

CASUS REBELLI

άτακτη περιοδική έκδοση της πρωτοβουλίας για την ολική άρνηση στράτευσης

τεύχος 2 | Μάιος 2015 | Αθήνα
χωρίς αντίτιμο, με ελεύθερη οικονομική συνεισφορά

3

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΑ ΣΑΒΑΝΑ...

19

ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΟΣ ΠΡΟΑΝΑΓΓΕΛΘΕΝΤΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ...

15

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΠΙΡΟΥΕΤΕΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΩΣΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΗΨΥΧΟΥ

9

ΕΝΑ ΦΩΤΟΡΟΜΑΝΤΣΟ ΓΙΑ ΤΟ ΧΑΚΙ ΜΕ ΕΝΑ ΦΙΛΙ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ...

44

ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΝΟΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΖΟΥΣ

23

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟ...

12

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ «ΒΥΣΜΑΤΑ». ΤΑ ΣΗΜΑΙΝΟΜΕΝΑ ΜΙΑΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ

37

ΠΕΤΡΑΔΑΚΙ, ΠΕΤΡΑΔΑΚΙ, ΓΙΑ ΤΑ ΣΕΝΑ ΤΟ ΎΧΤΙΣΑ. ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΜΑ

29

RMA V 1.2.1

44

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΚΑΠΟΙΑ «ΤΥΧΑΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ» ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 6000 ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΔΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΙΚΗ ΑΡΝΗΣΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ

46

ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΜΑΣ ΟΛΙΚΟΥΣ ΑΡΝΗΤΕΣ

41

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΛΙΚΟΥ ΑΡΝΗΤΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ Γ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗ

43

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΦΟΡΙΕΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΤΙΜΟ ΤΩΝ 6000 ΕΥΡΩ

43

ΔΙΗΜΕΡΟ ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ

8

ΦΙΛΟΣΕΝΙΑ ΓΙΑ ΛΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΛΕΚΤΟΥΣ

Στο εξώφυλλο, η φωτογραφία του Κοκοκ Τάμας αποτυπώνει το άλμα ενός Ούγγρου στρατιώτη. Ο Τάμας αδιαφορούσε για τον πόλεμο (και τις φωτογραφικές απεικονίσεις του) και αναζητούσε με τον φακό του εκείνες τις στιγμές ανεμελιάς που ξεπηδούσαν στο περιθώριό του. Το δεύτερο τεύχος του Casus Rebelli τυπώθηκε τον Μάιο του 2015 στην Αθήνα, σε 1000 αντίτυπα. Διακινείται χωρίς αντίτιμο· η ελεύθερη οικονομική συνεισφορά, ωστόσο, είναι επιθυμητή για να συνεχιστεί η έκδοση του περιοδικού. Μπορείτε να διαβάσετε νέα μας στο blog της Πρωτοβουλίας: olikiarnisi.espinblogs.net και να επικοινωνείτε μαζί μας στο e-mail olikiarnisi@espin.net.

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΑ ΣΑΒΑΝΑ...

Εθνική υπόθεση είναι η διαιώνιση της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης

Περίπου δύο μήνες μετά την «ιστορική αλλαγή φρουράς» από τη συγκυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ σε αυτή ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, κάποια πράγματα φαίνεται να μην αλλάζουν ούτε καν επί των προσχημάτων τους. Με πρώτη, τη ρητορεία για την εθνική ενότητα και την εθνοκεντρική αφήγηση της κρίσης (όπως επίσης και του ξεπεράσμά της). Δηλαδή, το πώς «όλοι οι έλληνες» ανά τη χώρα, καλούνται να «ενώσουν τις δυνάμεις τους», να «κάνουν λίγη ακόμα υπομονή», να «δώσουν μια περίοδο χάριτος χωρίς να αντιδράσουν», να «στηρίξουν την κυβέρνηση στη δύσκολη αυτή προσπάθεια». Και εκείνη, φυσικά, θα τους ανταμείψει επιχειρώντας να διώξει την τρόικα, τα μνημόνια και να ξαναφέρει την ανάπτυξη, όπως υποσχόταν ότι θα έκανε πριν τις εκλογές της 25ης Γενάρη.

Αν κάτι έχει αλλάξει βέβαια, αυτό είναι ο βασικός εκφραστής της συγκεκριμένης ρητορείας. Μέσα από τη συγκυβέρνηση με αριστερό κορμό, η εθνική ενότητα καλλιεργείται ως μια απαραίτητη διαδικασία κοινωνικής συναίνεσης και συνέχισης της λεηλασίας. Η ανάπτυξη εμφανίζεται και πάλι ως το ιδεολόγημα εκείνο που θα συνεισφέρει στο «καλό του τόπου», την ίδια στιγμή που ένα διαταξικό εθνικό μέτωπο (στο οποίο χωράνε –ακόμα και– όσοι πλουτίζουν, παρά λεηλατούνται μέσω της καπιταλιστικής κρίσης) στήνεται υποστηρικτικά της νέας συγκυβέρνησης. Αυτούς ακριβώς τους εθνικά παρά ταξικά καταπιεσμένους¹ σκέφτεται ο –γοητευμένος από τον Μαρξ– Βαρουφάκης όταν «συγκρούεται» στα Eurogroup και γι' αυτούς κάνει ψυχολογικό πόλεμο στην Ευρώπη, επικαλούμενος συγχρόνως την άνοδο της ακροδεξιάς σε περίοδο κρίσης και το «φαινόμενο» της χρυσής αυγής. Προς

όφελος αυτών, υπήρχε το «ρηξικέλευθο» σχέδιο επαναφοράς του κατώτερου μισθού στα 751 ευρώ μικτά (περίπου 600 καθαρά) και της 13ης σύνταξης για τους χαμηλοσυνταξιούχους, που απλά θα φέρει λίγο πιο κοντά τους «κάτω από τα όρια της φτώχειας» στα όριά της. Μέτρα που τελικά χρειάζονται την προαναφερθείσα πίστωση χρόνου (από το 2016 και βλέπουμε) και τη συγκατάβαση του ΣΕΒ, ενώ προεκλογικά θα γίνονταν «από το πρώτο λεπτό».

Και ποιά είναι η νέα αυτή «λαϊκή βάση» πάνω στην οποία χτίζεται η «νέα» εθνική ενότητα; Για πρώτη φορά εδώ και δεκαετίες, βλέπουμε συγκεντρώσεις αλληλεγγύης και υποστήριξης προς κάποια κυβέρνηση. Συγκεντρώσεις που γίνονται με τις ευλογίες της κυβέρνησης και δίνουν έμφαση στην αναγκαία κοινωνική συμπαράταξη για τις ενέργειές της. Συγκεντρώσεις όπου οι «ικανοποιημένοι» –όπως είχε προταθεί από χρήστη του twitter να μετονομαστούν οι «αγανακτισμένοι» του 2011-12 για να δείξουν την ιστορική συνέχειά τους από τις αμεσοδημοκρατικές δομές του παρελθόντος– κατεβαίνουν να διαδηλώσουν πανηγυρικά και ειρηνικά, καθώς και να στηρίξουν τη δύσκολη προσπάθεια που καλείται να φέρει σε πέρας η σημερινή συγκυβέρνηση. Το αξιοσημείωτο με αυτές τις συγκεντρώσεις είναι βέβαια, ότι ουδεμία διάθεση υπήρχε για πίεση, κριτική στάση και πόσο μάλλον

για σύγκρουση (χαρακτηριστικά τα οποία περιείχαν πολλές διαδηλώσεις των τελευταίων χρόνων). Ανταντίας, επικρατεί πανηγυρικό κλίμα. Ελληνικές σημαίες ανεμίζουν παντού, πλακάτ υπέρ προσώπων του κυβερνητικού σχηματισμού, ο εθνικός ύμνος και άλλα πατριωτικά τραγούδια να ψέλνονται από τις ντουντούκες, τραγούδια υπέρ υπουργών –όπως π.χ. το «Γιάννη μου το μαντίλι σου», υπέρ του Βαρουφάκη από διαδηλωτές στο Λευκό Πύργο της Θεσσαλονίκης στις 15 Φλεβάρη του 2015– και παντού υπερήφανοι έλληνες, που έχουν αναθέσει σε άλλα χέρια τις ζωές τους και θεωρούν πως κάπου εκεί ολοκληρώνεται και η «συμμετοχή τους στα κοινά».

Στις συγκεντρώσεις αυτές δεν υπήρχαν πολλές κομματικές σημαίες. Η πλειοψηφία ήταν ελληνικές και ακολουθούσαν ισπανικές, πορτογαλικές κ.ά., «δείχνοντας» προς τις χώρες που μαζί με την Ελλάδα του ΣΥΡΙΖΑ ετοιμάζονται για τη «μεγάλη ευρωπαϊκή αλλαγή». Από την πρώτη στιγμή της εκλογής της, η νέα κυβέρνηση, με κενές κινήσεις εντυπωσιασμού, έκανε πέρα το κομματικό συμφέρον και πλέον προτάσσει με σθένος την εθνική ενότητα. Την ενότητα που είναι απαραίτητη για να νιώθει όλος ο ελλαδικός πληθυσμός ότι κάπου ανήκει και ότι κάτι καλό γίνεται γι' αυτόν.

Το τί κρύβεται όμως πίσω από αυτά τα καλέσματα για εθνική ενότητα και στήριξη της κυβέρνησης, μπορεί εύκολα να φανεί βλέποντας τα εμπλεκόμενα σε αυτά πρόσωπα. Εκτός από άτομα του ευρύτερου αριστερού πατριωτικού χώρου, τύπου ΕΠΑΜ, ένα από τα πρόσωπα που συμμετείχε στη δημιουργία της σελίδας του καλέσματος μέσω facebook, για 11 και 15 Φεβρουαρίου αρχικά, όπου ήταν προγραμματισμένες οι διαπραγματεύσεις για το ελληνικό χρέος στις Βρυξέλλες, είναι ο Περικλής Δανόπουλος. Παλιός γνώριμος από τους «αγανακτισμένους», συμμετείχε στις συγκεντρώσεις του Συντάγματος, στην πάνω δεξιά πλατεία, δηλαδή την πιο συντηρητική, μαζί με τα μέλη του «Πατριωτικού Μετώπου», ο πρόεδρος του οποίου (Σταύρος Βιτάλης) συμμετείχε στην οργάνωση των ελλήνων εθελοντών που πολέμησαν στη Βοσνία και συμμετείχαν στην εθνοκάθαρση των μουσουλμανικών πληθυσμών, την περίοδο 1994-1995. Να σημειωθεί, ότι το «Πατριωτικό Μέτωπο» έχει κατά καιρούς τοποθετηθεί εναντίον των μεταναστών και των ομοφυλοφίλων και έχει

προτείνει μέτρα όπως την επανεξέταση όλων των ελληνοποιήσεων των τελευταίων τριών δεκαετιών.

Εθνική αξιοπρέπεια σημαίνει αιχμηρό Πεντάγωνο

Σε αυτή την προσπάθεια φυσικά, δε θα μπορούσαν να μην παίζουν ενεργό ρόλο οι ένοπλες δυνάμεις, καθώς και το νέο επιτελείο του ΥΠΕΘΑ, με έναν υπουργό (Π. Καμμένος) ακροδεξιό, έναν αναπληρωτή υπουργό (Κ. Ήσυχος) με βιογραφικό σε συνδικαλιστικές κινητοποιήσεις εθνικού χαρακτήρα² και έναν υφυπουργό (Ν. Τόσκας) πρώην ΝΑΤΟϊκό στρατιωτικό. Το κουαρτέτο κλείνει ο γενικός γραμματέας Γ. Ταφύλλης, απόστρατος της πολεμικής αεροπορίας ως χειριστής F-16. Καθόλου τυχαίες οι επιλογές, αφού το συγκεκριμένο υπουργείο διαχειρίζεται τον ισχυρότερο μηχανισμό του ελληνικού κράτους, το στρατό, και οφείλει να λειτουργεί με αποφασιστικότητα στην υπεράσπιση των εκάστοτε εθνικών στρατηγικών. Στη νέα εθνική προσπάθεια χωράνε όλοι, αρκεί να μετονομάζουν τον εθνικισμό σε πατριωτισμό και το μίσος για τους μετανάστες σε αγάπη για την πατρίδα. Η στοχευμένη αυτή επιλογή των συγκεκριμένων προσώπων, αποδεικνύει τον ισχυρό ρόλο που καλείται να παίξει ο στρατός στα εθνικά θέματα, συμπεριλαμβανομένης φυσικά και της διαχείρισης της κρίσης είτε στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό.

Όμως, ο στρατός, όπως και η καταστολή εν γένει, δε θα μεταποπιστεί καθόλου προς τα «αριστερά»,

Αν μη τί άλλο αυτό το τεύχος έχει στυλ. Ο υφυπουργός άμυνας Τόσκας ποζάρει πάνω σε άρμα μάχης κατά τη θητεία του.

όπως θέλει να πείσει πως επιδιώκει η έτερη κρατική δομή καταστολής και ελέγχου, η αστυνομία. Η τελευταία, με υπουργό τον Γ. Πανούση, επιχειρεί μια εικονική αλλαγή του προφίλ της, στο πιο «προοδευτικό». Διατηρεί, ωστόσο, την ίδια δομή και παράλληλα εισάγει νέα μέτρα εντονότερης αστυνόμευσης των γειτονιών, πάντα όμως με το πρόσχημα της «προστασίας του πολίτη» (όπως π.χ. ο αστυνόμος της γειτονιάς). Ομοίως, ο στρατός θα παρουσιάζεται πλέον σαν «λαϊκός», έτοιμος να υπερασπιστεί τα λαϊκά συμφέροντα. Σαν μηχανισμός, δηλαδή, που ενώνει ιδεολογικά ολόκληρο το κοινοβουλευτικό φάσμα, από τη συστημική αριστερά μέχρι και την ακροδεξιά, καλύπτοντας συγχρόνως το –όχι και τόσο μεγάλο τελικά– «χάσμα», μεταξύ των δύο κυβερνώντων κομμάτων.

Μία από τις πρώτες κινήσεις του ΥΕΘΑ, ήταν να εξαγγείλει την επιδίωξη επαναφοράς των μισθών των στρατιωτικών στα προ-κρίσης επίπεδα. Παράλληλα, εξήγγειλε την εύρεση νέων πόρων για εξοπλιστικά προγράμματα, επανενεργοποίηση και αξιοποίηση της εγχώριας πολεμικής βιομηχανίας (σε εργοστάσια της οποίας μάλιστα έκαναν και επισκέψεις με δεσμεύσεις οι Ήσυχος-Τόσκας), καθορισμό των ΑΟΖ κοιτάζοντας προς την «επικίνδυνη» Τουρκία και αναβίωση σχέσεων με χώρες εκτός ΝΑΤΟ, όπως π.χ. Ρωσία. Επίσης, πριν καν κλείσει μια βδομάδα ως υπουργός, συναντήθηκε με την πρέσβη του Ισραήλ Irit Ben-Abba Vitale (με την οποία βρέθηκαν και οι Τόσκας-Ήσυχος μετά από λίγες ημέρες). Στη συζήτησή τους, αποφάσισαν να συνεχίσουν την αμυντική (!) συνεργασία και μάλιστα όχι μόνο σε στρατιωτικό επίπεδο, αλλά και σε πολιτικό. Φυσικά, ακολούθησαν και οι λιγότερο ενδιαφέρουσες, τυπικές συναντήσεις του επιτελείου του ΥΠΕΘΑ και με άλλους ομολόγους τους από διάφορες χώρες (μεταξύ αυτών και της Παλαιστίνης...), αλλά και η συνάντησή του ΥΕΘΑ με τον γενικό γραμματέα του ΝΑΤΟ (το οποίο μέσα σε πολύ λίγο διάστημα για τον ΣΥΡΙΖΑ μετατράπηκε από δολοφονική συμμαχία σε «αναγκαίο κακό» και μετέπειτα σε «αναγνωρισμένη και δεδομένη συμμαχία» από την οποία η έξοδος του ελληνικού κράτους δεν τίθεται ούτε καν σαν μακροπρόθεσμη μελλοντική σκέψη).

Αυτές οι κινήσεις, πρέπει να ειδωθούν σε συνδυασμό με το δόγμα των ενόπλων δυνάμεων νέου τύπου, που

υποσχέθηκε να φέρει ο ΣΥΡΙΖΑ στις προεκλογικές του δεσμεύσεις και που ένθερμα υποστηρίζει το νέο επιτελείο του ΥΠΕΘΑ. Ένα δόγμα που όχι μόνο δε συγκρούεται αλλά συμπλέει τόσο με τον милитарισμό εν γένει, όπως επίσης και με τη «Νέα Δομή των Ενόπλων Δυνάμεων» που θέσπισε στις αρχές του 2013 η «μνημονιακή συγκυβέρνηση» ΝΔ-ΠΑΣΟΚ, υπό την υπουργεία του Πάνου Παναγιωτόπουλου και σύμφωνα με τις επιταγές του ΝΑΤΟ. Το αξιόμαχο και η ευελιξία/αυτονομία των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων παραμένει ο βασικότερος στόχος των στρατιωτικών μεταρρυθμίσεων. Ενώ η «οικονομική εξυγίανση» μεταφράζεται όχι σε συστολή του υπέρογκου ποσοστού του ΑΕΠ που λαμβάνει ο στρατός ή/και σε μείωση των εξοπλισμών (διαχρονικά αιτήματα της αριστεράς), αλλά σε νέα επενδυτικά προγράμματα με αύξηση της συνεργασίας με τον δημόσιο (αλλά φυσικά και με τον ιδιωτικό) τομέα και μία πρόσκαιρη «παύση» εξοπλιστικών αγορών, συντηρώντας βέβαια στο ακέραιο τον ήδη υπάρχων (μία διόλου φθηνή στόχευση)³. Ενώ παράλληλα, κόστη όπως αυτό της παρέλασης της 25ης Μαρτίου και του εθνολαϊκού γλεντιού που ακολούθησε στην πλατεία Συντάγματος, περνάνε ασχολίαστα. Τα λίγο παραπάνω από 850 χιλιάδες ευρώ, αποτέλεσαν τελικά ένα αναγκαίο έξοδο, αφού η παρέλαση από «κατάλοιπο της χούντας» που ήταν προεκλογικά, μετατράπηκε σε μεγάλη εθνική λαϊκή γιορτή.

Επιπλέον, η γεωγραφική θέση της Ελλάδας έπαψε να αποτελεί το αμετακίνητο αριστερό επιχείρημα για «πολιτικές λύσεις» στα μεγάλα διακυβεύματα της Ανατολικής Μεσογείου (και της Ευρώπης) ή της Μέσης Ανατολής. Οι νέοι, μάλιστα, γεωστρατηγικοί σχεδιασμοί (συμπεριλαμβανομένων των ΑΟΖ) εντείνουν τον στρατιωτικό τους χαρακτήρα, με συνεπίκουρο (αν όχι μπροστάρη) της όλης προσπάθειας τον εθνικιστή υπουργό Εξωτερικών Κοτζιά⁴. Η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία στην αριστερή διακυβέρνηση εξακολουθεί να αποτελεί ένα εργαλείο ιδεολογικής χειραγώγησης, καθώς ο στρατός πρέπει να ανακτήσει τη χαμένη απόσταση από την κοινωνία και να ειδωθεί ως κομμάτι της. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν και οι υπουργοί, «η στρατιωτική θητεία δεν πρέπει πια να θεωρείται σαν τιμωρία, αλλά σαν μια περίοδος προσφοράς, ανάταξης προσωπικότητας και επαγγελματική εμπειρία». Ο στρατός λοιπόν, για να είναι σε θέση

να δικαιολογεί και να νομιμοποιεί το δολοφονικό έργο του, θα αναλαμβάνει πλέον και άλλους ρόλους, πιο «ειρηνικούς» και δίπλα στην κοινωνία. Σχέδια για αξιοποίηση των σπουδών των φαντάρων σε συγκεκριμένες θέσεις, σχέδια για ενεργή συμμετοχή του στρατού σε αντιμετώπιση ατυχημάτων ή θεομηνιών (με πιο προβεβλημένη την πρόταση Καμμένου για επανασύσταση των ΜΟΜΑ)⁵, αξιοποίηση στρατιωτών σε δημόσια έργα, προσφορά του στη μεταφορά μαθητών/πλικιωμένων από απομακρυσμένες περιοχές σε σχολεία/νοσοκομεία, ακόμα και άνοιγμα των στρατοπέδων σε άπορους, άστεγους κ.τ.λ.

Σε αντίθεση ίσως με παλαιότερους υπουργούς, ο Καμμένος, γνωστός για την λατρεία του για το λαϊκισμό, τα εμβλήματα και τις τηλεοπτικές οθόνες, φαίνεται να επιδιώκει έναν επικοινωνιακού τύπου εξανθρωπισμό του θεσμού του στρατού με διάφορες κινήσεις εντυπωσιασμού, που φυσικά προβαλλόμενες από τα τοπικά και καθεστωτικά ΜΜΕ, δημιουργούν το κλίμα ότι κάτι αλλάζει επιτέλους στο στράτευμα, ίσως προς το πιο δημοκρατικό (sic!). Είναι αυτός που μαζί με την περιφερειάρχη Δούρου πέταξαν στα Αντικύθηρα για προσφορά ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης προς τους απομακρυσμένους κατοίκους. Είναι αυτός που βάζει ένα τέλος στα «βύσματα», όπως στην περίπτωση των υιών Μανωλίδου και Πρετεντέρη, που τους έστειλε αμφοτέρους να «υπηρετήσουν» στον Έβρο, ξεβολεύοντάς τους από τις θέσεις στις οποίες «υπηρετούσαν» εντός Αττικής.

Γι' αυτό και είναι ο πρώτος υπουργός που πέταξε με ελικόπτερο στα Ίμια, εγκαινιάζοντας μία νέα μέθοδο κατάθεσης στεφανιού για τους νεκρούς του 1996, την ελεύθερη πτώση αέρος-θαλάσσης. Έχει στη μπούκα τους «προαιώνιους εχθρούς» τούρκους που κοιτάζουν προς Αιγαίο (δείγμα, η περιοδεία στο νοτιοανατολικό Αιγαίο), που συνοδεύτηκε και από επιθετικές τοποθετήσεις προς τις ΕΔ της Τουρκίας. Καθώς επίσης και η νυχτερινή ανάκληση των αρχηγών των ΕΔ στο Πεντάγωνο, όταν αντίστοιχες τουρκικές εξέδωσαν NOTAM (notice to airmen, αεροπορικές συντεταγμένες) στην οποία δέσμευαν έναν γεωγραφικό χώρο του Αιγαίου για ασκήσεις, μέχρι το τέλος του 2015. Τελικά «νίκησε», αφού η Τουρκία απέσυρε τη NOTAM, προφασισζόμενη λάθος, κάνοντας όμως λόγο για προκλητική συμπεριφορά του Καμμένου,

που αυξάνει την ένταση στο Αιγαίο και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Είναι αυτός που σε μία επιχειρήσιμη τόνωσης του πθικού των φαντάρων της ΕΛΔΥΚ τόνισε πως: *«όταν θα έρθει το πλήρωμα του χρόνου, θα είναι η μονάδα που θα σηκώσει πάλι τη σημαία της λευτεριάς στα κατεχόμενα εδάφη»*. Φροντίζοντας βεβαίως να καλύψει τα νώτα του προσθέτοντας ότι *«το έθνος είτε δίνει εν όπλοις μάχη, είτε δίνει μάχη σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο, όπως δίνει σήμερα, νικά ακόμη και αν είμαστε η πιο ανίσχυρη δύναμη»*.

Όμως η «νέα εποχή» για τον στρατό, την οποία διατείνονται περριχαρείς υπουργοί και στρατοκράτες, αποτυπώνεται σε ένα νέο μοντέλο που στην ουσία του, στον τρόπο που δηλαδή ο στρατός καλείται να οργανώσει/περιφρουρήσει με την βία τα εθνικά συμφέροντα απέναντι σε «ασύμμετρες απειλές» στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, δε διαφέρει από τα παλιά. Το αξιόμαχο των ελληνικών ΕΔ, παραμένει και τώρα το κυριότερο ζήτημα για τα επιτελεία. Η εξαγγελθείσα όμως πρόθεση για αλλαγή στη μεθοδολογία δράσης των ΕΔ, βοηθάει στο να καλυφθεί το κενό μεταξύ στρατού και κοινωνίας, με μετατοπίσεις και από τις δυο μεριές. Όσο ο στρατός βγαίνει σαν ένστολο κομμάτι της κοινωνίας που «βοηθάει» την πληχθείσα κοινωνία, τόσο και η κοινωνία οφείλει να προσεγγίζει το στρατό. Επομένως, όχι μόνο ο στρατός λειτουργεί στην κατεύθυνση της εθνικής ενότητας, αλλά μάλιστα μπορεί πολύ εύκολα να μετατραπεί και σε βασικό εκφραστή και προστάτη της.

Εθνική ενότητα σημαίνει πόλεμος στους «από κάτω»

Μία σύντομη αναδρομή στις ιστορικές σχέσεις της αριστεράς και του εθνικισμού αρκεί για να αποδειχθεί ότι η προσήλωση του ΣΥΡΙΖΑ στον εθνοκεντρικό λόγο μόνο καινοτόμο ή υβριδικό χαρακτήρα δεν έχει. Από τη συνειδητή ταξική αυτοχειρία του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, τους εθνικοαπελευθερωτικούς δογματισμούς των κομμουνιστικών κομμάτων έως και την πλήρη ενσωμάτωση της παλαιότερης αλλά και της σύγχρονης σοσιαλδημοκρατίας στο καπιταλιστικό έθνος-κράτος, ο δεσμός μεταξύ έθνους και αριστεράς έχει δοκιμάσει

και δοκιμαστεί σε διάφορες συνθήκες, χωρίς να έχει κλονιστεί στη βάση του, παρά τα αλλεπάλληλα (αυτό)καταστροφικά αποτελέσματα. Ειδικότερα, όσο οι θέσεις της κεντρικής εξουσίας πλησιάζουν ή καταλαμβάνονται, τόσο περισσότερο τονώνεται ο εναγκαλισμός αυτός.

Ο ΣΥΡΙΖΑ ουδέποτε φάνηκε ότι διαποτιζόταν από κάποια διαφορετική αντίληψη. Με την ανάληψη της εξουσίας στα τέλη Ιανουαρίου, τα σκήπτρα των λαϊκών αγώνων και της υπεράσπισης των φτωχών κοινωνικών στρωμάτων ντύθηκαν μονομιάς με τις φορεσιές της εθνικής αξιοπρέπειας, του εθνικού αγώνα και της αντίστοιχης συστράτευσης. Η ταξική κρίση, η ραγδαία λεηλασία των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων και ο πλουτισμός των ανώτερων, αναβαπίστηκε ως ανθρωπιστική, σαν ένα ανάθεμα που συμβαίνει πανομοιότυπα, τυχαία και διαταξικά, όπως μία φυσική καταστροφή ή μία επιδημία. Και οτιδήποτε συμπυκνώνει, προβάλλει ή διαχέει αυτήν την εθνική αφήγηση λαμβάνει αξία χρήσης για τη νεόκοπη πολιτική ηγεσία, από τις «εθνικές» διαπραγματεύσεις στα ευρωπαϊκά διευθυντήρια μέχρι τις παρελάσεις του ελληνικού στρατού και του... λαού, στις εθνικές επετείους.

Η σχέση αυτή δεν αποτελεί απλά έναν αναπόφευκτο τακτικισμό για την διατήρηση της αστικής πολιτικής εξουσίας, όπως θέλουν κάποιοι να παραπλανιούνται. Η συνέχιση της εθνικής αφήγησης και τα διαρκή κυβερνητικά ανακοινωθέντα –με ολίγη αριστερή φρασεολογία– για τον πόλεμο που διεξάγεται, αποτελούν την ευθεία προβολή της μονιμοποίησης του καθεστώτος έκτακτης ανάγκης. Η διαχείριση της κρίσης, μετά από μία πενταετία διαρκούς επίθεσης στους «από κάτω», χρειάζεται εκείνον τον καλλωπισμό που θα σταθεί ικανός για την απόσπασση μίας πολυπόθητης και ευρείας κοινωνικής

συναίνεσης, αντί μίας ακίνδυνης μεν αλλά αινιγματικής ανοχής και παθητικότητας. Η εθνική ιδέα είναι ένα εργαλείο παντός χρήσης, λόγω της εύκολης και άμεσης προσαρμογής της σε κάθε συγκυρία. Η ίδια ιδέα που επί πέντε χρόνια καθοδηγούσε το άρμα της μνημονιακής λεηλασίας στο όνομα της σωτηρίας του έθνους, έρχεται τώρα να «παλινορθωθεί» ως η κινητήρια δύναμη της αντιμνημονιακής διαχείρισης αυτής της λεηλασίας. Είναι η ίδια ιδέα που αύριο μπορεί να υποστυλώσει μία ακροδεξιά εναλλακτική διαχείριση και με την αρωγή των σημερινών αριστερο-εθνικών ακροβασιών ίσως και να την εκτινάξει.

Ως ολικοί αρνητές στράτευσης, η εναντίωσή μας απέναντι στα εθνικά ιδεώδη παραμένει πεισματικά σταθερή. Δεν αρνηθήκαμε τον ακροδεξιό εθνικισμό του πρόσφατου παρελθόντος για να ενδώσουμε στον αριστερό εθνικισμό των κάθε λογής Κοιζιάδων, πόσο μάλλον των κάθε ακροδεξιών Καμμένων που τους στηρίζουν. Ομοίως, δεν αρνηθήκαμε τον ελληνικό στρατό –όπως και κάθε άλλον– για να αφομοιωθούμε από τα λαϊκιστικά εθνο-καρναβάλια της αριστερής του εποχής. Οι εθνικισμοί είναι τα ιδεολογικά κατασκευάσματα του αστικού πολιτισμού για την ύπωση των υποτελών τάξεων. Κι όσο οι «από κάτω» ταυτίζονται με τα έθνη και γοπεύονται από τους εθνικισμούς, τόσο θα συνυπογράφουν την καθημερινή τους λεηλασία από τους καταπιεστές τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Κατά δήλωση του Βαρουφάκη σε τηλεοπτική συνέντευξη στο Bloomberg: «αυτό που θέλει ο κόσμος δεν είναι χρήματα ή δουλειές, είναι αξιοπρέπεια».
2. Βλέπε κείμενο του παρόντος τεύχους: «Οι πατριωτικές και εθνικιστικές πιρουέτες της κυβερνώσας αριστεράς και του Κώστα Ήσυχου», σελ. 15.
3. Ενώ γράφαμε αυτές τις γραμμές, το ΥΠΕΘΑ υπέγραψε την αγορά εξοπλιστικών αξίας 500 εκατομμυρίων ευρώ.
4. Βλέπε κείμενο του παρόντος τεύχους: «Χρονικό ενός προαναγγελθέντος πατριωτισμού», σελ. 19
5. Βλέπε κείμενο του παρόντος τεύχους: «Πετραδάκι-πετραδάκι για τα σένα το χτισά. Μικρή ιστορία για την πρόταση επανασύστασης των ΜΟΜΑ», σελ. 37.

Φιλοξενία για λίγους κι εκλεκτούς...

Το ελληνικό κράτος και τα ελληνικά αφεντικά έχουν πρωτοστατήσει στην επίδειξη ρατσιστικού και κοινωνικού κανιβαλισμού απέναντι σε «αλλοεθνείς» πρόσφυγες και οικονομικούς μετανάστες. Κορυφαίο παράδειγμα υπήρξε και η δημιουργία στρατοπέδων συγκέντρωσης μεταναστών όπου άνθρωποι, οι οποίοι διέπραξαν το μοναδικό «αδίκημα» της παρουσίας τους εντός των εθνικών συνόρων, βρίσκονται ακόμη προφυλακισμένοι δίχως δίκη ή άλλες κατηγορίες για πάνω από 18 μήνες σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης. Ο υποστηρικτικός λόγος των αστικών ΜΜΕ στις πρακτικές αυτές και στις εν γένει αξίες του

εθνικισμού και ρατσισμού είναι γνωστός, με τις συνεχείς αναφορές σε «υγειονομικές βόμβες», πολιτισμικές ασυμβατότητες, αδυναμία υποστήριξης (σαν να πρόκειται για βαρίδια) κ.τ.λ.

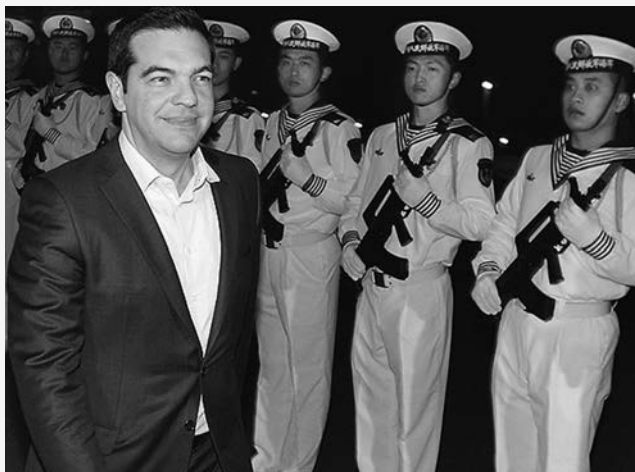
Φαίνεται, όμως, πως ορισμένοι «αλλοεθνείς» είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτοι τόσο από το ελληνικό κράτος όσο και από τα εγχώρια αστικά ΜΜΕ. Πρόκειται για τους ανθρώπους αυτούς που υπηρετούν τις αξίες του милитарισμού παρέχοντας τις υπηρεσίες τους στον ελληνικό στρατό και το NATO. Διαβάσαμε σε άρθρο της Καθημερινής της 18ης Γενάρη πως το υπουργείο εξωτερικών, μετά από προσωπικό ενδιαφέρον που επέδειξε ο υπουργός εθνικής άμυνας, προχωράει στην έκδοση βίζας για αφγανούς μεταφραστές που είχαν συνεργαστεί με τις ένοπλες δυνάμεις. Πρόκειται για αφγανούς μεταφραστές του ελληνικού στρατού που παρείχαν τις υπηρεσίες τους, μέσω της Ομάδας Επιχειρησιακών Συμβούλων και Συνδέσμων (OMLT) του ελληνικού στρατού στην Καμπούλ, υπό την ηγεσία του NATO και της πολυεθνικής δύναμης στο Αφγανιστάν (ISAF). Είχε προηγηθεί εκτενές αφιέρωμα της ίδιας εφημερίδας, τον Οκτώβρη του περασμένου έτους,

το οποίο αναδείκνυε τη σπουδαία προσφορά των εν λόγω ανθρώπων, τη θανάσιμη απειλή που αντιμετώπιζον πλέον στο Αφγανιστάν στιγματισμένοι ως συνεργάτες του εχθρού και την άμεση ανάγκη για παροχή προστασίας από το ελληνικό κράτος.

Οποία ευαισθησία από τους εκφραστές της αστικής ηθικής! Την ίδια στιγμή που χιλιάδες άνθρωποι μεταναστεύουν αντιμετωπίζοντας την θανάσιμη απειλή των πολέμων, της πείνας, των καθεστωτικών όπλων (δυτικών και ντόπιων) και εν τέλει των δυτικών συνοριακών περιπολιών και των στρατοπέδων συγκέντρωσης, φαίνεται πως για όσους συνεργάζονται με το NATO, όλα τα ρατσιστικά ιδεολογήματα περί «υγειονομικών προβλημάτων» και «προβλημάτων ενσωμάτωσης» εξαφανίζονται. Αρκεί να συνεργαστείς με το στρατό και να εξυπηρετήσεις τα συμφέροντα των δυτικών συμμάχων για να μετατραπείς από υγειονομική βόμβα και κοινωνικό βαρίδι, σε άνθρωπο άξιο φιλοξενίας και προστασίας. Αν δεν είσαι φτωχός εργάτης και είσαι διαθέσιμος να υπηρετήσεις τις γραμμές της εξουσίας μπορείς βάσιμα να ελπίζεις στο προσωπικό ενδιαφέρον του ίδιου του υπουργού...

ΕΝΑ ΦΩΤΟΡΟΜΑΝΤΣΟ ΓΙΑ ΤΟ ΧΑΚΙ

με ένα φιλί στο τέλος...

Τον τελευταίο καιρό, όταν «σκότωνε» την ώρα του στις βιτρίνες της Πατησίων, τις έβλεπε όλο και πιο συχνά να είναι ντυμένες στο χακί χρώμα. Προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του ότι πρόκειται για τη νέα στυλιστική τάση, όπως τότε πριν κάποια χρόνια που τα παντελόνια παραλλαγής είχαν γίνει της μόδας. Και όταν συνδυάζονταν με ξυρισμένους στο κεφάλι τύπους, κατέληγαν σε άγαρμμες σφαλιάρες.

Αλλά δεν ήταν μόνο οι βιτρίνες. Άρπησε να το καταλάβει, αλλά το κατάλαβε. Θυμήθηκε εκείνο το απόγευμα που κολλούσε το τελευταίο διαφημιστικό στην τσαμπουκαλεμένη κολώνα της Κοδριγκτώνος. Ίσα που πρόλαβε, ανάμεσα στις ρουτινιάρικες κινήσεις του, να δει από κάτω την αφίσα που έγραφε για την ελπίδα που έρχεται. Αναρωτήθηκε σήμερα, δύο μήνες σχεδόν μετά, για όσα έβλεπε τώρα γύρω του, για την αριστερά στην εξουσία, για

την ακροδεξιά σε υπουργεία, και πάλι την αριστερά στην εξουσία. Απ' όσα θυμάται από μικρός, κάπως αλλιώς τα είχε φανταστεί από τις ιστορίες που του έλεγε ο πατέρας. Ιστορίες που ξεπήδαγαν ανάμεσα από πυκνούς καπνούς σέρτικων τσιγάρων, άκαπνες πίπες τύπων με μαύρα ζιβάγκο και τους ταλαιπωρημένους ντζιαϊ-τζο του που είχε σκορπίσει κάτω από τα πόδια τους.

Τώρα, ο γέρος του μιλούσε με σεβασμό για τον πρωθυπουργό που υποδέχτηκε λαϊκοδημοκράτες ναύτες με δυσκοίλιες φάτσες στο μεγάλο λιμάνι της χώρας. Τότε, ο γέρος του σιγοτραγουδούσε φάλτσα για τον θείο Σαμ και αυτά που τραβούσαν τα μισθοφόρια του. Θυμάται τη γιαγιά του, την μητέρα του γέρου του δηλαδή, να μην ξεκουνάει από το νησί το χειμώνα και να περιμένει πότε θα ανοίξει ο καιρός και θα φτάσει ο αγροτικός γιατρός. Τις προάλλες είδε την selfie του Καμμένου και

της Δούρου, ενός ακροδεξιού και μίας αριστερής, καθώς πήγαιναν με ένα ελικόπτερο της πολεμικής αεροπορίας στα Κύθηρα και στα Αντικύθηρα με γιατρούς για εξετάσεις ρουτίνας στον ντόπιο πληθυσμό.

Το χακί έχει ξεχυθεί από τις βιτρίνες, από την οθόνη της τηλεόρασης. Βρίσκεται παντού μέσα στην καθημερινότητα. Μπορείς να συναντήσεις έναν γκλαμουράτο προοδευτικό δήμαρχο και έναν γκλαμουράτο κιτς δήμαρχο να ποζάρουν με τα -ψεύτικα- όπλα στο χέρι μετά την πρόβα εκκίνησης του μαραθωνίου της Θεσσαλονίκης. Γι' αυτούς το ζουμί της φωτογραφίας είναι τα όπλα που έχουν σπκωμένα ανά χείρας. Για το πόπολο το ζουμί της φωτογραφίας είναι οι στυλιστικές επιλογές του Ψινάκη.

Τα εναλλακτικά free press της πόλης συχνά-πυκνά θα μοστράρουν φωτογραφίες από τη θητεία κάποιας περσόνας του θεάματος. Έτσι, λοιπόν, δεν έχει σημασία αν ο Απόστολος βαράει προσοχή μπροστά σε ένα κωλόπανο για το οποίο έχουν σφαχτεί εκατομμύρια άνθρωποι. Σημασία έχει ότι είναι ο Απόστολος. Και ότι η θητεία σου μπορεί να έχει και στυλ.

Μπορεί να έχει στυλ και ποιότητα. Στυλ με τον αναπληρωτή υπουργό εθνικής άμυνας να κάθεται στην μπροστινή θέση του λεωφορείου με τους νεοσύλλεκτους και να ποζάρει στον φακό σαν να πηγαίνουν δήμερη εκδρομή. Και ποιότητα όταν στέκεται αγκαζέ με το βαριεστημένο του χαμόγελο και περιμένει να σερβιριστεί στον αλουμινένιο δίσκο από τον μάγειρα του στρατοπέδου. Όλα, σε μία παιδική κατασκήνωση,

με άρβυλα, μπερέδες και χαμόγελα. Πολλά χαμόγελα.

Το χαμόγελό του κόπηκε. Έσκασε ξαφνικά μπροστά του μία εικόνα. Ένα σαρκοβόρο πρόσωπο με σάπια ακονισμένα δόντια έτοιμα να κανιβαλίσουν πάνω σε σώματα και μυαλά. Ήταν το πρόσωπο της εθνικής ενότητας, βαρύ και ασήκωτο από τα κιλά ιδεολογίας που κουβαλούσε επάνω του. Και είδε τον υπουργό άμυνας στη βουλή, εκεί στα ψηλά έδρανα που έκανε ότι μπορούσε για να φτάσει, να προσπαθεί να κρατήσει ψηλά το παντελόني του. Βάρυνε από τα πολλά κιλά ιδεολογίας, πατριωτισμού, αντρίλας και ακροδεξιάς. Αλλά εκεί στις διπλανές καρέκλες, στις αριστερές σίγουρα, υπάρχουν πολλά χέρια για να τον βοηθήσουν.

Ο παρατεταμένος ήχος της κόρνας από έναν ταρίφα που φρέναρε ακριβώς δίπλα του τον επανέφερε. Πατησίων, μπροστά από τη βιτρίνα. Αναζήτησε στο τηλέφωνο έναν μακρινό του ξάδελφο, συλίστα, να του επιβεβαιώσει τις νέες τάσεις της μόδας. Το σήκωσε η μάνα του, του είπε ότι παρουσιάστηκε την προηγούμενη εβδομάδα. Βρε τον Μένιο... Τον φαντάστηκε και αυτόν σαν έναν εκθαμβωτικό ζεν πρεμιέρ στο χακί.

Βρε δεν γαμιούνται. Το στόμα του, πέρα από βρισιές, έβγαλε απότομα και ένα χασμουρητό. Τα μάτια του βάρυναν. Ήρθε η ώρα να πάει για έναν υπνάκο. Να θυμηθώ μόνο, πριν πέσω στο κρεβάτι, να δώσω στην πατρίδα του θανάτου το φιλί... Μονολόγησε.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ «ΒΥΣΜΑΤΑ»: ΤΑ ΣΗΜΑΙΝΟΜΕΝΑ ΜΙΑΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ

Η υλοποίηση της απόφασης, ήδη από τα μέσα Φλεβάρη, του ακροδεξιού υπουργού άμυνας για 7μηνη υποχρεωτική θητεία των φαντάρων στα σύνορα έχει κάποιες παραπάνω σημαίνουσες από αυτές που της έχουν δοθεί κοινωνικά και μηνιακά. Ζούμε στην εποχή όπου ο λαϊκισμός έχει βρει το... άλλο του μισό στον πατριωτισμό –και τούμπαλιν–, οπότε και μόνο η Πράξη της υλοποίησης ενός σχεδιασμού εθνικής άμυνας που είχε εξαγγελθεί πολλακίς στο παρελθόν φτάνει για να αναμοχλεύσει τα πατριωτικά αισθήματα. Μέσα στη γενική ευφορία της Πράξης και της διεκπεραίωσής της τα πολιτικά περιεχόμενα μία τέτοιας κίνησης είναι εύκολο να περάσουν απαρατήρητα.

Ο Έβρος, ως σύνορο δεν είναι ένας ουδέτερος τόπος. Είναι ένας τόπος όπου ο λόφος που φαίνεται στο βάθος, το διπλανό χωράφι με τα σπαρτά, το ποτάμι με τα ορμητικά νερά αποκτούν νοήματα πέρα από αυτά που αγγίζει το μάτι εκείνη τη στιγμή. Είναι ο τόπος όπου γραμμές, αόρατες σε ζωντανό χρόνο αλλά σχολαστικά

χαραγμένες στους χάρτες, οριοθετούν συνειδήσεις, κουλτούρες, γλώσσες, ανθρώπους. Είναι το σημείο όπου εθνικές ιδεολογίες συγκροτούνται σε θεωρίες και θωρακίζονται μέσα από τον διαχωρισμό, το χτίσιμο του Άλλου με όρους εχθρικούς. Είναι και ο τόπος που βρίσκεται σε μία συνεχή εμπόλεμη κατάσταση –υπόκωφη, αλλά εξίσου θανατηφόρα– διαχείρισης των αυξανόμενων μεταναστευτικών ροών.

Πλάι στα σύνορα η εικόνα του νεκρού σώματος γίνεται και πάλι κομμάτι της κανονικότητας των πληθυσμών. Πριν από 15 χρόνια, ήταν ο εκκωφαντικός θόρυβος μίας ξεχασμένης νάρκης μέσα στη νύχτα. Και τα διαμελισμένα «αποτελέσματά» της την άλλη μέρα. Τα τελευταία χρόνια είναι τα όλο και περισσότερα τουμπανισμένα κορμιά που ξεβράζει ο ποταμός Έβρος. Και άλλα τόσα που μένουν στο βυθό του.

Σε αυτό το μεγάλο και ανοιχτό στρατόπεδο των συνόρων, ολόκληροι πληθυσμοί μοιάζουν με κομπάρσους του. Οι χακί στολές των κληρών και των επαγγελματιών σουλατσάρουν

μέσα στην καθημερινότητα, ορίζουν συμπεριφορές, συντηρούν την τοπική οικονομία.¹ Η κατασκευή που έχει στηθεί κατά μήκος των συνόρων στον Έβρο και κωδικοποιημένα ονομάζεται «φράχτης»², είναι μία παραστατική απεικόνιση της περιμέτρου αυτού του στρατοπέδου. Ο στρατιωτικοαστυνομικός μηχανισμός της frontex έρχεται να ανταποκριθεί σε εκείνο το ποιοτικό και ποσοτικό κενό μίας αφηρημένης (;) αποτελεσματικότερης φύλαξης των συνόρων. Και φυσικά να «κουμπώσει» μέσα σε αυτό το περιβάλλον στρατιωτικοποίησης και πατριωτικού μπετοναρίσματος.

Αυτό, λοιπόν, είναι το περιβάλλον στο οποίο θα υπηρετούν σχεδόν όλη τη θητεία τους (εάν εξαιρέσουμε την εκπαίδευση) οι κληρωτοί από εδώ και πέρα. Και μπορεί ο αγνός έλληνα πατριώτης να χαίρεται που θα τελειώσει η ιστορία με τα βύσματα (για τους άλλους ντε, όχι για τον δικό του γιόκα...), μπορεί τα τελευταία άρθρα να καταγράφουν αυξητική τάση αυτή την περίοδο στις αναβολές στρατεύσεως (καθώς οι μελλοντικοί στρατεύσιμοι αναμένουν να περάσει π... μόρα και σε λίγους μήνες όλα να είναι ξανά εύκολα για τη «διευθέτηση» της υπόθεσής τους), εμείς κρατάμε και κάτι ακόμα στο πίσω μέρος του μυαλού μας. Είναι άλλο πράγμα να εκπαιδεύσει στη Θήβα, στο Ναύπλιο ή όπου άλλου σε εικονικές καταστάσεις, είναι άλλο να φυλάς σκοπιά σαν «βυσματίας»

στην Καλαμάτα, στην Λάρισα ή στη Μεσογείων και είναι άλλο να φυλάς σκοπιά ή να περιπολείς σε εκείνο το σύνορο, όπου ο μετανάστης έχει νοηματοδοτηθεί πολιτικά ως «ασύμμετρη απειλή» και κοινωνικά ως «εχθρός». Τη στιγμή που η ψυχολογία και το μυαλό σου έχει σφυρηλατηθεί γύρω από τις παραπάνω παραδοχές, πρέπει να είσαι πάντα πρόθυμος να ανταποκριθείς στο καθήκον που σου έχει ανατεθεί από τα αφεντικά και τις κοινωνικές νόρμες. Και εκεί δεν υπάρχει χώρος για δισταγμούς. Το κινηματογραφικό «αλί τις ει» του Περάκη στους κανιβαλικούς καιρούς που ζούμε φαντάζει απελπιστικά αργόσυρτο μπροστά στο τράβηγμα μιας σκανδάλης.

Αλλά φυσικά η αναδιάρθρωση (χωροταξικά) της θητείας δεν εγγράφεται διαφορετικά μόνο πάνω στα σώματα και τα μυαλά των κληρωτών. Υποδηλώνει και τη συνέχεια του κράτους μετά τις εκλογές της 25ης Ιανουαρίου πάνω στο θέμα της (αντι)μεταναστευτικής πολιτικής. Ο ακροδεξιός υπουργός άμυνας στελεχώνει με ανθρώπινο δυναμικό τις στρατιωτικές μονάδες στις συνοριακές γραμμές. Η αριστερή υπουργός μεταναστευτικής πολιτικής επαίρεται ότι θα κλείσει τα στρατόπεδα συγκέντρωσης που βρίσκονται μέσα στον πολεοδομικό ιστό αλλά θα δημιουργήσει περισσότερα αντίστοιχα δίπλα στις συνοριακές γραμμές. Και ο σοσιαλδημοκράτης υπουργός δημόσιας τάξης

Από το κοτετσόσυρμα και τα φανταράκια της... σειράς στο συρματοπλέγμα, τις θερμικές κάμερες, τους αισθητήρες κινήσεων και το στρατιωτικοαστυνομικό σώμα της Frontex. Σημειακές αναδιαρθρώσεις της εξωτερικής πολιτικής και της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών.

μιλάει για τρύπες που θα αφεθούν επίτηδες στον «φράχτη» στον Έβρο για να μπορούν να περνούν οι πρόσφυγες, αλλά όχι και οι «υπόλοιποι» (!!;;) μετανάστες.³

Οι ερωτήσεις που θέτουν οι καιροί μας είναι πολύπλοκες και αναζητούν ξεκάθαρες απαντήσεις. Το «βύσμα» μπορεί να είναι μία όμορφη λέξη που να εξιτάρει αγανακτισμένα μυαλά και κάπως έτσι να νομιμοποιούνται κοινωνικά αναδιρθρωτικές κινήσεις, ωστόσο οι πολιτικές στοχεύσεις αυτών των κινήσεων είναι συγκεκριμένες και κατατεθειμένες εδώ και χρόνια: η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών με όρους πολεμικούς, η δοκιμή στο πραγματικό πεδίο νέων τεχνολογιών⁴, η συνεργασία στρατιωτικών και αστυνομικών μηχανισμών, η συνεχής τριβή με τις τοπικές κοινωνίες με όρους εξάρτησης και παραγωγής ιδεολογίας. Ας ακονίσουμε το μυαλό μας για τις ξεκάθαρες απαντήσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πολλά έχουν γραφτεί κατά καιρούς για το πώς τα στρατόπεδα συντηρούν τις τοπικές οικονομίες ανά την επικράτεια. Θα μπορούσαμε, ίσως, να πούμε ότι είναι ο πρώτος κρίκος σε μία αλυσίδα όπου, ακολουθώντας την εξέλιξη των εποχών, στη συνέχεια προστέθηκαν τα τμήματα ΑΕΙ ή ΤΕΙ (με τους σπουδαστές τους) και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης (με τους ντόπιους επιχειρηματίες που εξασφάλισαν μικρότερες ή μεγαλύτερες εργολαβίες γύρω από αυτά).

Εδώ ας αναφέρουμε, έτσι για να γελάσουμε και λίγο, την περίπτωση του στρατοπέδου της Καλαμάτας «Παπαφλέσας», το οποίο στο πλαίσιο της «αντι-βυσματικής» πολιτικής ο Καμμένος ανακοίνωσε στις αρχές Φλεβάρη ότι θα κλείσει και το δημοτικό συμβούλιο της πόλης παλεύει για το αντίθετο. Και με τί επιχειρήματα! «*Αυτή η μονάδα είναι συνδεδεμένη με τους εθνικούς αγώνες και τη συμμετοχή σε αυτούς των πατεράδων και των παππούδων μας...*», ξεκινά η επιστολή του δημάρχου. Και συνεχίζει λέγοντας ότι το στρατόπεδο δεν έχει υγρασία γιατί έχει μεσημβρινό προσανατολισμό, η άριστη θέα στην πόλη της Καλαμάτας και στον μεσσηνιακό κόλπο βοηθάει τον ψυχισμό των νεοσυλλέκτων, αν δεν βοηθάει η θέα μας λέει ότι το καλοκαίρι είναι ήπιο λόγω γεινίασης με την θάλασσα και εν τέλει οι νεοσύλλεκτοι που περνούν από εκεί έχουν μόνο καλά πράγματα να θυμούνται από την Μεσσηνία και την φιλοξενία των ντόπιων. Και αν νομίζετε ότι ο σουρεαλισμός είναι προνόμιο του δεξιού

δημάρχου της πόλης, διαβάστε και τον ρεαλισμό που κουβαλάει η αναφορά προς το υπουργείο άμυνας των τεσσάρων βουλευτών του τοπικού σύριζα: «...το στρατόπεδο διαθέτει τις πλέον σύγχρονες εγκαταστάσεις, και είναι αναγκαία η λειτουργία του για ιστορικούς, κοινωνικούς και ιστορικούς λόγους». Αν μη τί άλλο, το κατέχουν το γράφειν περισσότερο από τον δήμαρχο.

2. Λέμε κατασκευή γιατί η διπλή γραμμή συρματοπλέγματος, η ζώνη ασφαλείας όπου κυκλοφορούν στρατιώτες της frontex, οι θερμικές κάμερες και οι αισθητήρες κινήσεως υποδηλώνουν τη σύζευξη μίας σειράς από τεχνολογίες στην υπηρεσία της αντιμεταναστευτικής πολιτικής του ελληνικού κράτους, και θα αδικούσαμε την έντασή του αν απλά όλο αυτό το λέγαμε «φράχτη».

3. «*Είπα ότι πρέπει να υπάρχει φράχτης. Πείστηκα όμως από ένα επίχειρημα: Ότι δεν μπορούν να μην υπάρχουν ανοίγματα για ασφαλή διέλευση των προσφύγων. Αυτό με έπεισε. Έχω πειστεί για την ανάγκη ανοιγμάτων, όπου όσοι θα περνάνε θα ελέγχονται. Δεν θα έχουμε τότε παράνομους μετανάστες. Θα έχουμε πρόσφυγες. Υπάρχουν εξάλλου διεθνείς συνθήκες. Δεν μπορεί να έρχεται ο άνθρωπος κυνηγμένος από τον πόλεμο τον δικό του και να τον πετάς να πεθάνει*». Συνέντευξη του Γιάννη Πανούση στην *Εφημερίδα των Συντακτών*, 11 Φλεβάρη 2015. Αφήνουμε ασχολιάστη την ασυνείδητη αποστρόφη του υπουργού στην τελευταία πρόταση του αποσπάσματος, ότι ο φράχτης οδηγεί στον θάνατο.

4. Καθηγητές, ερευνητές, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί χρηματοδοτούνται για να παράξουν τεχνολογία για τον στρατό και την αστυνομία. Την περίοδο 2010-2011 το τμήμα Ηλεκτρολόγων του ΕΜΠ αναλαμβάνει να διεξάγει ερευνητικό έργο για την Frontex με αντικείμενο τις θερμικές κάμερες και το ηλεκτρολογικό σύστημα του «φράχτη» στον Έβρο. Δύο χρόνια μετά, την περίοδο 2013-2015, το εργαστήριο Φωτογραμμετρίας του τμήματος Τοπογραφίας και το τμήμα Ηλεκτρολόγων (και πάλι) τρέχουν τα ερευνητικά προγράμματα Jason και Poseidon με αντικείμενο ένα σύστημα επιτήρησης αποτελούμενο από θερμικές κάμερες και αισθητήρες για τον έλεγχο των μεταναστευτικών ροών στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι σχετικοί ιστότοποι των προγραμμάτων αυτών, και κατ'έπекταση οι καθηγητές που είναι υπεύθυνοι (Α. Γεωργόπουλος, Χ. Ιωαννίδης και Α. Δουλάρης), τα θαλάσσια σύνορα είναι τεράστια, το κόστος επαναπρόωθησης των μεταναστών τεράστιο, η ανασφάλεια των πολιτών τεράστια, οπότε κάπου εδώ έρχεται να προσφέρει τις υπηρεσίες του το πανεπιστήμιο! Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στο site του αυτοδιαχειριζόμενου στεκιού του Πολυτεχνείου (stekipolytechneiou.squat.gr) και στο μπλογκ της συλλογικότητας «Διαρρήκτες της φοιτητικής κουλτούρας» (diarrhiktes.wordpress.com) που έχουν ασχοληθεί και έχουν ασκήσει κριτική σε αυτά τα ερευνητικά προγράμματα.

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΠΙΡΟΥΕΤΕΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΩΣΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΗΣΥΧΟΥ

Η επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ να αναθέσει το ΥΠΕΘΑ στον Π. Καμμένο εξαιτίας της ανεπάρκειας των αριστερών στελεχών στα στρατιωτικά θέματα αποτελεί την μία όψη μιας νέας πραγματικότητας που έχει διαμορφωθεί μετά τις εκλογές στις 25 Γενάρη 2015. Η άλλη όψη σχετίζεται με την τοποθέτηση του Κ. Ήσυχου στη θέση του αναπληρωτή ΥΠΕΘΑ. Ο Ήσυχος είναι μια δοκιμασμένη στα «κοινά» περσόνα, με πλούσιο βιογραφικό στην υπεράσπιση των «εθνικών θεμάτων» και φαίνεται πως αποτελεί για τον ΣΥΡΙΖΑ τον κατάλληλο άνθρωπο για να γεφυρώσει την επαφή του με τα σώματα ασφαλείας.

Ο Ήσυχος γεννήθηκε στην Αργεντινή, μεγάλωσε με τα κινήματα της Λατινικής Αμερικής, λιποτάκτησε από τον στρατό της Αργεντινής επί εποχής Βιντέλα, έφυγε από τη χώρα για Καναδά και μετά εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ελλάδα.

Διατέλεσε μέλος της ΚΝΕ και στέλεχος του ΚΚΕ, έγινε αρθρογράφος του Ριζοσπάστη, αντιπρόεδρος της ΟΣΠΑ (Ομοσπονδία Σωματείων Πολιτικής Αεροπορίας) και «πρωτεργάτης» των συνδικαλιστικών αγώνων ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της Ολυμπιακής, πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Αθήνας και μετέπειτα τομεάρχης εξωτερικής πολιτικής και άμυνας του ΣΥΡΙΖΑ. Είναι από αυτούς που γνωρίζουν πολύ καλά την τέχνη της χειραγώγησης των κοινωνικών και ταξικών συνειδήσεων, το μετασχηματισμό του ταξικού συμφέροντος σε λαϊκό και ακολούθως σε εθνικό¹!

Εμπνευσμένος από και συμμετοχος στα κινήματα της Λατινικής Αμερικής, επιχειρεί σταθερά εδώ και δεκαετίες να μετουσιώσει την ταξική πάλη σε εθνικά προγράμματα. Δεν ισχυριζόμαστε φυσικά ότι ο Ήσυχος όσο και η συστημική αριστερά², γνωρίζουν την τέχνη της κυβίστησης³.

Απεναντίας. Η Αριστερά, γνωρίζει πολύ καλά να... χορεύει σε εθνικούς διεκδικητικούς ή αντιστασιακούς αγώνες, να ορίζεται η ίδια ως εκφραστής αυτών των αγώνων και φυσικά να αντλεί την αντίστοιχη πολιτική υπεραξία. Από τους εργατοπατέρες της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ έως τα ξεπουλημένα εκείνα σωματεία που τα τελευταία 20 τουλάχιστον χρόνια χειραγωγούσαν τους ταξικούς αγώνες επικαλούμενα τον «ρεαλισμό» των διαπραγματευτικών τους προτάσεων με τους θεσμικούς εκπροσώπους, περάσαμε στην εποχή όπου τα ίδια πρόσωπα διεκδικούν διαπραγματεύσεις και συνεργασίες με υπερ-θεσμούς του διεθνούς κεφαλαίου και των ευρωπαϊκών-πλανητικών κρατικών και στρατιωτικών μηχανισμών. Ο Ήσυχος ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση.

Έχουμε επίγνωση ότι η εθνικ(ιστικ)ή στρατηγική της Αριστεράς λατρεύει τόσο τα κινήματα όσο και τα υπουργικά γραφεία. Για αυτό και δεν μας εξέπληξε καθόλου όταν ο Ήσυχος σε πρόσφατη τοποθέτησή του στη Βουλή έφτασε στο σημείο να απαρνεϊται την ταύτιση του εθνικισμού της αριστεράς με τον εθνικισμό της ακροδεξιάς⁴, αφήνοντας δηλαδή να εννοηθεί ότι υπάρχει ποιοτική διαφοροποίηση μεταξύ τους⁵ και ότι ένας αριστερός εθνικισμός θα μπορούσε να είναι καλός και χρήσιμος. Ανεξάρτητα όμως από τις διαφοροποιήσεις μεταξύ εθνικισμών που επικαλούνται οι υπουργοί και οι αναπληρωτές υπουργοί, το ζήτημα για εμάς αλλά και για τις κοινωνικές/ταξικές αντιστάσεις είναι ότι οι πρεσβευτές των εθνικισμών έχουν ως κοινή αφετηρία το ίδιο εθνοκεντρικό πεδίο και οργανώνουν τα πάντα (κράτος, κοινωνία, οικονομία κ.ά.) γύρω από το έθνος.

Ο «καλός» λοιπόν εθνικισμός του Ήσυχου έχει παρελθόν. Την αφετηρία του μπορεί κανείς να βρει στην περίοδο της συμμετοχής του στους «λαϊκούς» αγώνες (1990-2000) και στις προτάσεις του υπέρ της εθνικής κοινωνίας/οικονομίας και την κατάληξή του, σήμερα, στα κυβερνητικά έδρανα και στις προτάσεις του πάλι για το «καλό» της εθνικής κοινωνίας/οικονομίας. Αν κάτι γνωρίζει πολύ καλά ο Ήσυχος (και ο κάθε Ήσυχος της Αριστεράς) είναι η τέχνη του μετασχηματισμού των κοινωνικών και ταξικών διαφοροποιήσεων σε κάτι ενιαίο, σε μια κοινή προοπτική, σε έναν εθνικό αγώνα, είναι η τέχνη των διαμεσολαβήσεων

και της παραγωγής συναινέσεων. Πρόκειται για μια συνταγή αναγκαία για την κυριαρχία σε μια περίοδο όπου η κρίση δεν είναι μόνο οικονομική αλλά είναι και κρίση πολιτική. Η Αριστερά λοιπόν, δεν χρειάζεται μίσος ή πολέμους για να διασώσει ένα πολιτικό σύστημα όπου οι σχέσεις μεταξύ εξουσίας και κοινωνίας έχουν προ πολλού διαρρηχθεί (περίοδος μνημονίων) ή έχουν οργανωθεί γύρω από ένα ολοκληρωτικό μοντέλο εξουσίας (περίοδος συγκυβέρνησης πασοκ-νδ). Η Αριστερά, με το παλιό καλό και δοκιμασμένο εργαλείο των εθνικών διεκδικήσεων και της εθνικής αντίστασης, επιχειρεί να σώσει τη δημοκρατία ως σύστημα διακυβέρνησης και εξουσίας.

Βέβαια, όποιος παίζει με τη φωτιά καμιά φορά καίγεται. Και ο αναπληρωτής υπουργός έχει ήδη πάρει φωτιά με την εμπλοκή του στο υπουργείο πολέμου. Δεν αρκεί μόνο η ταύτισή του με τον εκφραστή της νέας εθνικής γεωπολιτικής στρατηγικής, υπουργό εξωτερικών Ν. Κοτζιά, σε μια προσπάθεια αλλαγής των μετα(ψυχρο)πολεμικών ισορροπιών στην Ευρώπη και στο νοτιοανατολικό της άκρο. Ο Ήσυχος –που μόνο ήσυχος δεν είναι με όσα τον τελευταίο καιρό ξεφουρνίζει– σε πρόσφατή του συνέντευξη, άφησε να εννοηθεί ότι στη νέα αυτή εθνική στρατηγική γεωπολιτικής σταθερότητας, η Ελλάδα καλείται να αποτελέσει ειρηνευτικό πυλώνα σε στρατιωτικές αντιπαραθέσεις στην ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, της Βόρειας Αφρικής και της Μ. Ανατολής⁶ δίχως φυσικά να εξηγήσει με ποια ακριβώς αποτρεπτική πειθώ θα ανακόψει τις στρατιωτικές αντιπαραθέσεις άλλων κρατών στην ευρύτερη αυτή περιοχή! Σε άλλη περίπτωση λαλίστατης συνέντευξής του, υπερασπίστηκε τον πρωταγωνιστικό ρόλο της Ελλάδας στο πλαίσιο διεθνών συμμαχιών στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας⁷ ξεχνώντας ίσως ότι στο πρόσφατο παρελθόν, από αντιπολιτευτική θέση κατακεραύνωνε αντίστοιχες πολεμικές εκστρατείες και πολιτικές στο πλαίσιο των στρατιωτικών συμμαχιών⁸. Και τέλος, σε πρόσφατη επίσκεψή του σε μονάδα των Ελληνικών Αμυντικών Συστημάτων, αφού θαύμασε τις οβίδες και τα υπόλοιπα οπλικά συστήματα που παράγει η μονάδα αυτή, τόνισε σε δηλώσεις ότι η κυβέρνηση θα κάνει προσπάθειες για την παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής βιομηχανίας όπλων, θα προσεγγίσει νέους

αγοραστές και θα προμοτάρει το ελληνικό προϊόν στους κύκλους των συμμάχων του ΝΑΤΟ! Πόσο απλά τελικά οι έμποροι της ελπίδας μετατρέπονται σε πλασιέ όπλων;

Το πόσο επικίνδυνοι είναι λοιπόν οι πάλαι ποτέ εκφραστές των εργατικών κινημάτων από τα νέα τους πόστα, δεν είναι ένα ζήτημα που αφορά αυτούς και τα υπουργεία τους. Αφορά αυτούς που πίστεψαν και πιστεύουν (ελπίδα δίχως πίστη δεν νοείται) στους εθνικούς αγώνες της Αριστεράς. Αφορά αυτούς που γλυκαίνονται από την καραμέλα του πατριωτισμού, αυτούς που εκτονώνουν το θυμό βλέποντας την επαναφορά των εθνικών συμβόλων στους κοινωνικούς αγώνες, αυτούς που αισθάνονται περηφάνια βλέποντας τους αστέρες-πολιτικούς να περιφέρουν όχι μόνο στεφάνια και λάβαρα αλλά και την... χαμένη αξιοπρέπεια του έλληνα από τις Βρυξέλλες έως τα Ίμια, αυτούς που στο όνομα της εθνικής ενότητας ξεχνούν τη λεπλασία που υφίστανται καθημερινά.

Και αν οι νέοι διαχειριστές της εξουσίας ασκούνται έως τώρα στην ανάταση του πατριωτισμού με την επίκληση του δικαιώματος άσκησης εθνικής κυριαρχίας⁹,

φλερτάροντας ταυτόχρονα με έναν αμφίσημο και «προοδευτικό» εθνικισμό, για όλους εμάς, τους αρνητές της στρατοκρατικής και εθνοκεντρικής-κρατικής κοινωνικής οργάνωσης, δεν μένει παρά να οξύνουμε τις αρνήσεις μας εκεί που παράγονται τα κυρίαρχα νοήματα της εποχής: στο έθνος-κράτος, την πατρίδα, τις εθνικές σημαίες και τους στρατούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. «...Η ουσιαστική μετατροπή της Ο.Α. σε εταιρεία χαμηλού κόστους με τα γνωστά επακόλουθα θα έχει συνέπειες στην περιφερειακή, οικονομική, δημογραφική, πολιτισμική, αμυντική υποβάθμιση της χώρας...» (δελτίο τύπου 9/11/2005 με υπογραφή -τότε- των μελών του Δ.Σ. της ΟΣΠΑ Κ. Ήσυχου και Π. Τουμανίδη).

«Προτεραιότητα της δράσης της πολιτικής και κοινωνικής Αριστεράς για το άμεσως προσεχές διάστημα πρέπει να είναι η ουσιαστική αλληλεγγύη με όλους τους συνάδελφους μας στις ΔΕΚΟ και τράπεζες, για άμεσο συντονισμό και αγώνα ενάντια στην κατεδάφιση των δικαιωμάτων της νέας

εργαζόμενης γενιάς, ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις. Για έναν δημόσιο τομέα, αποτελεσματικό, σύγχρονο, αποκομματικοποιημένο, αποδοτικό προς όφελος του λαού και της εθνικής οικονομίας» (απόσπασμα από κείμενο στην εφημερίδα Εποχή των Κ. Ήσυχου και Π. Τουμανίδη στις 26/6/2005).

2. Στο εξής «Αριστερά».

3. Γνωστή ευρέως κι ως «κωλοτούμπα».

4. «Θα ήθελα να εκφράσω και μια κατηγορηματική διαφωνία με κάτι που ακούστηκε, το οποίο συμπυκνώνεται σε μια απόλυτη και απαράδεκτη ιστορική εξίσωση, ότι ο εθνικισμός της αριστεράς με τον εθνικισμό της ακροδεξιάς κάπου ταυτίζονται και αποτελούν ίσως τις αιτίες για τη μήτρα του Α΄ και Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Δεν πρόκειται απλά για ιστορική λαθροχειρία, αλλά πρόκειται για μια ανάγνωση η οποία είναι πολύ μοδατή εδώ και πάρα πολλά χρόνια.» (Κ. Ήσυχος, 10/3/2015).

5. Αντίστοιχη ντρίπλα έκανε την ίδια περίοδο ο υπουργός εξωτερικών Ν. Κοτζιάς. Περισσότερα στο κείμενο «Χρονικό ενός προαναγγελθέντος πατριωτισμού», σελίδα 20.

6. «Η Τουρκία και το Ισραήλ είναι δύο περιφερειακές δυνάμεις που βρίσκονται σε διαρκή σύγκρουση τα δύο τελευταία χρόνια, όπου και η μια και η άλλη επιδιώκουν αυξημένο ρόλο στη γεωπολιτική δυναμική της περιοχής. Η Ελλάδα πρέπει να τηρήσει όχι απλά μια ισορροπία αλλά να αποτελέσει έναν πυλώνα σταθερότητας και ειρήνης και προς τις δυο πλευρές αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, μια ιδιαίτερα τεταμένη περιοχή, με συγκρούσεις που συνεχώς αυξάνονται και επεκτείνονται γεωγραφικά και πέραν της Συρίας. Αυτό αποτελεί για την Ελλάδα μια μεγάλη πρόκληση, αφού η χώρα μας μπορεί να αποτελέσει το σημείο επαφής, σταθερότητας και ανάπτυξης των σχέσεων έξω από τα πεδία γεωπολιτικής, οικονομικής, ακόμα-ακόμα και στρατιωτικής αντιπαράθεσης». (Κ. Ήσυχος, 8/2/2015).

7. «...Βλέπουμε εδώ ένα πλεονέκτημα και μια γεωπολιτική δυναμική την οποία πρέπει να αυξήσουμε, ώστε το πλεονέκτημα να γίνει σαφές και καθαρό σε όλους, ότι η χώρα μας έχει τη δυνατότητα να παίξει ακόμα και πρωταγωνιστικό ρόλο στη διευθέτηση προβλημάτων, στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Για το πώς θα προχωρήσουμε στα αιτήματα των ΗΠΑ, θα έλεγα ότι δεν είναι μόνο οι Ηνωμένες Πολιτείες, είναι όλη η διεθνής κοινότητα, πάρα πολλές χώρες που ενδιαφέρονται για την καταπολέμηση αυτής της πληγής, της σύγχρονης πληγής, της μεσαιωνικής αντίληψης που εκφράζουν οι τζιχαντιστές και όχι μόνο. Άρα η συνεργασία μας με όλες τις χώρες, σε Ανατολή και Δύση, απέναντι σε αυτό τον κίνδυνο είναι πολύ σημαντικός παράγοντας και πρέπει να τον αξιολογήσουμε με αυτό τον τρόπο.» (Κ. Ήσυχος, 8/2/2015)

8. «...Στρατηγική μας επιλογή είναι η αποδέσμευση από τον Ατλαντισμό και το ΝΑΤΟ, μία Ευρώπη απαλλαγμένη από τις ξένες βάσεις και τη στρατιωτικοποίηση. Υπό αυτήν την έννοια, θεωρούμε ότι αυτή η αποδέσμευση θα συνοδεύεται από ισχυρά δείγματα που θα διασφαλίζουν και την εθνική κυριαρχία και την ανεξαρτησία της χώρας, ώστε να μην μετατρέπεται σε ορμητήριο τυχοδιωκτικών πολεμικών επεμβάσεων σε τρίτες χώρες, όπως έχει συμβεί στο παρελθόν.» (6/6/2012)

9. «Πρέπει να δείξουμε ότι δεν διαπραγματεύεται μόνον η ελληνική κυβέρνηση στο εξωτερικό, διαπραγματεύεται το ελληνικό έθνος και να ξέρουν ότι είμαστε όλοι ενωμένοι, πέρα από τις διαφορές μας τις πολιτικές και δεν παραχωρούμε την εθνική κυριαρχία σε κανέναν, είτε την απειλεί στρατιωτικά, είτε την απειλεί πολιτικά, είτε την απειλεί οικονομικά» (Π. Καμμένος, 10/3/2015)

ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΟΣ ΠΡΟΑΝΑΓΓΕΛΘΕΝΤΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ...

Τι είναι ο πατριωτισμός;

Μήπως είναι η αγάπη κάποιου για το μέρος που γεννήθηκε, το μέρος των παιδικών αναμνήσεων και ελπίδων, των ονείρων και των φιλοδοξιών; Είναι το μέρος όπου –μέσα στην αθωότητα των παιδικών μας χρόνων– θα βλέπαμε τα σύννεφα να περνούν απορώντας γιατί δεν μπορούμε και εμείς να επιπλεύουμε τόσο γοργά στον ουρανό; Το μέρος που μετρούσαμε τα εκατομμύρια λαμπρά αστέρια στον ουρανό, έντρομοι που το καθένα ήταν ένα μάτι που τρυπούσε τις μικρές ψυχές μας;

«Ο πατριωτισμός κύριε είναι το τελευταίο καταφύγιο των απατεώνων» είπε ο δρ. Σάμουελ Τζάκσον. Ο Λέον Τολστόι, ο μεγαλύτερος αντιπατριώτης των καιρών μας, ορίζει τον πατριωτισμό ως την αρχή με την οποία δικαιολογούμε την εκπαίδευση αδίστακτων δολοφόνων. Ένα εμπόριο που απαιτεί καλύτερα εργαλεία για τη διεξαγωγή δολοφονιών απ' ό,τι η δημιουργία τέτοιων απαραίτητων αγαθών, όπως τα παπούτσια, ο ρουχισμός και τα σπίτια. Ένα εμπόριο που εγγυάται καλύτερες αποδοχές και μεγαλύτερη δόξα από το αν είσαι έντιμος εργαζόμενος... Έπαρση, άγνοια και εγωτισμός είναι τα απαραίτητα συστατικά του πατριωτισμού.

Το πνεύμα του милитарισμού έχει εμποτίσει όλες τις πλευρές της ζωής. Είμαι πεπεισμένη ότι ο милитарισμός είναι μεγαλύτερος κίνδυνος εδώ από οπουδήποτε αλλού, εξαιτίας όλων των δωροδοκιών που ο καπιταλισμός διαθέτει για εκείνους που επιθυμεί να καταστρέψει.

Έμμα Γκόλντμαν, από ομιλία στο Σαν Φρανσίσκο, 1908

Από τα δάκρυα εθνικής συγκίνησης που χύθηκαν μέσα στο κοινοβούλιο και έφτασαν σε κάθε σπίτι στο πανελλήνιο για την «αριστερή Ελλάδα», η οποία, έχοντας χάσει κάθε άλλη αξιοπρέπεια,

ξαναβρίσκει την «εθνική» και ορθώνει το ανάστημά της απέναντι στον καπιταλιστικό γίγαντα της Γερμανίας, μέχρι τις υποκινημένες μέσω facebook απόπειρες για νέες «πλατείες», με το επιχείρημα του «εθνικού τσαμπουκά» και πρωτεργάτες ένα υβρίδιο εθνικιστικών κύκλων –συμπεριλαμβανομένων και εθελοντών μαχητών, στον πόλεμο της Βοσνίας, δύο δεκαετίες πίσω...

Αυτή η γκάμα του πατριωτισμού, που απλώθηκε σαν βεντάλια μπροστά από το πρόσωπο της νέας κυβέρνησης, στις πρώτες της μέρες, δεν είναι, όμως, και τόσο «νέα» γι' αυτό και δεν ξαφνιάζει. Σε μια προσπάθεια να ισορροπήσει πάνω στα ξυλοπόδαρα των νέων του, μετωπικών ποσοστών, προκειμένου δηλαδή να ικανοποιήσει την περίφημη «κουσή Μαρία» που τον ανέδειξε σε κόμμα εξουσίας, ο ΣΥΡΙΖΑ αποδεικνύει ότι, εκτός των άλλων, είναι και καλός μαθητής στην παπαγαλία...

Η πλειοψηφία του επιτελείου του δείχνει να έχει εμπεδώσει πλήρως τα δόγματα ενός πολύτιμου εγχειριδίου, που εκδόθηκε μόλις τον Δεκέμβριο του 2014 και προήγγειλε όχι μόνο την άνοδό του στην εξουσία αλλά και το τι πρέπει να κάνει για να πετύχει και να παραμείνει σ' αυτή. Η πολιτική συνταγή του, όχι και τόσο αριστερού, think tank Νίκου Κοιζιά, πρώην συμβούλου του Γ. Παπανδρέου ως περίπου το 2009 και νυν υπουργού Εξωτερικών, συνοψίζεται σε 2-3 εύκολα υλικά, παλιά και δοκιμασμένα, με ανανεωμένη όμως τη σάλτσα σερβιρίσματος. Το όνομά της: «Πατριωτισμός και Αριστερά».

Οι βασικές θέσεις του best seller, που μέχρι πριν λίγες μέρες διαφημιζόταν ανά ώρα στον κυβερνητικό ρ/σ «Στο κόκκινο», επαναλαμβάνονται και επαναλαμβάνονται από τις πρώτες μέχρι τις τελευταίες σελίδες, σαν απλές συμβουλές προς νέους πολιτικούς, γι' αυτό και είναι τόσο ευδιάκριτες στα πρώτα βήματα της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Το βιβλίο δηλώνει ότι έρχεται να αποκαταστήσει την έννοια του

πατριωτισμού και να τη θέσει σε ορθολογική, ριζοσπαστική βάση.

Τί είναι, όμως, ο πατριωτισμός για τον Ν. Κοτζιά –και τους συγκυβερνώντες του; Δεν είναι ακριβώς «οι κάμποι και τα ψηλά βουνά», αλλά κάτι πιο σύγχρονο: «Ο πολιτικός αγώνας για τη διαφύλαξη και ενδυνάμωση των κοινωνικών και δημοκρατικών δικαιωμάτων του λαού, καθώς και των δικαιωμάτων και δυνατοτήτων της χώρας στο διεθνές σύστημα» ή αλλιώς «η μάχη χειραφέτησης των λαών ενάντια στην ξένη δύναμη». Ο συγγραφέας ανασυνθέτει την ιστορία από τον Εμφύλιο και μετά για να αποδείξει ότι η ήττα της αριστεράς και η απομαζικοποίησή της, που της δημιούργησε κρίση ταυτότητας, οφείλεται στην άρνηση των πατριωτικών της καθηκόντων και ότι θετικά παραδείγματα σύνδεσης πατριωτικού και κοινωνικού υπήρξαν το ΠΑΚ και το ΠΑΣΟΚ...

Ο εμπνευστής των νεοπατριωτικών δογμάτων του ΣΥΡΙΖΑ, ανακαλύπτει νέες ταξινομήσεις για τον πατριωτισμό και τον εθνικισμό και κάνει μια δική του περιοδολόγηση. Ανατρέποντας όλα όσα ξέρουμε για τις θεωρίες περί έθνους, μας λέει ότι το αυτό είναι παλιότερο από τον καπιταλισμό και τη νεωτερικότητα, π.χ. η κινεζική ιστοριογραφία κάνει λόγο για πάνω από 4.000 χρόνια έθνους. Για την «ανακάλυψή» του δηλώνει σίγουρος ότι διαφωνούν οι σχετικοί θεωρητι-

κοί/ιστορικοί αλλά όπως απλοϊκά παρατηρεί «μας λύνει μια σειρά προβλημάτων» και κυρίως διευκολύνει την υπόθεση ότι προϋπήρχαν τα «έθνη των ελίτ», που έγιναν μαζί με την εμφάνιση του καπιταλισμού! Η τρίπλα αυτή τον βοηθάει να αναπτύξει τα επιχειρήματά του, ότι δηλαδή έχουμε αφενός τον αντιδραστικό εθνικισμό, των «από τα πάνω», των ελίτ, ο οποίος περιέχει στοιχεία βιολογικού και πολιτισμικού ρατσισμού και αφετέρου τον θετικό εθνικισμό, τον προοδευτικό εθνικισμό των «από τα κάτω», που είναι ο δημοκρατικός πατριωτισμός της αριστεράς, ο οποίος συνδέεται με τον διεθνισμό και έρχεται σε σύγκρουση με τον αντιδραστικό εθνικισμό. Στις επιπλέον «ανακαλύψεις» του συγγραφέα να προσθέσουμε την «ιστορική σύνδεση του όρου πατριωτισμός με την πάλη για την άμεση δημοκρατία!» Από τη στιγμή μάλιστα που ο πατριωτισμός μεταβαπίζεται σε αντίσταση στον αντιδραστικό εθνικισμό και την ξένη κυριαρχία, η αριστερά εγκαλείται να πάρει θέση στις γραμμές του. Η αριστερά που νικάει σε πολιτισμικούς αγώνες όπως αυτός του πατριωτισμού, είναι ένα από τα βασικά συμπεράσματα του Ν. Κοτζιά, η αριστερά που γεφυρώνει τον πατριωτισμό με την κοινωνία, και μαζικοποιείται, διευκολύνεται για ευρύτερες συμμαχίες και τη συγκρότηση μιας «κυβέρνησης Σωτηρίας».

Αυτές είναι οι θέσεις του «αριστερού» τιμονιέρη

της εξωτερικής πολιτικής Ν. Κοτζιά, του ανθρώπου που στις αρχές Μάρτη, μετά από ένα άτυπο συμβούλιο υπ.Εξ. στη Λετονία, κινδυνολογούσε ότι «θα υπάρξουν εκατομμύρια μετανάστες και χιλιάδες τζιχαντιστές που θα έρθουν στην Ευρώπη, αν καταρρεύσει οικονομικά η Ελλάδα». «Αριστερή»/πατριωτική, λοιπόν, συγκυβέρνηση, με ένα υπουργείο Εξωτερικών «ενάντια στην υποταγή στις ξένες δυνάμεις», που κλείνει το μάτι σε εξω-NATOϊκές συμμαχίες, διατηρώντας ταυτόχρονα φυσικά και τις υπάρχουσες, καθώς το νέο μοντέλο εξωτερικής πολιτικής φαίνεται να είναι αυτό των πολλαπλών συμμαχιών¹... Και με ένα υπουργείο Εθνικής Άμυνας, που φαίνεται ότι ελέγχεται ακόμα από την «Καραμανλική» δεξιά και έχει επικεφαλής τον πάλαι-ποτέ ακροδεξιό Π. Καμμένο –τον μόνο ίσως στο νέο κυβερνητικό σχήμα, που έχει όντως γέφυρες με το στρατιωτικό κατεστημένο. Έννοιες όπως εθνική κυριαρχία και εδαφική ακεραιότητα, που φιλοδοξούν να έχουν τη μέγιστη λαϊκή υποστήριξη, γίνονται πυλώνες μιας εξωτερικής πολιτικής, η οποία δεν διστάζει να εκφράσει δημόσια την επιθυμία της «να σπκώσει τη σημαία της λευτεριάς στα Κατεχόμενα» και στις πρώτες της 100 ημέρες ωρύεται κατά της Τουρκίας στο Αιγαίο, έτοιμη ίσως να ξαναθυμηθεί ακόμα και την... «κόκκινη μπλιά». Πριν και από αυτές τις εκδηλώσεις, άλλωστε, από την πρώτη στιγμή, οι εξαγγελίες του ΣΥΡΙΖΑ είχαν αποσπάσει τα εύσημα άλλων νυν ακροδεξιών, όπως του πρώην γ.γ. του υπουργικού συμβουλίου του Σαμαρά,

Π. Μπαλτάκου, ο οποίος με φουλ μιλιτέρ φρασολογία δήλωσε ότι «θα βαράει προσοχές στα όσα κάνει η νέα κυβέρνηση» ως «στρατιώτης του Τσίπρα», που «την ιδρώνει τη φανέλα με το εθνόσημο»...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Η διπλωματία των πολλαπλών συμμαχιών των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ μάλλον θα μας απασχολήσει και στο μέλλον. Χωρίς φυσικά να καταργεί κεκτημένες συμμαχίες (NATO), αυτή η «νέα» διπλωματία δείχνει να αλλάζει το μονοπώλιο των ως τώρα συμμαχιών, βάζοντας στο παιχνίδι και άλλες δυνάμεις, εκτός από τη Ρωσία, που κέρδισε τόση δημοσιότητα αμέσως μετά τις εκλογές (ενδεικτικά: Κίνα, BRICS, τετραμερής Ισραήλ-Αίγυπτος-Κύπρος). Ως τώρα πάντως, αυτή η διπλωματία θεωρείται από το νέο σχήμα διαχείρισης της εξουσίας ότι καθιστά περισσότερο υπολογίσιμο το ελληνικό κράτος και ενισχύει τη διαπραγματευτική του δυνατότητα σε μια ιδιαίτερα ρευστή περιοχή, για τη σταθερότητα της οποίας πρέπει να κινηθεί προς όλες σχεδόν τις κατευθύνσεις. Σε μια εποχή κρίσης και συστημικής αστάθειας, πόσο χρήσιμη είναι άραγε μια τέτοια στροφή προς τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα; Και πέρα από την επαναφορά ζητημάτων εθνικής κυριαρχίας στην «αριστερή» ατζέντα, πόσο μοιάζει αυτή η κίνηση με μια προσπάθεια επαναποθέτησης στον κόσμο του καπιταλισμού;

ΚΟΥΙΖ

μεταφορντικού μιλιταρισμού

«Ο στόχος μίας “ανοικτής οργάνωσης” δεν είναι ούτε ο συγχρονισμός ούτε ο συντονισμός εκ των άνωθεν. Ο στόχος της είναι η αποτελεσματική συνεργασία η οποία θα εξασφαλίζει άμεση και αποτελεσματική δράση. Γι’ αυτό το λόγο, ελαχιστοποιεί την ιεραρχία και την κεντροκοποιημένη λήψη αποφάσεων. Μικραίνει την αλυσίδα-της-ιεραρχίας προκειμένου να καταστήσει την ηγεσία προσβάσιμη και εξουσιοδοτεί ευρέως αντιπροσώπους για να επιτρέψει άμεσες αποφάσεις. Τα αρχηγεία και το προσωπικό είναι περιορισμένου μεγέθους. Μία ανοικτή οργάνωση ενθαρρύνει επίσης τις ομάδες και τα άτομα να επικοινωνούν άμεσα μεταξύ τους, αντί να διαμεσολαβούνται από τον αμέσως ανώτερό τους. Νέες μορφές επικοινωνίας (όπως τα e-mail) ενθαρρύνουν τη δημιουργία αυτοργανωμένων/αποκεντρωμένων δικτύων οριζόμενων από τα κοινά συμφέροντα».

ερώτηση Ποιά θα μπορούσε να είναι η ιδιότητα του συντάκτη του παραπάνω αποσπάσματος; Και από τι είδος πονήματος έχει αποσπαστεί αυτό;

Α) καθηγητής τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων-ημιαποσπασμένος μανατζερ, γεμίζοντας σελίδες στο «Δημοκρατικό Μανατζμεντ και ο 21ος αιώνας»

Β) στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ φιλοσοφώντας πολιτικά επ’ ευκαιρία αφιερώματος στο περιοδικό του σε κάποιον δημοκρατικό δήμο. Περιοδικό «Βιώσιμη Διαχείριση», «Το παράδειγμα του δήμου Βιλαρίμπα και μερικές σκέψεις για το μέλλον»

Γ) εν ενεργεία υπεύθυνος προσωπικού σε εταιρεία πληροφορικής με τάσεις ακαδημαϊκού μεγαλείου, συστήνοντας γραπτά ένα νέο μοντέλο οργάνωσης στους ανωτέρους του (έχοντας διαβάσει το «Δημοκρατικό Μανατζμεντ» πιθανότατα)

Δ) ο Νέγκρι

απάντηση Θα μπορούσε να είναι οποιοσδήποτε από αυτούς, αλλά τελικά είναι ο κος. John J. Patrick, διανοούμενος με μιλιταριστικές ανησυχίες. Το απόσπασμα προέρχεται από την 30σελιδη εργασία του με τίτλο «*Reflections on the Revolution in Military Affairs*». Δεν μπορέσαμε να βρούμε πολλά παραπάνω στοιχεία για τον κο. Patrick –πράγμα που μας κάνει να υποπτευόμαστε πως ίσως είναι στρατιωτικός, ωστόσο βρήκαμε πως την εργασία του αυτή την παρουσίασε α) στην Naval Doctrine Command το 1994 και β) στο Centre for Security Strategies and Operations το 1995, καθώς και πως αποτελεί μέρος της βιβλιογραφίας αρκετών καραβανίσων εργασιών.

Δεν ξέρουμε (ακόμα) κατά πόσο βρήκε ευρεία απήχηση η παραπάνω σκέψη και παρόμοιές της. Ωστόσο, συζητήθηκε και βρίσκουμε πως έχει (κάποια) σημασία το γεγονός πως όντως διατυπώθηκε μια τέτοια σκέψη, καθώς και το πού απευθύνθηκε και συζητήθηκε. Και μας κάνει να αναρωτιόμαστε το εξής: όταν χακί διανοητές προτείνουν την μερική απεμπόληση της ιεραρχικής δομής για τους σύγχρονους στρατούς, πόσο οξύμωρες μπορεί να είναι οι απόψεις που υπερασπίζονται τη μερική ιεραρχία στους αντικαθεστωτικούς αγώνες και μάχες στο όνομα της αποτελεσματικότητας;

Φωτό: Ψάχνοντας να βρούμε φωτογραφίες του John J. Patrick, αποφασίσαμε να προκρίνουμε την αισθητική του περιοδικού: αντί του ευαίσθητου ακαδημαϊκού, βάζουμε μία φωτογραφία του Υφυπ. Άμυνας του ΣΥΡΙΖΑ Ν. Τόσκα που και (σοσιαλ)δημοκράτης είναι, και στρατιωτικές ανησυχίες έχει και «γράφει» καλά στα χακί (σε έντυπο διχρωμίας).

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟ...

Ο πόλεμος είναι ένα παιχνίδι που παίζεται με ένα απλό χαμόγελο...

Ουίνστον Τσώρτσιλ

Εισαγωγή

Η παιχνιδοποίηση, αποτελεί τη μέθοδο μετατροπής μιας διαδικασίας ή ενός αντικειμένου στη μορφή ενός παιχνιδιού, χρησιμοποιώντας διάφορα χαρακτηριστικά του τελευταίου. Συνδυάζοντας εσωτερικά και εξωτερικά κίνητρα, προκειμένου να αυξήσει την κινητοποίηση, την εμπλοκή και την επιθυμία του άλλου να παίξει, η παιχνιδοποίηση περιλαμβάνει σύγχρονα αλλά και διαχρονικότερα στοιχεία όπως: 3D περιβάλλοντα, άβαταρς, ανατροφοδότηση, σήματα/βαθμοί, πίνακες με πρωτιές (leader boards), αξιολόγηση/διαβάθμιση, επίπεδα, συστήματα επικοινωνίας, ανταγωνισμό και πίεση χρόνου.

Ποια η σχέση όμως του στρατού και του πολέμου με το παιχνίδι; Εκμεταλλευόμενος τα χαρακτηριστικά διαφόρων μορφών παιχνιδιού όπως, ένταση, ανταγωνισμός, διαδικασία παραγωγής νικητή και ηττημένου, οργάνωση τακτικής πάνω σε συγκεκριμένο πεδίο κ.ά., ο στρατός καταφέρνει να μετατρέψει κάτι που είναι απωθητικό και αποτροπιαστικό (πόλεμος και δολοφονία), σε θεμιτό και ευχάριστο.

Κάνοντας μια σύντομη ιστορική αναδρομή της σχέσης μεταξύ τους, παρατηρούμε ότι από τότε που υπάρχουν οι λέξεις, οι οποίες δηλώνουν τον αγώνα και το παιχνίδι, οι άνθρωποι έχουν τη συνήθεια να παρομοιάζουν τον πόλεμο με παιχνίδι. «Παίζουμε μια αναπαράσταση του πολέμου», έλεγε ο Γκυ Ντεμπόρ στο *Το παιχνίδι του πολέμου*¹ που έχει φτιάξει, δανειζόμενος την ατάκα του Marc-Jerome Vida από το 1529 σχετικά με το σκάκι. Μεταφερόμενοι στο πιο πρόσφατο παρελθόν, και στην εμφάνιση

των video games, μαθαίνουμε ότι ο «πατέρας» των κονσολών video games, Ralph Baer², ήταν ειδικός κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στη στρατιωτική κατασκοπεία (στη βάση του αμερικανικού στρατού στο Λονδίνο) και αναγνωρίστηκε ως ειδικός στα μικρά στρατιωτικά όπλα. Το 1951-52 δημιούργησε ένα αναλογικό κομπιούτερ για στρατιωτικά ραντάρ παρακολούθησης/εντοπισμού υποβρυχίων, ενώ λίγο μετά μπήκε στη Sanders Associates, έναν από τους μεγαλύτερους εργολάβους στον τομέα της στρατιωτικής άμυνας, όπου μέχρι το 1987 επέβλεπε 500 μηχανικούς να κατασκευάζουν ηλεκτρονικά συστήματα για στρατιωτικές εφαρμογές.

Μένοντας στο πεδίο των video games, συναντάμε μια άλλη «εξέχουσα» προσωπικότητα, τον στρατιωτικό και οικονομολόγο Casey Wardynski που, τη δεκαετία του '90, πραγματοποίησε την εισαγωγή των πρώτων στρατιωτικών παιχνιδιών ηλεκτρονικών υπολογιστών μέσα στα σπίτια. Το όραμά του; «Η χρήση τους για τη δημιουργία μια εικονικής εμπειρίας του στρατιώτη, που θα ήταν ενδιαφέρουσα, επιμορφωτική και ψυχαγωγική».

As δούμε όμως με λίγο περισσότερη λεπτομέρεια τη σχέση της στρατιωτικής βιομηχανίας και αυτής των παιχνιδιών.

Βιομηχανία παιχνιδιών και στρατός. Μια εκλεκτική συγγένεια

Το ταξίδι μας ξεκινάει εξετάζοντας την επιρροή από την εμπορική σφαίρα προς τη στρατιωτική και τη χρήση των λεγόμενων First Person Shooter³ παιχνιδιών από τους στρατούς διαφόρων χωρών με σκοπό την εκπαίδευση. Το 1997, το αμερικανικό ναυτικό χρησιμοποιεί μια τροποποίηση του εμπορικού παιχνιδιού *Doom*, με όνομα *Marine Doom*, για την εκπαίδευση πεζοναυτών, ενώ ο αμερικανικός στρατός το παιχνίδι

Rogue Spear. Ακολουθεί ο βρετανικός στρατός με τη χρήση του γνωστού *Half Life*. Κοιτάζοντας αντίστροφα, από τις στρατιωτικές αγορές προς τις εμπορικές, συναντάμε τη SEGA να υπογράφει συμβόλαιο το 1994 με τον στρατιωτικό εργολάβο Martin Marietta για τη δημιουργία και κυκλοφορία του *Desert Tank*, ενός προσομοιωτή χειριστών τανκς⁴.

Ένα παράδειγμα εμπορικής αξιοποίησης του πολέμου έρχεται από την εταιρεία παιχνιδιών Digital Integration, όπου 4 χρόνια μετά τον πρώτο πόλεμο του Κόλπου το 1991, και την ανάδειξη των ελικοπτέρων Απάτσι, κυκλοφορεί το παιχνίδι *Apache Longbow*, έναν προσομοιωτή εκπαίδευσης. Το φάσμα των κυκλοφοριών όμως περιλαμβάνει και παιχνίδια για ανάπτυξη στρατιωτικών διοικητικών δεξιοτήτων. Η εταιρεία παραγωγής μη στρατιωτικών παιχνιδιών Rival Interactive, δανείζεται την ιδέα από τον στρατιωτικό εργολάβο Oc Inc. και κυκλοφορεί το παιχνίδι *Real War*. Άλλο ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα εμπορικής αξιοποίησης του πολέμου, σχετίζεται με την εποχή που ακολούθησε τον πόλεμο στο Ιράκ το 2003, όταν το Γραφείο για τις Πατέντες και τις Εμπορικές Επωνυμίες (US Patent and Trademark Office) δέχθηκε 29 αιτήσεις για αποκλειστική χρήση του όρου «Σοκ και Δέος»⁵. Μεταξύ των αιτούντων ήταν και η Sony, που έκανε αίτηση μία ημέρα μετά την εισβολή, για χρήση του ονόματος ως τίτλο σε video game, την οποία όμως αργότερα απέσυρε με την αιτιολογία της «κακής κρίσης».

Όμως η κερδοσκοπία με αφορμή τον πόλεμο, δεν περιορίζεται μόνο στα παιχνίδια υπολογιστών. Ανάλογες ευκαιρίες άδραξαν και εταιρείες στη βιομηχανία συμβατικών παιχνιδιών. Μέσα σε αυτά συγκαταλέγονται η στρατιωτική *toyology*, τα στρατιωτικά αρκουδάκια που κρατούν πολυβόλα M-16⁶, οι φιγούρες/μινιατούρες που αναπαριστούν πραγματικούς στρατιώτες στο πεδίο της μάχης⁷ έως και αεροπλάνια του στρατού για τα κατοικίδια!

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εμπορική συμβουλή που δέχθηκε ο πρόεδρος της Plan B-Toys, λίγο πριν τον πόλεμο στο Ιράκ το 2003, από έναν εθνικό προμηθευτή παιχνιδιών⁸, αναδεικνύοντας παράλληλα και τη συμβολή των μίντια στο στήσιμο του милитаристικού παζαριού:

«Μας είπαν να περιμένουμε μέχρι να αρχίσει ο πόλεμος, και όποια λογότυπα δούμε στο CNN, να τα βάλουμε στα παιχνίδια μας».

Και οι δύο βιομηχανίες, αυτή των video games και αυτή των συμβατικών παιχνιδιών, κατέχουν εξέχουσα θέση στο πάνθεον του κέρδους, φτάνοντας τις μερικές δεκάδες δισεκατομμύρια δολάρια. Στον τομέα των πολεμικών παιχνιδιών, πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το *Call Of Duty: Modern Warfare 2*, όπου την πρώτη μέρα κυκλοφορίας του, οι πωλήσεις έφτασαν τα 310 εκατομμύρια δολάρια έχοντας ταυτόχρονα το μεγαλύτερο λανσάρισμα στην ιστορία ολόκληρης της βιομηχανίας της ψυχαγωγίας.

Τα video games ως μέσο στρατολόγησης

Έχοντας λοιπόν αμέριστη βοήθεια από τη βιομηχανία παιχνιδιών, ο στρατός χρησιμοποιεί το παιχνίδι ως μέσο ωραιοποίησης της εικόνας του στο κοινωνικό πεδίο και εμφύτευσης милитаристικών ιδεωδών. Απεικονίζει τον πόλεμο σαν κάτι ευχάριστο, μια συναρπαστική εμπειρία, δημιουργώντας ταυτόχρονα την ψευδαίσθηση ότι η δολοφονία, γίνεται από αποδεκτό μέχρι κάτι που έχει πλάκα. Επιπλέον, καταφέρνει να ενισχύσει το σωβινισμό, παρουσιάζοντας άλλες εθνικότητες ανθρώπων ως εγκληματικές/κατώτερες κ.ο.κ.

Όλες αυτές οι αξίες και συμπεριφορές, βρίσκουν περισσότερο εύφορο έδαφος σε άτομα μικρής ηλικίας. Ο στρατός «επενδύει» πάνω στα αναπτυξιακά στάδια του εφηβικού εγκεφάλου και στοχεύοντας στα χαρακτηριστικά που κυριαρχούν σε αυτή την ηλικιακή περίοδο⁹, πετυχαίνει μεγαλύτερα ποσοστά στρατολόγησης¹⁰.

Το «διαμάντι» έρχεται από μία εκ των πρωτοπόρων του милитарισμού, την Αμερική. Ένα δωρεάν παιχνίδι με όνομα *America's Army*, φτιαγμένο από τον ίδιο τον αμερικανικό στρατό, αποτελεί μια εφαρμογή «στρατηγικής επικοινωνίας» και είναι σχεδιασμένο ούτως ώστε να δίνει τη δυνατότητα στους νέους να εξερευνήσουν το στρατό και να εξακριβώσουν αν τους ταιριάζει το φανταρίλι. Όντας μια πλατφόρμα ανάπτυξης εφαρμογών, έχει χρησιμοποιηθεί και σε δεκάδες περιπτώσεις κυβερνητικών εκπαιδευτικών εφαρμογών και προσομοίωσης στον αμερικανικό

στρατό. Όπως καυχούνται οι δημιουργοί του, είναι ένα μόλις βήμα πριν την πραγματικότητα. Τα χαρακτηριστικά που οδηγούν σε αυτή την «επιτυχία» είναι οι ρεαλιστικές βαλλιστικές προσομοιώσεις, η χρήση πραγματικών ήχων πυροβολισμών από ασκήσεις του στρατού, η δυνατότητα μετάδοσης τεχνογνωσίας από εμπειρογνώμονες που συμμετέχουν στον πόλεμο του Ιράκ και του Αφγανιστάν, η συμμετοχή των δημιουργών του παιχνιδιού σε γυμνάσια του στρατού που αποφέρουν καλύτερη αφομοίωση και μετάδοση των αξιών και πρακτικών του στρατού, η δυνατότητα για συνεργασία μεταξύ παικτών για επίτευξη αποστολών, η δυνατότητα δημιουργίας εικονικής καριέρας μέσα στο στράτευμα, καθώς και η δυνατότητα παροχής απαραίτητης εικονικής ιατρικής εκπαίδευσης για τους παίκτες που θέλουν να αναλάβουν το ρόλο του διασώστη. Η εκπαίδευση αυτή μάλιστα, αποδείχτηκε ότι ήταν η αιτία διάσωσης ανθρώπων σε πραγματικά περιστατικά¹¹. Ο αρχικός εμπνευστής του παιχνιδιού Casey Wardynski μας λέει ότι «Επειδή ο διασώστης είχε εκπαιδευτεί στο *America's Army*, είχε αποκτήσει πάρα πολύ καλή γνώση των πρώτων βοηθειών, και

είχε την αυτοπεποίθηση να δράσει κατάλληλα όταν άλλοι δεν θα έκαναν τίποτα...». Είναι απαραίτητο δηλαδή ένα μιλιταριστικό video game προκειμένου να μάθουμε να παρέχουμε τις πρώτες βοήθειες! Το κοινωνικό προσωπείο του στρατού μεταφερμένο στο ψηφιακό πεδίο...

Το *America's Army* έχει πάνω από 13 εκατομμύρια εγγεγραμμένους χρήστες μέχρι σήμερα και χρησιμοποιεί ένα πλήθος μεθόδων για την επιτυχή στρατολόγηση: από το απλό κουμπί στην κεντρική σελίδα του παιχνιδιού που οδηγεί κατευθείαν στον ιστότοπο του αμερικανικού στρατού, τη συντηρητική απεικόνιση βίας (λιγότερο αίμα σε σύγκριση με αντίστοιχα παιχνίδια) ούτως ώστε να καταστεί κατάλληλο και για μικρότερες ηλικίες, μέχρι τη διεξαγωγή τουρνουά με τους στρατολόγους να περιμένουν στην είσοδο για την υποβολή αιτήσεων. Τα ποσοστά στρατολόγησης ξεπέρασαν και τις καλύτερες προσδοκίες του πενταγώνου που είχε να δει τέτοια επιτυχία από την εποχή του θείου Σαμ.

Δεν είναι όμως μόνο ο αμερικανικός στρατός που έχει χρησιμοποιήσει video games με σκοπό τη

στρατολόγηση. Ο βρετανικός στρατός, βασισμένος σε έρευνά του που έδειξε ότι το 67% των νέων ηλικίας 17-21 ετών δεν βλέπουν να έχουν προοπτικές για καριέρα (π.χ. λόγω οικονομικής αδυναμίας να μπου σε σχολή ανώτατης εκπαίδευσης), δημιούργησε τη διαδικτυακή εφαρμογή *Άρχισε να σκέφτεσαι σαν στρατιώτης*, με σκοπό «την ανακάλυψη των πραγματικών δεξιοτήτων σου, ανεξάρτητα με το αν θέλεις να μπεις στο στρατό ή όχι». Οι συμμετέχοντες/ουσες προσκαλούνται ακολούθως σε εκδηλώσεις όπου συναντιούνται με στρατιώτες και δοκιμάζουν σε πραγματικές συνθήκες τις δυνάμεις τους, ενώ ενημερώνονται για τα 1000 διαφορετικά είδη θέσεων που είναι διαθέσιμες στο βρετανικό στρατό. Στην Κίνα, το παιχνίδι στρατολόγησης *Glorious Mission* (δημιουργία της κινέζικης εταιρίας Giant και υποστηριζόμενο από το λαϊκό απελευθερωτικό στρατό της Κίνας), χρησιμοποιώντας ως εχθρούς αμερικανικά στρατεύματα, ανατρέπει το «κλισέ» μοντέλο «Δύση εναντίον Ισλάμ». Τέλος, την «έκπληξη» κάνει το ISIS, όπου κατασκευάσε βίντεο στρατολόγησης χρησιμοποιώντας εικόνες από το παιχνίδι *Grand Theft Auto*¹².

Η παιχνιδιοποίηση του πολέμου

Φεύγοντας από το πεδίο της χρήσης των video games για την έλξη στην αγκαλιά του στρατού, περνάμε στη χρήση αυτούσιων τεχνολογιών της βιομηχανίας των παιχνιδιών απευθείας στο πεδίο της μάχης και στην παιχνιδιοποίηση της ίδιας της διεξαγωγής του πολέμου.

Ξεκινάμε από το Ισραήλ και το σύστημα με όνομα *Spot and Shoot* (ή αλλιώς *Sentry Tech*). «Είναι δελεαστικό... Είναι όμως για άμυνα» είναι μερικές από τις εκφράσεις που συνοδεύουν τη μηχανή αυτή θανάτου με νοοτροπία playstation. Το σύστημα είναι από τις τελευταίες συσκευές φόνου εξ αποστάσεως, αληθινής εκτέλεσης δηλαδή με τηλεχειριστήριο. Η επιπλέον πρωτοτυπία του; Απευθύνεται μόνο σε γυναίκες που υπηρετούν στο στρατό! Είναι το μόνο όπλο του ισραηλινού στρατού που χειρίζονται αποκλειστικά γυναίκες. Μπορούν έτσι να εκτελούν αποστολές χωρίς να ρισκάρουν τη ζωή τους. Επιπλέον το σύστημα έδωσε και μια «διέξοδο» στο πρόβλημα με τις μειωμένες στρατολογήσεις στο Ισραήλ. Οι χειρίστριές του κάθονται μπροστά από ένα μόνιτορ απ' όπου μπορούν

να ελέγχουν με ένα joystick τύπου playstation την κίνηση των παλαιστινίων γύρω από το τείχος στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη. Μπορούν να πυροβολήσουν από μακριά –μετά από εντολές ανώτερων αξιωματικών– με τα πυροβόλα που είναι τοποθετημένα στα φυλάκια κατά μήκος του τείχους, σκοτώνοντας όσους πλησιάζουν. Μέχρι σήμερα, έχουν σκοτωθεί μερικές δεκάδες παλαιστίνιοι με αυτόν τον τρόπο και δεν ξέρουμε αν έχει χρησιμοποιηθεί και σε διαδηλώσεις ενάντια στο τείχος.

Παρόμοια τεχνολογία θανάτου εξ αποστάσεως αποτελούν και τα drones (μη επανδρωμένα αερομαχητικά), με τη διαφορά ότι η απόσταση είναι πολλές τάξεις μεγέθους μεγαλύτερη. Χειριστές από τη μία άκρη του πλανήτη (π.χ. Νεβάδα για την περίπτωση του αμερικανικού στρατού) ελέγχουν τα drones μέσα από την άνεση ενός δωματίου που μοιάζει με ειδικά διαμορφωμένο χώρο για video game και απελευθερώνουν βόμβες σε χώρες όπως το Αφγανιστάν, το Πακιστάν και η Υεμένη. Οι στόχοι-θύματα που απεικονίζονται στην οθόνη ως απλά περιγράμματα (ή ως έντομα χρησιμοποιώντας την ορολογία των χειριστών), εκτελούνται ύστερα από εντολές από ανώτερους μέσω ενδοεπικοινωνίας.

Αυτές οι τεχνολογίες βασίζονται πάνω στην «ψυχολογία της απόστασης» όπου στόχος τους είναι να απομακρύνουν τον εκτελεστή από το θύμα ούτως ώστε να αποστασιοποιηθεί από αυτό. Παρόλα αυτά, κάτι τέτοιο δεν επιτυγχάνεται πάντα, όπως αποκαλύπτουν

και μαρτυρίες χειριστών που αναπτύσσουν ψυχολογικά προβλήματα. Μια διαφορά, σε σύγκριση με έναν πιλότο αεροσκάφους, που εξηγεί τους πιθανούς λόγους ανάπτυξης τέτοιων προβλημάτων, είναι το γεγονός ότι ο χειριστής ενός drone χρειάζεται να παρακολουθήσει το θύμα προκειμένου να σιγουρέψει ότι έχει εκτελεστεί ο στόχος σωστά, σε αντίθεση με τον πιλότο που πετάει μια βόμβα και απομακρύνεται αμέσως. Ως λύση προς αποφυγή αυτών των αρνητικών συνεπειών (αν και το επιχείρημα που προβάλλεται από τη μεριά του στρατού επικεντρώνεται στην οικονομική αποδοτικότητα), φαίνεται να αναδύεται μια τάση προς περισσότερη αυτοματοποίηση, με πλήρη απομάκρυνση του ανθρώπινου στοιχείου από τη διαδικασία της καθεαυτο εκτέλεσης, χρησιμοποιώντας ρομποτικούς στρατιώτες¹⁴.

Δυο λόγια για το τέλος

Κοιτάζοντας τα μεγέθη της στρατιωτικής βιομηχανίας και αυτής των παιχνιδιών, καθώς και τις τεχνολογικές δυνατότητες που μπαίνουν στην υπηρεσία του στρατού, ο οποιοσδήποτε αγώνας ενάντια τους θα μπορούσε σε κάποιους να φαντάζει μάταιος. Τι θα μπορούσε να προταθεί απέναντι σε ένα τέτοιο μεγάλο βιομηχανικό-σύμπλεγμα; Η αρχή θα μπορούσε να γίνει με την αποδόμηση του μιλιταρισμού στην

καθημερινότητα και της εξευγενισμένης μορφής του στα παιχνίδια, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τους παίχτες-βιομηχανίες και τους σκοπούς τους. Η ανάδειξη της σχέσης στρατιωτικής βιομηχανίας και video games, της χειραγώγησης των μικρών ηλικιακών ομάδων από το στρατό με τη βοήθεια των παιχνιδιών, αλλά και της υποκρισίας του αστικού πολιτισμού και των καπιταλιστικών δημοκρατιών για την «αξία της ανθρώπινης ζωής» όταν οι ίδιοι οι στρατοί και η βιομηχανία πολέμου και ψυχαγωγίας οργανώνουν τον ευτελισμό της, είναι ένα πρώτο βήμα προς τη διάλυση του προσώπειου που έχει χτίσει ο στρατός στο κοινωνικό φαντασιακό. Από εκεί και πέρα, πολλά ακόμα θα μπορούσαν να είναι τα πεδία συλλογικοποίησης των αντιστάσεων ενάντια στους εμπνευστές και τους φορείς της παιχνιδοποίησης του πολέμου στην κατεύθυνση όχι μόνο της κοινωνικής τους απονομιμοποίησης αλλά και του καταλογισμού του ειδικού βάρους που τους αντιστοιχεί στη θανατηφόρα πολεμική μηχανή της κυριαρχίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Το *Παιχνίδι του Πολέμου* του Γκυ Ντεμπόρ είναι ένα επιτραπέζιο παιχνίδι προσομοίωσης πολέμου εμπνευσμένο από τις στρατιωτικές θεωρίες του Carl von Clausewitz κατά τη διάρκεια των Ναπολεόντιων πολέμων. Στόχος του Ντεμπόρ ήταν να κατανοήσει πώς είχαν τόση επιτυχία οι ανορθόδοξες μέθοδοι του Clausewitz ώστε να χρησιμοποιηθούν από τους καταπιεζόμενους στον υφιστάμενο ταξικό πόλεμο.
2. Ο Ralph Baer ήταν ο δημιουργός της πρώτης κονσόλας video game για το σπίτι, με όνομα *Magnavox Odyssey*. Κατείχε τις πατέντες της μεθόδου και του εξοπλισμού ενός video game.
3. Τα παιχνίδια First Person Shooter, είναι μια κατηγορία μάχης, όπου επικεντρώνονται στη χρήση όπλου/ων με το χέρι να ζει το παιχνίδι μέσα από τα μάτια του πρωταγωνιστή.
4. Στον τομέα των προσομοιωτών, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η πρόσφατη σειρά *ARMA (I, II, & III)*, όπου υπάρχουν τουλάχιστον δύο κοινότητες από την Ελλάδα που έχουν δημιουργήσει μονάδες (modules) στο παιχνίδι για την αναπαρασταση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Μένει να

δούμε αν ο ελληνικός στρατός θα χρησιμοποιήσει το παιχνίδι για στρατιωτική εκπαίδευση.

5. Το στρατιωτικό δόγμα «Σοκ και Δέος» (Shock and Awe), βασίζεται στη χρήση θεαματικής και υπέρμετρης επίδειξης δύναμης προκειμένου να παραλύσει την αντίληψη του εχθρού για το πεδίο της μάχης και να εξαλείψει τη θέληση για να πολεμήσει.
6. Το πολυβόλο M-16 βασίστηκε σε όπλο-παιχνίδι που είχε φτιάξει η εταιρεία παιχνιδιών Mattel. Ο αμερικανικός στρατός έχει δηλώσει ανοιχτά ότι παρακολουθεί τη βιομηχανία παιχνιδιών ως πηγή έμπνευσης κατασκευής φθηνών εξοπλισμών για χρήση στο πεδίο της μάχης.
7. Στο πλαίσιο της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, οι φιγούρες G.I.Joe πέρασαν και από τον ελλαδικό χώρο, στολίζοντας μεταξύ άλλων πασαλινές λαμπάδες. Συμμετέχοντας σε μια υποτιθέμενη γιορτή κατάνυξης με μιλιταριστικά παιχνίδια...
8. www.nytimes.com/2003/03/30/fashion/30TOY.html
9. Σύγχρονες μέθοδοι σάρωσης του εγκεφάλου, όπως η μαγνητική τομογραφία (MRI) και η τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίων (PET), έχουν δείξει ότι η εφηβική στερεοτυπική συμπεριφορά (σχετικά αυξημένη στον αυθορμητισμό και πιο ριψοκίνδυνη) οφείλεται σε μια αναπτυξιακή φάση της δομής του ανθρώπινου εγκεφάλου. Πάνω σε αυτά τα δεδομένα βασίζεται ο στρατός και στοχεύει σε αυτό το ηλικιακό φάσμα.
10. Ξετι στους δέκα στρατολογούμενους στον αμερικανικό στρατό εισήχθησαν στην εφηβική ηλικία.
11. www.psxextreme.com/ps3-news/2460.html
12. www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/iraq/11108676/islamic-state-mocks-up-gta-game-to-recruit-young-fighters.html
13. Στην Ελλάδα υπάρχουν τουλάχιστον δύο ενεργείες εταιρείες παραγωγής drones και αναπαραγωγής σχετικών υπηρεσιών, ανάμεσά τους η ελληνική αεροπορική βιομηχανία με τα Πήγασος I & II και η BSK Defense στα Χανιά Κρήτης με το MALE UAV Phaethon G Series κ.ά. Περισσότερα στο επόμενο τεύχος.
14. www.popsci.com/article/technology/robots-may-replace-one-fourth-us-combat-soldiers-2030-says-general

* Το παραπάνω άρθρο συντάχθηκε με αφορμή αντιμιλιταριστικό καφενείο που έκανε η πρωτοβουλία για την ολική άρνηση στράτευσης με αντίστοιχη θεματική στο αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό στέκι Στέγαστρο.

RMA v.1.2.1

Στην αγγλική γλώσσα υπάρχει η έκφραση «Υπάρχει ένας ελέφαντας στο δωμάτιο»¹ χρησιμοποιείται όταν γίνεται αναφορά σε μια κατάσταση τόσο περίπλοκη όσο και εμφανή, η οποία προτιμάται να αγνοείται λόγω των δυσκολιών που παρουσιάζει στη συζήτησή της. Η πολεμική λειτουργία του καπιταλιστικού κράτους είναι περίπλοκη: συμπλέκεται με μύριες κοινωνικές σχέσεις στο εσωτερικό του, με τις ισχύουσες παραγωγικές σχέσεις, με τις επιστημονικές και τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς και με τον γεωγραφικό παράγοντα. Η πολεμική λειτουργία του καπιταλιστικού κράτους παράγει αποτελέσματα τόσο στο εσωτερικό του, όσο και στο εξωτερικό του. Επίσης, η πολεμική λειτουργία του καπιταλιστικού κράτους (οφείλει να) αλλάζει διαρκώς λόγω του ότι αποτελεί το ύστατο μέσο διασφάλισης της ισχύος αυτού τόσο έναντι των υπηκόων του, όσο και έναντι αντίπαλων κρατών. Και τέλος, αυτή η τόσο περίπλοκη πολεμική λειτουργία του καπιταλιστικού κράτους αποτελεί έναν «ελέφαντα μέσα στο δωμάτιο» για το εγχώριο αντιεξουσιαστικό/αντικαπιταλιστικό κίνημα. Η ενασχόληση με τις εξελίξεις στον τρόπο που διεξάγεται ο πόλεμος, στα προαπαιτούμενα που θέτουν αυτές οι εξελίξεις στις καπιταλιστικές κοινωνίες ως προς τις κοινωνικές σχέσεις εντός τους (από την παραγωγή και την πολιτική μέχρι και τη σχέση με το σώμα), οι παγκόσμιοι διακρατικοί ανταγωνισμοί σε περιβάλλον οικονομικής κρίσης, είναι όλα ζητήματα που η εγχώρια αντικαπιταλιστική κριτική έχει ελάχιστα αγγίξει – με κάποιες εξαιρέσεις φυσικά.

Οι λόγοι της ελλιπούς παρακολούθησης αυτών των ζητημάτων σίγουρα έχουν να κάνουν και με την εγγενή «δυσκολία» τους, λόγω της πληθώρας μεταβλητών που συμπεριλαμβάνουν, της πλήρους αποξένωσης με έναν τόσο εχθρικό κόσμο, καθώς επίσης και μίας ψευδούς ματαιότητας που παράγεται από την τεχνολογική υπεροπλία της κυριαρχίας. Ωστόσο, η αντιμιλιταριστική

σκέψη οφείλει να μη χάνει από τα μάτια της τις περίπλοκες εξελίξεις, απομυστικοποιώντας τις και παράγοντας πολιτικά χρήσιμα συμπεράσματα: για να ανοίγει περάσματα τόσο ενάντια στο φόβο, όσο και ενάντια στην άγνοια. Ένα καλό σημείο για να αρχίσουμε να καταλαβαίνουμε πού βρισκόμαστε, είναι να κατανοήσουμε ευκρινέστερα το πώς οργανώνονται οι σύγχρονοι καπιταλιστικοί στρατοί. Η καθαρή κατανόηση αυτού θα μας οδηγήσει (πιθανότατα!) στους όρους διεξαγωγής των σύγχρονων πολέμων, στις απαιτήσεις έναντι των καπιταλιστικών κοινωνιών, στις δυνατότητες και στις βλέψεις που χαρακτηρίζουν τους διακρατικούς ανταγωνισμούς και αν όλα πάνε καλά ίσως στη διαδρομή να παράξουμε και μερικές χρήσιμες πολιτικά απόψεις για την εποχή μας.

Επιλέξαμε ως αρχή για την κατανόηση του πώς «στήνονται» οι σύγχρονοι στρατοί την ενασχόληση με την RMA («Revolution in Military Affairs»/«Επανάσταση στις Στρατιωτικές Υποθέσεις»): μία θεωρία-δόγμα που επηρεάζει τον τρόπο οργάνωσης του αμερικανικού στρατού από τη δεκαετία του '80 κι εξής – ωθώντας και τους υπόλοιπους στρατούς να αναπροσαρμόσουν «αναλόγως»¹. Για να έχουμε μια αρχική εικόνα περί του επίδικου, «RMA είναι αυτό συμβαίνει όταν η εφαρμογή νέων τεχνολογιών σε μεγάλο αριθμό στρατιωτικών συστημάτων συνδυάζεται με καινοτόμους επιχειρησιακές αντιλήψεις και οργανωτικές προσαρμογές, κατά τέτοιο τρόπο που αλλάζει θεμελιωδώς το χαρακτήρα και τη διεξαγωγή της σύγκρουσης. Αυτό το κάνει παράγοντας μια δραματική αύξηση στις πολεμικές δυνατότητες και στη στρατιωτική αποτελεσματικότητα των ένοπλων δυνάμεων». Ας κρατήσουμε αυτόν τον ορισμό για τώρα: α) γιατί είναι αρκετά περιγραφικός και β) έχει πολιτική αξία λόγω του συντάκτη της².

Με αφετηρία κάποιες αναφορές³ του εγχώριου ανταγωνιστικού κινήματος στην RMA, ανατρέξαμε

στην ακαδημαϊκή διανοητική παραγωγή για το ιστορικό της πλαίσιο, τα συστατικά της και τις επιπτώσεις της. Φυσικά, στην κίνηση αυτή βρεθήκαμε γρήγορα αντιμέτωποι με μεγάλα προβλήματα: την τεχνολογική προσέγγιση και την –αναπόφευκτη– αχρηστολογία της ακαδημαϊκής αγοράς ιδεών. Ευτυχώς, ήμασταν υποψιασμένοι και τα πολιτικά μας φίλτρα μάς έσωσαν από αρκετή απογοήτευση. Ας δούμε πώς.

Πρόβλημα #1: βρε μήπως δεν υπάρχει RMA;

Η ακαδημαϊκή φιλολογία περιπλέκει το ζήτημα της RMA: στην προσπάθεια αρκετών ακαδημαϊκών να διευρύνουν τον όρο τόσο, ώστε να μπορεί να ερμηνεύσει την ιστορία όλων των μεγάλων «επαναστάσεων» στον τρόπο που διεξάγεται ο πόλεμος –και για να μπορούν να προβλέψουν την επόμενη τέτοια «επανάσταση»– καταλήγουν να παράγουν απόψεις που λίγη αξία έχουν από πολιτική σκοπιά. Η προσπάθειά τους αυτή φτάνει ορισμένες φορές και στο σημείο να αμφισβητεί το εάν όντως έχει πραγματοποιηθεί κάποια «Επανάσταση στις Στρατιωτικές Υποθέσεις» (!) από το 1980 και εξής.

Η πρώτη αναφορά στον όρο RMA έγινε το 1982 σε κείμενο⁴ ενός στρατιωτικού της ΕΣΣΔ ονόματι Νικόλαϊ Οργακον. Σε αυτό το κείμενο, ο συγγραφέας παρατηρώντας τις αλματώδεις αμερικανικές τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των συμβατικών⁵ πυραυλικών συστημάτων και της πληροφορικής, διατείνεται πως μια μεγάλη αλλαγή στον τρόπο που διεξάγεται ο πόλεμος είναι προ των πυλών, η οποία θα καθιστούσε τόσο την πυρηνική υπεροπλία, όσο και τον υπεραριθμία των σοβιετικών στρατευμάτων στα ανατολικά σύνορα της Ευρώπης ξεπερασμένη. Διακρίνοντας αυτήν την τάση, έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου για την πιθανή δημιουργία ενός αγεφύρωτου χάσματος από απόψεως στρατιωτικής ισχύος μεταξύ ΗΠΑ και ΕΣΣΔ⁶ και πρότεινε στην κεντρική διοίκηση αναδιαρθρωτικά μέτρα για τις ένοπλες δυνάμεις.

Περίπου την ίδια ώρα στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού: το 1973 στις ΗΠΑ ιδρύεται το think-tank «Office of Net Assessment». Αποτελεί επίσημο think-tank του Πενταγώνου, επιφορτίζεται με καθήκοντα στοχασμού επάνω σε νέες μορφές διεξαγωγής του πολέμου και διευθυντής του διορίζεται ένας κύριος ονόματι Andrew Marshall. Ο κύριος αυτός (και ο οργανισμός που διευθύνει) παρακολουθεί καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 το σοβιετικό σκεπτικό περί μιας «επανάστασης στις στρατιωτικές υποθέσεις» και το εμπλουτίζει⁷ και ορίζει εκ νέου την RMA ως «... μία μεγάλη αλλαγή στη φύση του πολέμου, ως αποτέλεσμα της καινοτόμου εφαρμογής νέων τεχνολογιών. Αυτές, σε συνδυασμό με δραματικές αλλαγές στα στρατιωτικά δόγματα και στις επιχειρησιακές και οργανωτικές αντιλήψεις, μεταβάλλουν θεμελιωδώς το χαρακτήρα και τον τρόπο διεξαγωγής των στρατιωτικών επιχειρήσεων»⁸. Μέσω οικονομικής υποστήριξης σχετικών μελετών, την εκπόνηση ερευνών από ευνοούμενους του Andrew Marshall, της πρωμοδότησης κατά τη διάρκεια της προεδρίας Clinton και της πραγματοποίησης του πρώτου Πολέμου του Κόλπου το 1990-91 (του πρώτου πολέμου στον οποίο δοκιμάστηκαν ευρέως οι αρχές της RMA), ο όρος καθιερώνεται στο δημόσιο πολιτικό και ακαδημαϊκό λόγο. Από το '91 και μετά υπάρχει και RMA debate: ο σχετικισμός που εισάγει στο θέμα το εν λόγω debate είναι και που μας ταλαιπώρησε –και που μπορεί να ταλαιπωρήσει

όποιον επιχειρήσει να το μελετήσει— εξ' αιτίας των πάμ- πολλων μηδενικής πολιτικής αξίας θεωρητικών σχημά- των που αναφέρονται στο πολιτικότερο αυτό θέμα.

As σκεφτούμε λίγο σε αυτό το σημείο: το υποκεί- μενο που εισήγαγε την έννοια στην ατζέντα της νο. Ι στρατιωτικής δύναμης του Πρώτου Κόσμου βρίσκεται ακόμα «στα πράγματα»⁹· η έννοια έχει εδραιωθεί τόσο ως ακαδημαϊκός, όσο και ως πολιτικός όρος, χρησιμοποιείται δηλαδή δημοσίως τόσο από εκεί- νους που θεωρητικοποιούν όσο κι από εκείνους που οργανώνουν την καπιταλιστική καταστροφή (ακαδη- μία και πολιτική)· και αυτό που περιγράφει ως ορι- σμό της έννοιας έχει πραγματοποιηθεί: οι πόλεμοι των ΗΠΑ από το 1990 είναι αρκετά διαφορετικοί οργανωσιακά και τεχνικά από τους αμέσως προηγού- μενούς τους. Καταληκτικά, το δικό μας ενδιαφέρον είναι πολιτικό και ως υποκείμενα του κοινωνικού και ταξικού ανταγωνισμού δεν έχουμε την ευχέρεια —ού- τε και την ανηθικότητα— του ακαδημαϊκού σχετικι- σμού: η τάση που πλέον ονομάζουμε RMA έχει αρχίσει να ερευνάζεται από το 1980 και παράγει γε- γονότα και αναδιαρθρώσεις που δεν πρέπει να χά- σουμε από τα μάτια μας. Εξοπλισμένοι με το εμπειριστικό και πολιτικό φίλτρο του (αχώνευτου κατά τ'άλλα) κου. Marshall, as προχωρήσουμε στο επόμενο πρόβλημα που συναντήσαμε.

Πρόβλημα 2: τεχνολογικός ντετερμινισμός

Ένα ακόμα ζήτημα της περί RMA φιλολογίας είναι η αντιμετώπισή της ως μίας διαδικασίας που οφείλεται σε και συμπεριλαμβάνει μόνο τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των οπλικών συστημάτων. Ο παραγκωνι- σμός των κοινωνικών σχέσεων που δρουν είτε γύρω, είτε στο επίκεντρο του «φαινομένου» της RMA και η αντιμετώπιση της τεχνολογίας ως του μόνου καθορι- στικού παράγοντα των εξελίξεων (ορισμός του τεχνο- λογικού ντετερμινισμού) δεν μας ωφελεί. Και δε μας ωφελεί, γιατί ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε την Ιστορία βάζει στο επίκεντρο τις κοινωνικές σχέσεις: για να απο-μυστικοποιούμε τις εξελίξεις του καπιταλι- στικού κόσμου, για να επιδρούμε στην πραγματικό- τητα, για να καταλαβαίνουμε το «βάρος» των

πράξεών μας. Αν παραδεχόμασταν πως τα γεγονότα πα- ράγονται αποκλειστικά και αναπόφευκτα από νεωτερι- στικά ιδεολογήματα όπως η α-ιστορική «Τεχνολογία»¹⁰, αφ' ενός δεν θα είχαμε κανένα πάτημα για να πράξουμε πολιτικά, αφ' ετέρου θα αποτυγχάναμε στην κατανόηση της πρόσφατης ιστορίας των σύγχρονων στρατών.

Ευτυχώς, υπάρχουν και ακαδημαϊκές απόψεις που —για τους δικούς τους λόγους— αντιμάχονται τον τε- χνολογικό ντετερμινισμό στο ζήτημα της RMA. Μία τέτοια άποψη¹¹ που βρήκαμε, τοποθετείται συνολικά επί των τρόπων που οι ακαδημαϊκοί προσεγγίζουν το φαινόμενο και αποκαθιστά τη σημασία κοινωνικοοι- κονομικών παραγόντων τόσο στην εξέλιξη των πολε- μικών τεχνολογιών όσο και συνολικότερα στον τρόπο που διεξάγεται ο πόλεμος. Κι εν τέλει: το πώς κοινω- νικοοικονομικοί παράγοντες αποτελούν μέρος της RMA που εξετάζουμε. Απόψεις σαν αυτή μας επιτρέ- πουν να αποκτήσουμε πρόσβαση σε αφανείς παράγον- τες που δρουν για τη διαρκή μεταβολή στον τρόπο οργάνωσης των καπιταλιστικών στρατών και βοηθούν να κρατάμε από τις τεχνολογικές εργασίες περί RMA μόνο ό,τι είναι πολιτικά χρήσιμο. Τέτοιοι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αναδιάρθρωση του αμερικανικού στρατού (την RMA ντε!) μπορεί είναι (με- ταξύ πολλών άλλων): η αντίσταση των στρατιωτικών κα- ριέρας σε διαρθρωτικές αλλαγές στις ΕΔ που πλήττουν το κύρος και τις αμοιβές τους· η σύμπλεξη πανεπιστημια- κών ιδρυμάτων και στρατού για τη διεξαγωγή ερευνών πολεμικού ενδιαφέροντος· οι απόψεις των δυτικών υπη- κών για τη ζωή και το θάνατο (άλλων και εαυτών) και η άρνησή τους να στελεχώσουν θεσμούς που αντιφάσκουν με αυτές τις απόψεις (π.χ. ο στρατός). Ο τεχνολογικός ντετερμινισμός στην ενασχόληση με το θέμα θα μας απέ- κρυπτε όλους τους παράγοντες «αυτού» του είδους. Πα- ράγοντες οι οποίοι —πέραν του ότι αποτελούν πλούτο για την κατανόηση του θέματος—αφορούν μύριες πλευρές σχέσεων που ξεδιπλώνονται στην κοινωνία¹² (ακόμη και δίπλα μας) μπορούν να ανοίξουν περάσματα για αντιμι- λιταριστική δράση ταιριαστή με τους καιρούς που ζούμε.

Συστατικά στοιχεία της RMA

As θυμηθούμε πως RMA σημαίνει «Επανάσταση στις

Συλλογή πληροφοριών, Επιτήρηση, Αναγνώριση	Διοίκηση, Υπολογιστές, Έλεγχος, Επικοινωνίες, Επεξεργασία Πληροφορίας	Ισχύς Ακριβείας («έξυπνα όπλα»)
Τεχνολογίες αορατότητας (stealth)	Ελαφρές, χαμηλού κόστους, Ευκίνητες πλατφόρμες όπλων	Πληροφοριακός Πόλεμος
Διαστημικά οπλικά συστήματα	Πυραυλική Άμυνα	«Επιχειρήσεις-πέραν-του-πολέμου»

Στρατιωτικές Υποθέσεις» και, όπως πολύ καλά το όρισε ο κοσ. Marshall παραπάνω, η «επανάσταση» αυτή που θα περιγράψουμε αφορά τόσο την οργάνωση ενός στρατού, όσο και τον τρόπο διεξαγωγής των επιχειρήσεών του (του πολέμου δηλαδή) και τους στόχους του. Κατ' αρχάς ας δούμε το περιβάλλον εντός του οποίου καλούταν να πράξει ο αμερικανικός στρατός και στο οποίο περιβάλλον η RMA κρίθηκε κάποια στιγμή πως ήταν η καταλληλότερη λύση. Από μεριάς μας, διακρίνουμε πως χρειαζόταν να απαντηθούν από το αμερικανικό κράτος τα παρακάτω:

(Α) η μαζική συμβατική (δηλ. μη-πυρηνική) υπεροπλία του σοβιετικού στρατού στην κεντρική Ευρώπη

(Β) η στασιμότητα που είχε προκαλέσει ο κίνδυνος της αμοιβαίας καταστροφής, εξ' αιτίας του ότι τόσο το ΝΑΤΟ όσο και η ΕΣΣΔ είχαν πυρηνικό οπλοστάσιο

(Γ) οι αντάρτικοι στρατοί, η μη συμβατική οργάνωσή τους και η αδυναμία ανταπόκρισης του αμερικανικού στρατού σε αυτούς (με πιο τρανταχτό παράδειγμα το Βιετνάμ)

(Δ) η έντονη άρνηση/έλλειψη λόγων των πρωτοκοσμικών υπηκόων να στελεχώσουν τους μαζικούς στρατούς και τα αντιπολεμικά κινήματα που προέκυψαν ως έκφραση αυτής της άρνησης

Να σημειώσουμε κάτι σε αυτό το σημείο. Πρώτον, από την πτώση της ΕΣΣΔ και μετά, προφανώς το (Α) εξαφανίζεται και ενδυναμώνεται το (Β) ως λόγοι που ώθησαν τον αμερικανικό στρατό προς την RMA. Δεύτερον, ενώ για τα (Α)-(Γ) η ακαδημαϊκή φιλολογία είναι λαλίστατη, δυσκολευτήκαμε αρκετά να βρούμε εργασίες που να αναφέρονται στα αντιπολεμικά κινήματα ως μία εκ των αιτιών που ώθησαν τον αμερικανικό

στρατό να αναδιοργανωθεί¹³. Η δυσαναλογία που δείχνει η διανοπτική παραγωγή στις αναφορές της στον τεχνολογικό και ανθρώπινο παράγοντα, αλλά και του ρόλου που διαδραμάτισαν στην αναδιάρθρωση του αμερικανικού στρατού, δεν μας πολυκάθεται καλά. Πόσο μάλλον αν σκεφτούμε πως ο «ανθρώπινος παράγοντας», που δεν πολυασχολείται μαζί του η διανοπτική παραγωγή, είναι οι υποτελείς τάξεις (και μάλιστα οι εξεγερμένοι υποτελείς των δεκαετιών '60 και '70!). Αλλά αυτό αφορά την παρουσία των ανταγωνιστικών υποκειμένων στις ιστορικές αφηγήσεις και την πολιτική αξία της εξαφάνισής τους, για το οποίο ίσως χρειαστεί να επανέλθουμε.

Οι αρχές της RMA και το χρονικό της εγκαθίδρυσης αυτών ως αιχμή της αναδιάρθρωσης του αμερικανικού στρατού αναφέρθηκαν στην προ-προηγούμενη ενότητα. Υπάρχει μια πληθώρα προσεγγίσεων για την περιγραφή όλων των συστατικών στοιχείων του μετα-RMA αμερικανικού στρατού. Ο παραπάνω πίνακας¹⁴ βρήκαμε πως είναι αρκετά περιεκτικός και συμπεριλαμβάνει όλα τα συστατικά στοιχεία που αναφέρονται σε άλλες εργασίες επί του θέματος. Η απάντηση που δόθηκε στα παραπάνω ερωτήματα από το αμερικανικό στρατιωτικό σύμπλεγμα ήταν η αναδιάρθρωση των ΕΔ, η οποία στις μέρες μας αποτελείται από τα συστατικά στοιχεία αυτού του πίνακα.

Συνδυάζοντας τα συστατικά της RMA με τις προκλήσεις που κλήθηκε να αντιμετωπίσει, μπορούμε στη συνέχεια να σκιαγραφήσουμε κάποιους βασικούς πυλώνες πάνω στους οποίους καλούνται να οργανωθούν οι σύγχρονοι στρατοί.

(1) Υπεροπλία πληροφορίας: χρήση υπολογιστικών

μηχανών, αναγωγή όσο μεγαλύτερου κομματιού της πραγματικότητας γίνεται σε γλώσσα μηχανής (σε πληροφορίες δηλαδή) και διαρκής συσσώρευση αυτών των πληροφοριών με μια πληθώρα μέσων επιτήρησης –εδώ συμπεριλαμβάνονται προφανώς οι δορυφόροι και η εκμετάλλευση του διαστήματος. Ζητούμενο σε αυτή την περίπτωση είναι η εξάλειψη της «ομίχλης-του-πολέμου»¹⁵, της αβεβαιότητας: οι υπεύθυνοι για το σχέδιο δράσης του σύγχρονου στρατού πρέπει να έχουν πλήρη άποψη του εχθρού, όπως σε μια παρτίδα σκάκι. Η υπεροπλία της πληροφορίας, επίσης αφορά και την επίθεση στη δυνατότητα συσσώρευσης πληροφοριών από τον αντίπαλο, καθώς και τη δυνατότητα να μη «γίνεις πληροφορία» για τον αντίπαλο κι εδώ υπεισέρχονται οι τεχνολογίες «stealth¹⁶»).

(2) Δυνατότητα πρόκλησης καταστροφής από οπουδήποτε και με ακρίβεια: Αφού εξασφαλιστεί η δυνατότητα να αναγνωρίζουμε σε πραγματικό χρόνο τα πάντα, ακολουθεί η δυνατότητα πλήξης όποτε και όπως κρίνεται απαραίτητο. Εδώ υπεισέρχονται τα «έξυπνα όπλα», οπλικά συστήματα δηλαδή που μπορούν

να καθοδηγηθούν μέσω συστημάτων επιτήρησης με ακρίβεια στο στόχο που θα επιλέξει ο χειριστής τους. Να σημειωθεί εδώ πως ο διαμεσολαβητής σε όλα αυτά είναι η γλώσσα μηχανής, η «πληροφορία»: σε αυτή τη γλώσσα αποτυπώνονται τα τοπία και οι στόχοι στο μόνιτορ του χειριστή, με βάση αυτή ο χειριστής δίνει εντολή στο όπλο και με βάση αυτή το όπλο καθοδηγείται από το σύστημα επιτήρησης προς τον τόπο προορισμού του.

(3) Μείωση του κόστους (και του μεγέθους): Όπως για κάθε λειτουργία του καπιταλιστικού κράτους, το χαμηλό κόστος παραμένει και για την πολεμική του πλευρά ένα ζητούμενο. Μικρότερο και φθηνότερο υλικό θα κοστίζει λιγότερο σε περίπτωση «χαραμίσματος» του είτε λόγω καταστροφής του (π.χ. κάποιο όχημα πυραύλων), είτε λόγω αστοχίας του (π.χ. οι ίδιοι οι πύραυλοι). Για έναν στρατό που αποτελείται κυρίως από μηχανολογικό υλικό («σταθερό κεφάλαιο» με μαρξικούς όρους) η τάση αυτή είναι ύψιστης σημασίας. Και μιας και το αναφέραμε...

(4) Μηχανική διαμεσολάβηση: Η αντικατάσταση

του ανθρώπινου δυναμικού («μεταβλητό κεφάλαιο» με μαρξικούς όρους) με μηχανήματα για τη διεκπεραίωση εργασιών καταστροφής είναι μία τάση που εντοπίζουμε στη δυναμικότητα της άρνησης ή/και στην ακαταλληλότητα των σύγχρονων πρωτοκοσμικών υπηκόων για αυτού του είδους την εργασία. Η εξάπλωση της μηχανικής διαμεσολάβησης της «πολεμικής εργασίας», αφ' ενός ξεμπερδεύει κατά πολύ (όχι εντελώς) με την στρατιωτική απειθαρχία και είναι συμβατή με την εξάπλωση της γλώσσας μηχανής (την πληροφορία ντε!) στα σύγχρονα οπλικά συστήματα.

(5) Επαγγελματικός στρατός, Μηδενικές απώλειες: Η επαγγελματική σχέση στρατιώτη-κράτους έρχεται να ξεμπερδέψει με το υπόλοιπο κομμάτι της στρατιωτικής απειθαρχίας. Το ανθρώπινο δυναμικό των σύγχρονων στρατών είναι εξαιρετικά ολιγάριθμο¹⁷, είναι μισθοφορικό (είτε με μισθωτή το κράτος είτε με μισθωτή κάποια ιδιωτική εταιρεία), κουβαλά πανάκριβο εξοπλισμό, εκπαιδεύεται διαρκώς και μακροχρονίως με εξ' ίσου ακριβά μέσα και υλικά εκπαίδευσης κι έχει συγγενείς με τους οποίους επικοινωνεί διαρκώς (χάρη στην εξάπλωση των ψηφιακών μέσων) και οι

οποίοι δεν θα πολυχαίρονταν αν αυτός πεθάνει. Για όλους αυτούς τους λόγους το δόγμα των μηδενικών απωλειών έχει σημασία: κάθε απώλεια ανθρώπινου δυναμικού μετρά πολλαπλάσια στο σύγχρονο στρατό, απ'ότι στον προκάτοχό του και πρέπει να αποφεύγεται.

(6) Διακλαδικότητα των Σωμάτων στρατού: Αυτό πολύ απλά σημαίνει δυνατότητα των παραδοσιακών διαχωρισμένων σωμάτων στρατού (πεζικό, αεροπορία, ναυτικό) να δρουν συνδυαστικά με την ελάχιστη δυνατή καθυστέρηση και με τη δυνατότητα μερικής αντικατάστασης της δράσης του ενός από το άλλο. Εδώ το **(1)** διασφαλίζει την κοινή αρχιτεκτονική των επικοινωνιακών τους μέσων και το **(2)** τη δυνατότητα αλληλοεπικάλυψης της δράσης τους. Πιο απλά: τα 3 σώματα στρατού αποκτούν τρόπους και μέσα να αντικαθιστούν το ένα το άλλο όταν χρειαστεί **(2)** και αναδιαρθρώνονται τεχνικά και οργανωτικά, ώστε οι τηλεπικοινωνίες τους να μιλούν την ίδια γλώσσα **(2)**, δηλαδή να έχουν κοινή πρόσβαση σε πληροφορίες από την κεντρική διοίκηση και από τα εποπτικά της μέσα (δορυφόρους κλπ).

(7) «Μαύρες» επιχειρήσεις: Σε ένα διεθνές περιβάλλον αντάρτικων στρατών, διαλυμένων κρατών και στασιμότητας των υπεροπλισμένων πλευρών, η δυνατότητα δράσης στο παρασκήνιο μπορεί να αποτελέσει μήτρα εξελίξεων. Η δυνατότητα αυτή μεταφράζεται σε μια πληθώρα δράσεων όπως την παρείσφρηση σε πολιτικές ομάδες, το σαμποτάζ, την κατασκοπία, την παροχή «ανθρωπιστικής βοήθειας» κλπ.

Ο σύγχρονος στρατός, πιο συνοπτικά, –και ιδεατά– μπορεί να βλέπει τα πάντα δίχως να φαίνεται, παρεισφρύει σε εχθρικό έδαφος, αναγνωρίζει και επικαλείται δύναμη πυρός από έδαφος, αέρα, νερό και διάστημα και χρησιμοποιεί κυρίως μηχανήματα που τείνουν να γίνουν πιο φθηνά και μικρότερα για να μπορούν να βρίσκονται παντού.

Επιλογικά: την πατήσαμε...;

Ο αμερικάνικος στρατός είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα –αν θελήσουμε να βρούμε ένα τέτοιο–σύγχρονου στρατού και η διαρκής αναδιάρθρωσή του από το '80 και εξής οφείλεται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες προκλήσεις που παρουσιάζονται τόσο στο εσωτερικό του όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον του αμερικανικού κράτους. Παρ' ότι τα υπόλοιπα πρωτοκοσμικά κράτη υστερούν στο ρυθμό αναδιάρθρωσης των στρατών τους, το υπόδειγμα που ακολουθούν είναι το αμερικανικό.

Επίσης, αρκετά πιο πάνω είχαμε αναφέρει πως οι αναδιαρθρώσεις στο στρατιωτικό κομμάτι του καπιταλιστικού κράτους πάνε μαζί με αναδιαρθρώσεις και απαιτήσεις στο παραγωγικό, το ιδεολογικό και εν γένει σε όλα τα υπόλοιπα κομμάτια του. Και αυτό ισχύει για όλα τα καπιταλιστικά κράτη.

Όσο λοιπόν δυσθεώρητη, απόμακρη και σκοτεινή κι αν είναι η εικόνα που διαγράφει η RMA για τη στρατιωτική πλευρά του σύγχρονου καπιταλιστικού κράτους, τόσο πιο βέβαιοι πρέπει να είμαστε για το παρακάτω: ότι αυτή (η στρατιωτική λειτουργία) είναι εξαπλωμένη και στηρίζεται σε μύριες πλευρές του κοινωνικού πεδίου και των κοινωνικών σχέσεων. Υποψιαζόμαστε πως αν θέλουμε να ψάξουμε για κάποια αξίλλειο πτέρνα στη δόμηση του σύγχρονου στρατού, εκεί είναι που πρέπει να κοιτάζουμε πρώτα.

Μέχρι εδώ, έχει γίνει μια πρώτη δουλειά για καλύτερη κατανόηση του σύγχρονου στρατού· στο επόμενο τεύχος θα προσπαθήσουμε να διευρύνουμε αυτή την κατανόηση και θα καταπιαστούμε με την ευρύτατη πολεμική που έχει ασκηθεί στην RMA: στην ακαδημία αλλά και στο φυσικό πεδίο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. «Αναλόγως» των οικονομικών δυνατοτήτων και των προτεραιοτήτων του καθενός φυσικά. Μπορεί οι ΗΠΑ να ηγούνται των (τεχνολογικών) εξελίξεων στον στρατιωτικό τομέα, αλλά αυτό δε σημαίνει πως όλα τα καπιταλιστικά κράτη μπορούν να τις ακολουθήσουν κατά πόδας. Αντ' αυτού, πολλοί στρατοί επιλέγουν να επικεντρωθούν στην υπεροχή τους σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα, προκειμένου να καθίστανται ανεκτίμητοι για συγκεκριμένες λειτουργίες εντός της ατλαντικής συμμαχίας (οικονομικά μιλώντας, δημιουργούν για τον εαυτό τους ένα «niche market»). Ωστόσο, η διαλεκτική μεταξί της αναδιάρθρωσης του αμερικανικού στρατού, των υπόλοιπων καπιταλιστικών στρατών και των ανά τον κόσμο αντάρτικων (ή ανταρτο-ειδών στρατών) θα μας απασχολήσει στο επόμενο τεύχος, όπου θα αναφερθούμε στην κριτική στην RMA.
2. Krepinevich, Andrew F. «*Cavalry to computer; the pattern of military revolutions*», 1994. Ο συγγραφέας του κειμένου αποτέλεσε μέρος της τάσης εκείνης στο εσωτερικό του αμερικανικού κράτους που πρέσβευε την υιοθέτηση των αρχών της RMA.
3. Πρωτοβουλία για την ολική άρνηση στράτευσης, «*Πόλεις επί χάρτου*», 2013, σελ.41 // Περιοδικό antifa!, πόλεμος ενάντια στο φόβο, #30, «*Η μηχανή της καταστροφής: ο στρατός η ιστορία του, οι αρνήσεις*».
4. Marshal Nikolai V. Ogarkov, «*Vsegda v Gotovnosti k Zashchite Otechestva*» («*Always Ready to Defend the Fatherland*»).
5. Δηλαδή, των μη-πυρηνικών.
6. Mary C. FitzGerald, «*Marshall Ogarkov and the New Revolution in Soviet Military Affairs*», Center for Naval Analyses, 1987.
7. «[...] η ανάπτυξη των κατάλληλων επιχειρησιακών αντιλήψεων, η πραγματοποίηση των οργανωτικών αλλαγών και η

Μάχη της Νορμανδίας, 1944. Βρετανοί στρατιώτες με «αιχμάλωτα» τα γερμανικά τηλεκατευθυνόμενα στρατιωτικά οχήματα Goliath.

δημιουργία δογμάτων και πρακτικών που κεφαλαιοποιούν πλήρως τις διαθέσιμες τεχνολογίες είναι σημαντικότερο από την τεχνολογία[...], «Has a Non-State Armed Group Conducted a Revolution in Military Affairs?», σελ. 11, J. Harrington, 2005.

8. James Blackwell, et. al., «The Revolution in Military Affairs», Battlefield of the Future: 21st. Century Warfare Issues, 1995.

9. Ο Andrew Marshall από το 1973 έως και σήμερα επαναδιορίζεται διευθυντής του επίσημου think-tank του Πενταγώνου που προαναφέραμε από κάθε αμερικανική κυβέρνηση. Σκοπεύουμε να αναρτήσουμε στη σελίδα της Πρωτοβουλίας για την Ολική Άρνηση Στράτευσης ένα σύντομο βιογραφικό της φοβερής αυτής φιγούρας. Κι αν δεν πειστήκατε ακόμη για τη σημασία του, μάθετε κι αυτό: το καϊδευτικό αυτού του μέντορα του αμερικανικού στρατιωτικού συμπλέγματος είναι «Yoda»!

10. Τέτοιες «δυνάμεις» που δρουν γραμμικά και αποκλειστικά επί της Ιστορίας είναι αρκετές: ο Θεός, η Επιστήμη, η Πρόοδος κ.ο.κ. Το πιο αξιοσημείωτο κοινό τους χαρακτηριστικό –πέραν του ότι όλες γράφονται με κεφαλαίο στην αρχή– είναι

πως βλέπουν την υπόθεση του κοινωνικού ανταγωνισμού.

11. Andrew N. Liaropoulos, «Revolutions in Warfare: Theoretical Paradigms and Historical Evidence—The Napoleonic and First World War Revolutions in Military Affairs».

12. Ακόμη καλύτερα: στο «κοινωνικό εργοστάσιο».

13. Για τη συμπερίληψη του ρόλου των αντιπολεμικών κινήματων των δεκαετιών '60 και '70 ως (ενός μεταξύ άλλων προφανώς) παράγοντα που ώθησε προς την RMA βασιστήκαμε εδώ: Περιοδικό *antifa!*, *πόλεμος ενάντια στο φόβο*, #30, ό.π.

14. Gary Charman, «An Introduction to the Revolution in Military Affairs», 2003.

15. Carl von Clausewitz, «On War». Σχετικά με την «fog-of-war» και τον Clausewitz, βρήκαμε ένα ενδιαφέρον κείμενο: www.au.af.mil/au/awc/awcgate/clauswtz/clwt000b.htm.

16. Τεχνολογίες αορατότητας, που καθιστούν δηλαδή κάποιον/κάτι αόρατο, μη-εντοπίσιμο, π.χ. τα αεροσκάφη τύπου stealth που δεν εντοπίζονται από τα ραντάρ.

17. «Εξαιρετικά ολιγάριθμο» σε σχέση με αυτό που ίσχυε στα προηγούμενα ιστορικά παραδείγματα στρατών (π.χ. τους μαζικούς εθνικούς στρατούς των Ναπολεόντιων Πολέμων ή τους βιομηχανικούς/φορνικούς στρατούς των αρχών του 20ου αιώνα).

ΠΕΤΡΑΔΑΚΙ, ΠΕΤΡΑΔΑΚΙ, ΓΙΑ ΤΑ ΣΕΝΑ ΤΟ ΎΧΤΙΣΑ

ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΜΑ...

Όσο κοινότοπη και αν ακούγεται η γνωστή ρήση του Μαρξ για την ιστορία και τις επαναλήψεις της, δεν μπορεί παρά να μην επαληθεύεται και στον σημερινό «στρατό της ελπίδας». Ο λόγος για την πρόταση επανασύστασης των ΜΟΜΑ, όπως αυτή βγήκε από τα χείλη του νέου υπουργού άμυνας Καμμένου.

Συγκεκριμένα, λίγες μόλις μέρες μετά την ανάληψη του υπουργείου εθνικής άμυνας, ο Καμμένος δήλωσε μπροστά σε πλήθος κατοίκων, φορέων και δημοσιογράφων την επανασύσταση των ΜΟΜΑ (Μικτές Ομάδες Μηχανημάτων Ανασυγκροτήσεως), με αφορμή την επίσκεψή του στις πληγείσες –από νεροποντές– περιοχές του Έβρου (στις 7 Φλεβάρη του 2015). Ξεθάβοντας από το σεντούκι της νεότερης ιστορίας αυτό το ξεχασμένο σώμα του ελληνικού στρατού, που την περίοδο από το 1957 έως το 1991 όργωσε την ύπαιθρο κατασκευάζοντας τεχνικά έργα ως «συμπληρωματικός πυλώνας» του κράτους. Όπου δεν έφτανε ο διορισμένος από την κυβέρνηση εργολάβος, έφτανε η μπότα του στρατιώτη.

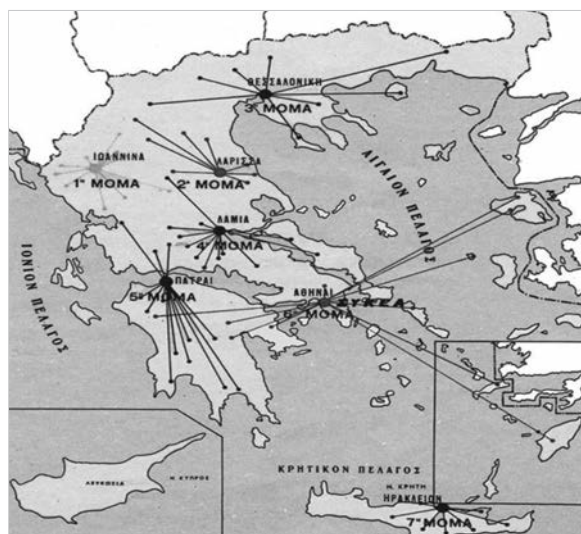
Ο Καμμένος, με αφορμή την πρόταση για την επανασύσταση των ΜΟΜΑ, υπογράμμισε ότι «ο στρατός θα βρίσκεται πάντα κοντά στις τοπικές κοινωνίες και θα προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια, όταν και όποτε χρειαστεί». Δεν είπε τίποτα που δεν έχει γίνει ξανά στην πρόσφατη ιστορία και δεν υποσχέθηκε τίποτα λιγότερο από αυτό που ο ίδιος ο στρατός ή οι πολιτικοί εκπρόσωποί του επιθυμούν την αποδέσμευσή του από τα στενά όρια ενός στρατοπέδου.

Τί είναι όμως οι περιβόητες ΜΟΜΑ που τόσο πολύ ακούγονται τώρα τελευταία...

Η επίσημη ιστορία θέλει το ελληνικό κράτος, μετά τη λήξη του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου και το τέλος του τρίχρονου εμφυλίου (1946-1949),

κατεστραμμένο τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο υποδομών. Αυτή, όμως, είναι η μισή αλήθεια. Η άλλη μισή είναι ότι η καταστροφή –στο προκείμενο κυρίως η κατεστραμμένη ελληνική επαρχία– είναι το ιδανικό πεδίο πάνω στο οποίο ο εγχώριος καπιταλισμός θα βάλει τις πρώτες βάσεις ανάπτυξής του μετά από δύο πολέμους. Η περίοδος μετά το 1949 σηματοδοτεί την απαρχή της καπιταλιστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα, η οποία απαλλαγμένη από τον «εσωτερικό εχθρό» (ο οποίος όπου δεν εξοντώθηκε βρίσκεται σε εξορίες και ξερωνίσια) βάζει πλώρη για τις θάλασσες της «οικονομικής ευδαιμονίας».

Έτσι λοιπόν, ο νικητής ελληνικός στρατός έρχεται να συμβάλει στην προσπάθεια ανοικοδόμησης της επαρχίας. Το 1957, συστήνονται 7 ΜΟΜΑ σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο Κρήτης, Πάτρα, Λαμία, Λάρισα, Ιωάννινα και δημιουργείται ένα εκτεταμένο δίκτυο κάλυψης του ελλαδικού χώρου. Οι μονάδες αυτές αποτελούνται κυρίως από αξιωματικούς και οπλίτες

Σύμφωνα με τα λόγια του Δημήτριου Πασσιά, συνταγματάρχη εν αποστρατεία: «Οι ΜΟΜΑ ήταν κατασκευαστικές μονάδες διοικητικά και αναλάμβαναν την εκτέλεση έργων που τους ανέθετε η προϊσταμένη αρχή στο νομό της έδρας των ή σε γειτονικούς νομούς».

του Μηχανικού, τεχνικά καταρτισμένους αλλά και με μικρό ποσοστό αξιωματικών από τα λοιπά όπλα του στρατού ή/και κλάδων των ενόπλων δυνάμεων (ναυτικό, αεροπορία), καθώς επίσης και με πολιτικό τεχνικό προσωπικό (μηχανικοί, οδηγοί τεχνίτες, χειριστές μηχανημάτων, εργάτες), μόνιμο ή με συμβάσεις.

Η αποστολή αυτής της υπηρεσίας του στρατού μεταβάλλεται ανάλογα με την πολιτική και οικονομική συγκυρία. Έτσι, σε περιόδους ειρήνης, οι ΜΟΜΑ αναλαμβάνουν έναντι ενός χαμηλού κόστους την εκτέλεση έργων που τους αναθέτονταν με κυβερνητικά προγράμματα και συγκεκριμένα στη νησιωτική και ορεινή Ελλάδα, όπου το ενδιαφέρον των εργολάβων ήταν ηπιότερο. Αναλαμβάνουν επίσης την εκτέλεση μικρών κοινωφελών έργων τοπικού ενδιαφέροντος για την ωφέλεια δήμων, κοινοτήτων και οργανισμών, ιδίως σε ακριτικές περιοχές. Σε περιόδους πολέμου, οι ΜΟΜΑ μετατρέπονταν σε Τάγματα Μηχανικού Αποκαταστάσεως Συγκοινωνιών. Υπάγονται στα σώματα του Στρατού Ήφρας, με βασική αποστολή την αποκατάσταση ζημιών από εχθρικούς βομβαρδισμούς ή σαμποτάζ σε έργα υποδομής της χώρας (οδικό δίκτυο, γέφυρες, λιμάνια, αεροδρόμια, εγγειοβελτιωτικά έργα κ.τ.λ.).

Για σχεδόν 35 χρόνια, οι μηχανικοί της ΜΟΜΑ θα κατασκευάσουν και θα χτίσουν πλήθος έργων ανά την ελληνική επικράτεια, αναδεικνύοντας την εικόνα ενός λειτουργικού στρατού όσο και την εικόνα ενός στρατεύματος με «κοινωνικό προφίλ» που είναι πάντα δίπλα στον πολίτη. Τί και αν ο ίδιος αυτός ο στρατός σε όλη τη διάρκεια αυτών των 35 και πλέον χρόνων αποδείκνυε με κάθε ευκαιρία αυτό που από σύστασης ελληνικού κράτους ήταν προφανές. Την ενεργό εμπλοκή του στα πολιτικά γεγονότα της χώρας. Από το κίνημα του ΑΣΠΙΔΑ και το σχέδιο «Περικλής» στις εκλογές του 1961, τη χούντα των συνταγματαρχών το 1967, την κρίση του Σισμίκ τον Μάρτιο του 1987. Ο ελληνικός στρατός ήταν πάντα ενεργός στην πολιτική ζωή της χώρας, άλλοτε ως εγγυητής της συστημικής ομαλότητας και της κοινωνικής ειρήνης και άλλοτε ως διαχειριστής οριακών καταστάσεων, εκεί όπου οι πολιτικές ηγεσίες αδυνατούσαν να βρουν λύσεις.

Οι ΜΟΜΑ ήταν τόσο χρήσιμες για το πολιτικό σύστημα για την εδραίωση της καπιταλιστικής ανάπτυξης,

όσο και αχρείαστες όταν η εισβολή ιδιωτικών κεφαλαίων τη δεκαετία του '90 τις κατέστησαν ασύμφωρες. Η ανάγκη για την κατάργηση των ΜΟΜΑ και την απορρόφησή τους στα υπόλοιπα σώματα στρατού βρίσκονται ακριβώς στην αλλαγή του οικονομικού και πολιτικού σχεδιασμού της μεταπολίτευσης. Το ελληνικό κράτος, πασχίζοντας να προλάβει το τρένο της καπιταλιστικής ανάπτυξης –που κάπως φαινόταν να έχει χαθεί– καλωσορίζει την ιδιωτική πρωτοβουλία. Εξάλλου, από την δεκαετία του '70, η εκτίναξη του κατασκευαστικού και οικοδομικού κλάδου και η ανάδυση των εργολάβων θα πιέσει για την απομάκρυνση των ΜΟΜΑ. Έτσι, το σώμα καταργείται με το άρθρο 18 του Ν. 2026/92, ενώ μεγάλο μέρος των μηχανημάτων εκποιείται σε ιδιώτες.

Και γιατί μας αφορά...

Γιατί ένα σώμα, του ελληνικού στρατού, το οποίο συστάθηκε μετά το τέλος του εμφυλίου με σκοπό την ταχύτερη ιδεολογική και πολεοδομική αναδιοργάνωση του μεταπολεμικού ελληνικού κράτους και το οποίο αποτέλεσε έναν από τους πυλώνες ανάπτυξης του εγχώριου καπιταλισμού¹, έρχεται και πάλι στο προσκήνιο, με αφετηρία την πρόταση επανασύστασής του από τον νέο υπουργό της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ;

Όλη η παραφιλολογία για την επανασύσταση των ΜΟΜΑ εντάσσεται στο πλαίσιο των εξαγγελιών που γίνονται μέχρι στιγμής και στο σχέδιο για την ανασύσταση της πολεμικής βιομηχανίας και τη συμβολή των στρατιωτικών δομών στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας. Ο δε Καμμένος υπουργός είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στις δηλώσεις του, μιλώντας για επανασύσταση μόλις τριών ΜΟΜΑ (από τις επτά του παρελθόντος), ενώ έχει ήδη απευθυνθεί στους ομολόγους του σε Ρωσία και Αμερική για την αποστολή παλαιού και αχρείαστου υλικού Μηχανικού των στρατών τους (βαρέα οχήματα, μπουλντόζες κ.α.), ώστε να παραληφθούν από το ελληνικό κράτος και να χρησιμοποιηθούν από τις τρεις ΜΟΜΑ. Η πρώτη (που αναφέρεται ως πιλοτική) αντιστοιχεί στο 747 Ειδικό Τάγμα Μηχανικού (747 ΕΤΜΧ) που εδρεύει στο Λουτράκι και

το οποίο θα έχει ως «ζώνη ευθύνης» τα νησιά του Ιονίου, του Αιγαίου και την Κρήτη, για να ακολουθήσουν εν συνεχεία άλλες δύο. Μία στο 723 Τάγμα Μηχανικού, που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη και διατίθεται στο Σώμα Στρατού ως NRDC-GR και μία ακόμα στη 206 Πτέρυγα Αεροπορικών Υποδομών (206 ΠΑΥ), που εδρεύει στα Άνω Λιόσια. Το αχαρτογράφητο πεδίο των λόγων για τους οποίους η ΜΟΜΑ είναι και πάλι παρούσα δυσκολεύει την παραγωγή άμεσων και συγκεκριμένων συμπερασμάτων από την πλευρά μας. Ωστόσο, στο πλαίσιο της ενασχόλησής μας με το ζήτημα του στρατού συνολικά ως μηχανισμό του κράτους όπως και επίσης και ο ρόλος που ο ίδιος ο στρατός έχει παίξει διαχρονικά στην πολιτική και κοινωνική ζωή, μάς επιτρέπει να κάνουμε κάποιες πρώτες ερμηνείες.

Οι εξαγγελίες για την επανασύσταση των ΜΟΜΑ στηρίζονται σε δύο βασικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας έχει να κάνει με τον ρόλο του συγκεκριμένου σώματος ως αρωγού της καπιταλιστικής διαχείρισης. Σε περίοδο ανάπτυξης, όπως αυτή που ξεκινάει με το τέλος του εμφυλίου, οι ΜΟΜΑ συστήνονται ως βασικοί πυλώνες υλοποίησης έργων υποδομών ακριβώς διότι στο τότε μεταπολεμικό κράτος ο ελληνικός στρατός

–οικονομικά, διοικητικά και ιδεολογικά ενισχυμένος από την εξέλιξη του εμφυλίου πολέμου και το σχέδιο Μάρσαλ– διέθετε τα κατάλληλα εκέγγυα, δίπλα στην τότε –ανασυντασσόμενη και άνευ ιδιαίτερων θεσμοθετημένων και κοινώς αποδεκτών κανόνων– αστική ελίτ. Σήμερα, σε περίοδο κρίσης, εκεί όπου το κόστος για την εκτέλεση έργων υποδομών ή συντήρησής είναι είτε ασύμφορο για τον νεοφιλελεύθερο ιδιωτικό τομέα, είτε αδύνατο να καλυφθεί από ένα επίσημα χρεωκοπημένο κράτος (δηλαδή, κυρίως στα επαρχιακά και απομακρυσμένα δίκτυα κι όχι στα –έτσι κι αλλιώς δεσμευμένα από τους κανόνες της Ε.Ε.– κεντρικά), οι ΜΟΜΑ επανέρχονται όχι τόσο για να παίξουν τον ίδιο ρόλο με το παρελθόν, αλλά για να επιχειρήσουν να υποβοηθήσουν πεδία παραγωγικότητας εκεί όπου έχουν μπλοκαριστεί οι περιφερειακές/τοπικές καπιταλιστικές ροές. Για το ΥΠΕΘΑ, οι συγκεκριμένες περιοχές θα μπορούσαν να καλυφθούν από κοντινές στρατιωτικές μονάδες, μειώνοντας έτσι το κόστος μεταφορών και ελαχιστοποιώντας τα μεροκάματα του προσωπικού, αφού μέρος του συνολικού έργου είναι πιθανό να επιφορτιστούν οι φαντάροι. Όλο αυτό το σκηνικό, έρχεται να συμπληρώσει μια εικόνα παραοικονομίας και «μαύρης»-ανασφάλιστης

εργασίας, αφού οι προμήθειες και οι μίζες (π.χ. για τα καύσιμα ή για τα υλικά των έργων) θα συνεχίζονται κανονικά, ενώ ο στρατός πιθανώς να μετατραπεί σε έναν (μεταξύ άλλων) εργοδότη «κοινής ωφέλειας», εκεί όπου δεν θα αρκούν οι παρεχόμενες «αμισθί» υπηρεσίες των φαντάρων. Την ίδια στιγμή που οι εργάτες μεγάλων τεχνικών εταιρειών-κολοσσών που έχουν αναλάβει δημόσια έργα παραμένουν από κακοπληρωμένοι έως απλήρωτοι. Έτσι, έργα «κοινής ωφέλειας» θα πραγματοποιούνται με χαμηλό κόστος για το ελληνικό κράτος, μέσα από την υλοποίηση τους από τις ΜΟΜΑ, την ίδια στιγμή που τα κέρδη από τις μίζες των πετρελαίων και άλλων υλικών/πρώτων υλών θα συνεχίζονται, στήνοντας τελικά μια πολλά υποσχόμενη δομή ώστε να συνεχιστεί η ροή επίσημων και «μαύρων» κεφαλαίων.

Ο δεύτερος και πιο σοβαρός άξονας είναι η προσπάθεια χτισίματος ενός κοινωνικού προφίλ του ελληνικού στρατού. Έτσι όπως παλαιότερα, ο ίδιος μηχανισμός που κυριολεκτικά ρήμαξε την ελληνική ύπαιθρο και τους κατοίκους της, γύρισε με τη λήξη του εμφυλίου με τον ιδεολογικό μανδύα του «σωτήρα» και «βοηθού» της, έτσι και σήμερα, οι ΜΟΜΑ έρχονται για να συμβάλλουν στην εικόνα ενός στρατεύματος που στέκεται πλάι στις δοκιμασίες και τις δυσκολίες της κοινωνίας, ενώ στην πραγματικότητα στέκεται πλάι σε ό,τι τις

προκαλεί. Η «εθνική συστράτευση» της αριστερο-ακροδεξιάς συγκυβέρνησης βρίσκει την προβολή της στις ΜΟΜΑ, με τον «προστάτη του έθνους» να βγαίνει από τα συρματοπλέγματα και να αναλαμβάνει πόστα στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική οργάνωση. Σε μία περίοδο έντονης ταξικής λεηλασίας, ο στρατός επιχειρεί να κερδίσει την πολυπόθητη κοινωνική του παρουσία και αφομοίωση του χακί, μέσα από τις πατροπαράδοτες επιταγές του λαϊκισμού και του εθνικισμού, επικεντρώνοντας αρχικά σε ό,τι διεγείρει τα πλέον «ευαίσθητα» και κοινώς αποδεκτά εθνικά αντανακλαστικά: από τα διάφορα οχυρωματικά έργα απέναντι σε φυσικές καταστροφές, μέχρι τα χτισίματα δρόμων και γεφυριών σε απομακρυσμένα συνοριακά χωριά. Ουσιαστικά, προωθείται η κανονικοποίηση της εικόνας του στρατού στον δρόμο, του ίδιου στρατού που πολύ γρήγορα μπορεί να καλεστεί διεξάγει την αστυνόμευσή του...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Η κατασκευή ενός μεγάλου και λειτουργικού οδικού δικτύου αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία μίας «ανεπτυγμένης» οικονομίας στο πλαίσιο του αστικού κράτους.

Προτού μιλήσουμε για τον τέταρτο παγκόσμιο, ας ξεμπερδέψουμε με τον δεύτερο πρώτα...

Η είδηση στα διεθνή μίντια θα μπορούσε να θεωρηθεί και τρολ, ωστόσο δεν είναι καθώς συνοδεύεται ακόμα και από φωτογραφία! Στις 14 Φεβρουαρίου, ο διοικητής του εθελοντικού ναζιστικού τάγματος Azov, καθώς έφευγε από το χωριό Shirokyne της ανατολικής Ουκρανίας, στούκαρε με το αυτοκίνητό του σε ένα μνημείο για τους νεκρούς του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου. Τόσο αυτός όσο και ο οδηγός του σκοτώθηκαν επί τόπου. Από την άλλη, το μνημείο δεν έπαθε καμία ζημιά...

Για την υπόθεση του ολικού αρνητή στρατεύσης Γιώργου Θεοφανίδη

Τον Φεβρουάριο του 2015 ο, εδώ και χρόνια, ολικός αρνητής στρατεύσης από την Καλαμάτα Γιώργος Θεοφανίδης, δημοσιεύει κείμενο όπου μιλάει για τις πιέσεις που δέχεται από τις στρατιωτικές και αστυνομικές αρχές τους τελευταίους μήνες: «Στις 21/9/2014 δέχτηκα τηλε. από το στρατολογικό γραφείο που απλά μου ανακοίνωσε τη χρόνια ανυποταξία μου από τον κρατικό μηχανισμό, τον στρατό. Σαν συνέχεια στα μέσα του Δεκεμβρη η αστυνομία με ενημέρωσε μέσω τηλεφώνου ότι έχει έρθει χαρτί καταγής στις αρχές Ιανουαρίου και ότι υποχρεούμαι να καταταγώ στην Αυλώνα.

Σαν ολικός αρνητής στρατεύσης και πάλι δεν παρουσιάστηκα και απαξίωσα επίσης το επόμενο τηλεφώνημα που δέχτηκα από την ασφάλεια περί ανυποταξίας. Το θέμα δεν έμεινε εκεί... Η ασφάλεια με μπροστάρη γνωστό ασφαλίτη (που στο παρελθόν λόγω των πολιτικών μου πεποιθή-

σεων και δράσεων με «τίμησε» με καθημερινές εξακριβώσεις) με αναζήτησε στο πατρικό μου σπίτι τολμώντας στο τέλος να απειλήσει τη μητέρα μου με βίαιη προσαγωγή, εφόσον δεν τους έλεγε πού μένω.

[...] Σαν αναρχικός προλετάριος τον μόνο πόλεμο που αναγνωρίζω και συμμετέχω είναι ο κοινωνικός – ταξικός. Δεν έχω τίποτα να χωρίσω με τους φτωχούς και τους καταπιεσμένους του πλανήτη. Έχω μεγάλο χρέος για τον εαυτό μου και για τους υπόλοιπους κολασμένους αυτής της γης να αντιστέκομαι ενάντια στο κράτος και τους μηχανισμούς του. Γι' αυτό αρνούμαι να σας υπηρετήσω, αρνούμαι το εξαχίλιο, αρνούμαι τα στρατοδικεία σας! Δεν φοβάμαι την καταστολή σας! Και να ξέρετε όλοι εσείς που τάσσετε ενάντια στους καταπιεσμένους, ότι όταν έρθει η ώρα της κοινωνικής αναταραχής δεν θα έχω κανένα πρόβλημα να στρέψω απέναντί σας τα όπλα που τώρα αρνούμαι να κρατήσω ως υπηρέτης σας».

Ούτε έναν μήνα μετά, σε τυχαίο αστυνομικό έλεγχο, συλλαμβάνε-

ται καθώς ενεργοποιηθεί ένταλμα από τον στρατιωτικό εισαγγελέα: «Στις 17/3/2015 γύρω στις 10:00 το πρωί με σταμάτησε για έλεγχο ομάδα των Δίας. Στην εξακρίβωση εμφανίστηκε ότι εκκρεμούσε ένταλμα συλλήψεως σχετικά με την ανυποταξία μου στον στρατό, γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα την προσαγωγή μου στο αστυνομικό τμήμα Καλαμάτας και την αναμονή μου εκεί μέχρι να έρθει το ένταλμα από την Αθήνα στην Καλαμάτα. Τελικώς, μετά την επικοινωνία που είχαν οι αστυνομικοί με τον στρατιωτικό εισαγγελέα, αποφασίστηκε να με αφήσουν ελεύθερο, ωστόσο θα οριστεί δικάσιμος. Όταν μου ζητήθηκε να απολογηθώ εγγράφως για να αφεθώ ελεύθερος, τους δήλωσα ότι όπως αρνούμαι να καταταγώ στα πραιτωριανά σώματα έτσι και αρνούμαι να απολογηθώ σε αυτά και σε κάθε κρατικό μηχανισμό. Στο χαρτί εντάλματος αναγράφει με κεφαλαία ότι στο όνομα του ελληνικού λαού ο εισαγγελέας στρατοδικείου δίνει εντολή σύλληψής μου [...].»

Τελικά, η λύση στην κρίση είναι οι μεγάλοι άντρες!

Αντιγράφουμε από την εισαγωγή προκήρυξης του Συμβουλίου για τη διάδοση του γκριζου (αυτόνομη ομάδα στη Φιλοσοφική Αθηνών):

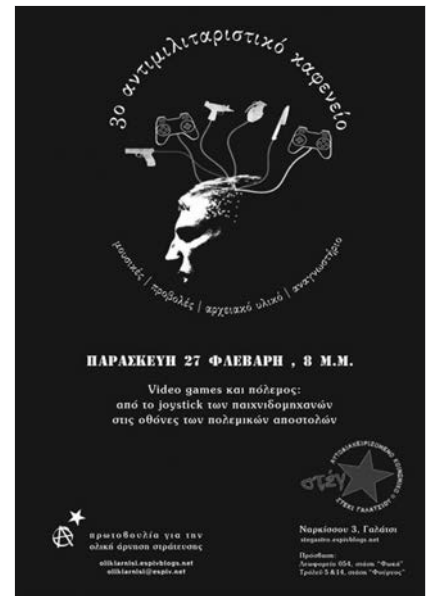
Πώς γίνεται; (Αναρωτιέται η Χριστίνα.) Ξεκίνησα, για την επίσημη παρουσίαση του προγράμματος για τις ένοπλες δυνάμεις γνωστής παράταξης της ριζοσπαστικής αριστεράς· περιμένοντας να ακούσω για δημοκρατικό έλεγχο των εξοπλιστικών προγραμμάτων, ξήλωμα των παραστρατιωτικών, κατάργηση της υποχρεωτικής θητείας, τερματισμό των σχεδίων για στρατηγική περικύκλωση της Τουρκίας και των στρατιωτικών ασκήσεων στο Αιγαίο, μετατροπή του Ολύμπου σε βουνό από ρύζι και του Γ.Ε.Σ. σε τεράστιο αποστακτήρα πειραματικών ποτών. Μπαίνω στην αίθουσα, (λίγο αργοπορημένη είναι η αλήθεια) και εκείνη την ώρα βλέπω έναν περίεργο τύπο να ανεβαίνει στο έδρανο (δεν τον έχω ξαναδεί και αναρωτιέμαι μήπως είναι ο Ζίζεκ μεταμφιεσμένος), ρωτάω και μαθαίνω, είναι ο Κώστας Γρίβας «αμυντικός αναλυτής και διδάκτορας γεωπολιτικής», μέλος της επιτροπής άμυνας που συνένταξε το πρόγραμμα για τις ένοπλες δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ. Ποιος να είναι; Πώς βρέθηκε εδώ; Γύρισα σπίτι (σκέφτηκα) τόσα χρόνια εθνικής ενόπτητας δεν μπορεί να πηγαίνουν χαμένα, οι καρβανάδες είναι δίκαιοι άνθρωποι, άλλωστε σε όλα τα επαγγέλματα υπάρχουν και καλοί και κακοί ή καλύτερα και αριστεροί και δεξιοί και άλλοι.

Αντιμilitarιστικά καφεενεία της Πρωτοβουλίας

Τους μήνες που μας πέρασαν άρχισε να πραγματώνεται αυτό το οποίο περιγράψαμε στο πρώτο τεύχος του περιοδικού: η δημιουργία ενός καφεενείου για να καλύψουμε την επιθυμία μας για εύρεση περισσότερων κοινών τόπων και χρόνων συνάντησης με συντρόφους και συντρόφισσες. Και την ίδια στιγμή η προσπάθεια να καταδείξουμε ότι η αντιμilitarιστική θεματολογία, δεν παραμένει μόνο στη στάση απέναντι στη θητεία και σε ότι προκύπτει από αυτή, αλλά επεκτείνεται και σε ζητήματα γύρω από τη λειτουργία του στρατού και τον αντίκτυπο που έχει η μιλταριστική ιδεολογία στα κοινωνικά στρώματα.

Έτσι, λοιπόν, τον Δεκέμβριο είχαμε το πρώτο καφεενείο στην κατάληψη του Σινιάλο στο Αιγάλεω, στις αρχές Φλεβάρη βρεθήκαμε πλάι στο τζάκι της Βίλας Ζωγράφου και συζητήσαμε για τον Σύριζα και τη συγκυβέρνησή του με την ακροδεξιά, ενώ το τέλος του ίδιου μήνα μάς βρήκε στο Γαλάτσι να πίνουμε τα μεσάνυχτα μιλώντας για τα video games και τον πόλεμο. Τέλος, στις

αρχές Απρίλη, στον Θεοσίτη, συζητήσαμε για τα drones, τις νέες τεχνολογίες πολέμου καταστολής και ελέγχου.

Τα καφεενεία συνόδευε ένα πλούσιο αρχειακό υλικό από τη δεκαετία του '80 (τόσο κινηματικό όσο και αποδελτίωσης του τύπου), ένα λίγο πιο μαζεμένο (προς στιγμήν) αρχείο αφισών, ένα αναγνωστήριο με τίτλους παλιούς και νέους, ελληνικούς και τούρκικους και διάφορες αρβύλες να κρέμονται πάνω από τα κεφάλια μας σε μία καταστασιακή αντιστροφή νοημάτων. Εάν κάτι από τα παραπάνω σας κίνησε την περιέργεια έχετε το νού σας. Μέχρι το τέλος της άνοιξης θα έχουμε και άλλα καφεενεία...

Παρεμβάσεις στις εφορίες Πτολεμαΐδας και Τρικάλων ενάντια στο διοικητικό πρόστιμο των 6000 ευρώ

Τον Γενάρη αναρχικοί και αναρχικές πραγματοποίησαν παρέμβαση αλληλεγγύης στους ολικούς αρνητές στράτευσης στη Δ.Ο.Υ. Πτολεμαΐδας.

Αναρτήθηκε πανό στην είσοδο της Δ.Ο.Υ., μοιράστηκαν κείμενα της Πρωτοβουλίας για την ολική άρνηση στράτευσης στους διερχόμενους και τους εργαζόμενους και πετάχτηκαν εκατοντάδες τρικακία μέσα και έξω από τη Δ.Ο.Υ., καθώς και στους γύρω δρόμους.

Τον Φλεβάρη πραγματοποιήθηκε από την αναρχική ομάδα *Καπνισμένο Τσουκάλι* και αλληλέγγυους απ' το *αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Καρδίτσας* αντίστοιχη παρέμβαση στη Δ.Ο.Υ. Τρικάλων ενάντια στα διοικητικά πρόστιμα, ύψους 6000 ευρώ, που επιβάλλουν τα στρατολογικά γραφεία στους ολικούς αρνητές στράτευσης. Συγκεκριμένα ήταν μια δράση αλληλεγγύης στον σύντροφο ολικό αρνητή στράτευσης Ρίτιο Χάρη, στον οποίο έχει επιβληθεί δύο φορές το διοικητικό πρόστιμο, σε διάστημα 8 μηνών, για την ανυποχώρητη στάση του να αρνηθεί την στρατιωτική θητεία. Το κείμενο που μοιραζόταν μεταξύ άλλων ανέφερε:

«Ουσιαστικά διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες, όπως οι Δ.Ο.Υ., συμμετέχουν πλάι με τους καραβανάδες και τους στρατοδίκες στην οικονομική εξόντωση όσων αρνήθηκαν τη στρατιωτική θητεία. Ανάμεσά τους και οι ολικοί αρνητές στράτευσης που αρνούνται δημόσια τη στρατιωτική θητεία –επιτιθέμενοι, τόσο στις αυταπάτες των εθνικών ιδεολογημάτων, όσο και στη στρατιωτικοποίηση της καθημερινής ζωής– και που αρνούνται να ενσωματωθούν και να υπηρετήσουν τα θεμέλια των κρατών, των εθνών και του κεφαλαίου.

Λόγοι που οδηγούν το στρατό σε εκδικητικές μεθόδους με ξεκάθαρα πολιτικά και ιδεολογικά κριτήρια και σε αгаστή συνεργασία με εισαγγελείς, μπάτσους και διευθυντές Δ.Ο.Υ. διαμορφώνουν μια νέα εποχή καταστολής των ολικών αρνητών στράτευσης, που περιλαμβάνει ποινικές δίωξεις, οικονομική καταστολή, αυτόφωρες συλλήψεις, κρατητήρια και μεταγωγές από άκρη σε άκρη της ελληνικής επικράτειας.

[...] Φυσικά, ο σύντροφός μας και όλοι οι ολικοί αρνητές στράτευσης δεν κάνουν βήμα πίσω στις αξίες τους και δεν υποκύπτουν, ούτε στους κακί εκβιασμούς και ούτε στην οικονομική εξόντωση. Ανήκουν στον κόσμο του αγώνα και της ελευθερίας και στέκονται απέναντι στον κόσμο της τυραννίας, ακόμα πιο δυνατοί και αποφασισμένοι. Εξάλλου, οι αρνήσεις στον στρατό και ο αντιμιλιταρισμός είναι ένα κίνημα με βαθιές ρίζες στην ιστορία της ανθρώπινης κοινωνίας και πάντα θα υπάρχουν άνθρωποι που θα εναντιώνονται στη βιομηχανία του πολέμου και στον θάνατο που σκορπά η βαρβαρότητα της κυριαρχίας ανά την υφήλιο».

Δίημερο αντιμιλιταριστικών κινήσεων στην Κοζάνη

Το δίημερο 9 και 10 Ιανουαρίου 2015, μία σειρά αντιμιλιταριστικών κινήσεων πραγματοποιήθηκε στην πόλη της Κοζάνης, στο πλαίσιο ενός κοινού καλέσματος που συνδιοργανώθηκε από την «Πρωτοβουλία για την ολική άρνηση στράτευσης» και από τους «αλληλέγγυους/ες σε Κοζάνη και Πτολεμαΐδα» και το οποίο στηρίχθηκε από συντρόφους/ισσες της ευρύτερης δυτικής Μακεδονίας. Αφορμή του διημέρου στάθηκε η στοχοποίηση ολικού αρνητή από τη στρατολογία δυτικής μακεδονίας (με έδρα στην Κοζάνη), η οποία προχώρησε παράλληλα στην επιβολή προστίμου 6.000€ και στη δίωξή του. Πέρα όμως αυτού, το δίημερο πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο όπου ένα εκδικητικό κατασταλτικό σχέδιο με συλλήψεις, δίωξεις, πρόστιμα, στρατοδικεία και διαρκείς ενοχλήσεις προς ολικούς αρνητές βρίσκεται σε εξέλιξη, γεγονός που καθιστά τις δράσεις αλληλεγγύης ανά την Ελλάδα κάτι περισσότερο από αναγκαίες. Την Παρασκευή 9 Γενάρη εντός και εκτός του κτιρίου της στρατολογίας Κοζάνης, πραγματοποιήθηκε παρέμβαση. Το επόμενο πρωί έγινε συγκέντρωση αλληλεγγύης στην κεντρική πλατεία της Κοζάνης (στη σελίδα 47 θα διαβάσετε το κείμενο που μοιράζαμε) και το απόγευμα της ίδιας μέρας εκδήλωση στο Εργατικό Κέντρο της πόλης.

Αποκαθιστώντας τον βανδαλισμό των νοημάτων του Τζόυς

Διάβασα τις προάλλες μια είδηση που μου πάσαρε μια φίλη. Το ιρλανδικό πολεμικό ναυτικό –λέει– θα αποκτήσει τον Μάπ καινούριο σκάφος (proudly and british crafted). Ο υπουργός άμυνας ανακοίνωσε πως το πλοίο αυτό θα φυλάει –λένε– μαζί με τον υπόλοιπο στόλο την ιρλανδική ΑΟΖ (Long Éireannach). Πως το πλοίο αυτό θα φιλοξενεί κάμποσα ιπτάμενα και υποθαλάσσια drones για να επιθεωρεί τον ορίζοντα (ΠΙΣΤΗ ΨΥΧΗ). Θα 'χει επίσης ένα ιταλικό (il miglior fabbro!) και δύο γερμανικά κανόνια (mengenra-batt: bis zu 20%). Και πως θα το λένε «Τζέιμς Τζόυς».

Ο συντάκτης της είδησης έκλεινε το άρθρο με μερικά γλυκόλογα του Τζόυς για την ιρλανδική θάλασσα: «*Η θάλασσα. Η μυξοπράσινη θάλασσα. Η ***** θάλασσα.*».

Εντάξει. Όταν πεθαίνεις, ο καθένας μπορεί να σε έχει στο νου του όπως θέλει και να κάνει όπως νομίζει με αυτά που αφήνεις πίσω σου.

Σχετικά με κάποια «τυχαία γεγονότα» διαδοχικής επιβολής προστίμου 6.000€ και δίωξης για την ολική άρνηση στράτευσης

Τα πρόσφατα γεγονότα...

Την 1η Δεκεμβρίου 2014, η Στρατολογική Υπηρεσία Δυτικής Μακεδονίας (Σ.Υ.Δ.Μ.) παρέδωσε στο σπίτι μου στο Ίλιον, μέσω των ΕΛ.ΤΑ, φάκελο με έγγραφο της –από τις 24/11/2014– απόφασης του διευθυντή της Σ.Υ.Δ.Μ., Ανχη Τσιναφορνιώτη Βασιλείου, συνυπογεγραμμένη από τον τμηματάρχη Γεώργιο Τσίτρο και τον χειριστή του «θέματος» Δνέα Αλέξανδρο Αθανασιάδη, σύμφωνα με το οποίο μου επιβάλλεται πρόστιμο 6.000€ για την από 12/11/2014 «ανυποταξία» μου. Στις 16 του ίδιου μήνα, το πρόστιμο πέρασε στο φορολογικό μου μητρώο ενώ σύντομα θα ειδοποιηθώ και εγγράφως από τον διευθυντή της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. για την καταχώρηση, τις προσαιτήσεις και την εκτέλεσή του. Ένα οικονομικό «ίδρυμα» σε πλήρη συνεργασία με ένα στρατιωτικό...

Δυόμισι μήνες νωρίτερα, στις 15/9/2014, αστυνομικοί με συνέλαβαν και με μετέφεραν στο Α.Τ. Ιλίου στο πλαίσιο της αυτόφωρης διαδικασίας μετά από εντολή της στρατιωτικής εισαγγελίας Θεσσαλονίκης. Η σύλληψη έγινε κατόπιν σχετικού αιτήματος της Σ.Υ.Δ.Μ, με την υπογραφή και πάλι του ως άνω αναφερόμενου διευθυντή, συνυπογεγραμμένη από την Υπλόγ Πηνελόπη Χατζηαθανασιάδου, για –παλαιότερη– ανυποταξία μου στις 12/11/2013. Η σύλληψη έγινε κοντά στο σπίτι μου από δύο επώνυμους (και πολύ γνωστούς στους κύκλους των αγωνιζόμενων της περιοχής) υπαλλήλους της «ασφάλειας» του τοπικού Α.Τ. που παραμόνευαν έξω από το σπίτι μου. Λίγες ώρες αργότερα, κατόπιν εντολής του αρμοδίου στρατιωτικού εισαγγελέα Αθηνών, Μακρή Βασιλείου, αφέθηκα δίχως τελικά να παραπεμφθώ σε αυτόν αλλά με τα σχετικά έγγραφα που συνηγορούν στην ποινική μου δίωξη και τη δρομολόγηση δικάσιμου διαδικασίας. Ένα δικαστικό-στρατιωτικό «ίδρυμα» σε πλήρη συνεργασία με ένα αστυνομικό...

Συνεπείς λοιπόν στο κατασταλακτικό τους έργο και μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, οι στρατιωτικοί, αστυνομικοί, εισαγγελικοί και οικονομικοί μηχανισμοί του κράτους, με συνέλαβαν, μου επέβαλαν πρόστιμο 6.000€ και θα με δικάσουν...

Για τις αρχές, είναι γνωστή η τοποθέτησή μου στον αναρχικό/αντιεξουσιαστικό χώρο εδώ και 15 χρόνια και η συμμετοχή μου σε αυτοοργανωμένα εγχειρήματα, συνελεύσεις, κοινωνικές αντιστάσεις και αγώνες. Τους είναι επίσης γνωστή η απέχθειά μου («αδιαφορία» την ονόμασαν για να ενεργοποιήσουν το ένταλμα σύλληψής μου) προς τα έθνη, τα κράτη και τους милитарιστικούς μηχανισμούς. Από τον Δεκέμβριο του 2012, έχω εξάλλου δημόσια και επώνυμα τοποθετηθεί τόσο για την πολιτική μου ταυτότητα όσο και για την άρνηση κατάταξης μου στον στρατό, με την συλλογική δήλωση ολικής άρνησης στράτευσης που συνυπέγραψα μαζί με άλλους 4 συντρόφους και την οποία φροντίσαμε να δημοσιοποιήσουμε ευρέως σε αθηναϊκό και πανελλαδικό επίπεδο. Δύο χρόνια μετά, οι αρχές φαίνεται ότι με έχουν στοχοποιήσει λαμβάνοντας εκδικητικά μέτρα. Την ίδια κατασταλακτική «φροντίδα» κατά καιρούς δέχονται επίμονα και άλλοι ολικοί αρνητές (επαναλαμβανόμενα αυτόφωρα, πρόστιμα, δίκες, περιοριστικοί όροι, χρηματικές εγγυήσεις κ.ά.) αφού για τους στρατοκράτες το «αδίκημα» του αυτοπροσδιορισμού μας έξω και ενάντια από τον κόσμο των εθνών και του милитарισμού θεωρείται «διαρκές».

Και λίγο παλαιότερα...

Η διόλου τυχαία χρονικά ενεργοποίηση των αρχών προς το πρόσωπό μου δεν σχετίζεται μονάχα με την μέριμνά τους να ασχοληθούν μαζί μου τις ημέρες

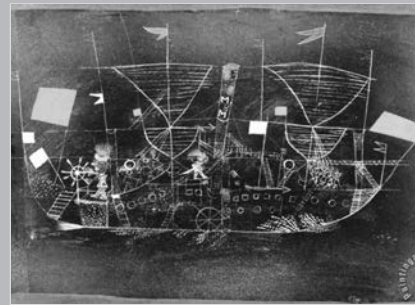
που εξελίσσονταν κορυφαίες πανελλαδικές αντιστάσεις (η πρώτη κατά τη διάρκεια των γεγονότων για τον ένα χρόνο από την δολοφονία του Π. Φύσσα και η δεύτερη κατά τη διάρκεια της απεργίας πείνας του Ν. Ρωμανού). Σχετίζεται και με παρόμοια εκδικητικά μέτρα που πάρθηκαν τον τελευταίο καιρό από αστυνομικές και δικαστικές αρχές του νομού Κοζάνης προς τους γονείς μου, που αφενός υπερασπίζονται τις επιλογές μου, και αφετέρου, έχουν τοποθετηθεί ενεργά εδώ και δεκαετίες στον κόσμο του αγώνα. Αυτή η εκδικητικότητα εκφράστηκε και με την ποινική τους δίωξη για τη συμμετοχή τους σε αντιφασιστική διαδήλωση στην Κοζάνη λίγες ημέρες μετά την δολοφονία του Π. Φύσσα. Είναι προφανές, ότι το βαθύ κράτος στη δυτική μακεδονία, τελευταία, έχει δείξει ιδιαίτερο ζήλο να πλήξει πρόσωπα που υπερασπίζονται δημόσια τις πολιτικές τους απόψεις, με συνέπεια στους αγώνες και αναγνωρισιμότητα στην τοπική κοινωνία. Μια προσπάθεια που εντάσσεται στην ευρύτερη καθεστωτική στρατηγική εδραίωσης του φόβου και της σιωπής, αδρανοποίησης των κοινωνικών αντανάκλαστικών και τελικά εξυπηρέτησης των πολιτικών της λεπτασίας και της καθυπόταξης.

Δύο κόσμοι με διαφορετικές αφετηρίες και συγκρουόμενες αξίες...

Έχω επιλέξει –όπως και πολλοί άλλοι ολικοί αρνητές στρατεύσης– να μην αποκρύπτω αυτό που πρεσβεύω αλλά αντιθέτως να ορίζω δημόσια την πολιτική μου ταυτότητα, τις αρνήσεις μου στον κόσμο της εξουσίας, του κεφαλαίου, των κρατών, των εθνών και των στρατών τους, τόσο σε επίπεδο καθημερινών σχέσεων όσο και σε επίπεδο κοινωνικών αγώνων. Έχω επίσης επιλέξει να απέχω από ένα υποκριτικό παιχνίδι «τρελόχαρτων» και λοιπών απαλλαγών που διευθετεί θεσμικά και περιφράσσει την όποια αυθόρμητη αποστασιοποίηση προς τον στρατό, μετατρέποντάς την σε ελεγχόμενη και όχι σε μια γενικευμένη κοινωνική στάση ανταγωνιστική προς το υπάρχον. Έχω τέλος επιλέξει να είμαι κομμάτι των αυτοοργανωμένων εγχειρημάτων που θέτουν τη βάση μιας διαφορετικής κοινωνικής οργάνωσης, δίχως διακρίσεις, ιεραρχίες, επιβολές, στην προοπτική της δημιουργίας ενός διαφορετικού κόσμου από αυτόν της βαρβαρότητας και του ολοκληρωτισμού.

Στον αντίποδα ο στρατός και οι διωκτικές αρχές, αντιμετωπίζουν τους ολικούς αρνητές εξατομικευμένα, μακριά από οποιαδήποτε δημόσια θέαση των επιλογών και αποφάσεών τους, οχυρωμένοι πίσω από τα δικαστήρια-στρατόπεδά τους και συνεπικουρούμενοι από μια στρατιά ένστολων κάθε είδους. Τελευταία μάλιστα, στο κατασταλτικό αυτό έργο, επιστράτευσαν και ένα πλήθος γραφειοκρατών από οικονομικές, δημοτικές και άλλες διοικητικές υπηρεσίες. Διαμορφώνουν μια ασφυκτική καθημερινότητα στους αρνητές, με διαρκείς αστυνομικές παρενοχλήσεις, εντάλματα, μεταγωγές, διώξεις, δίκες αλλά και επιβάρυνση των φορολογικών τους μητρώων, παράβολα για δίκες και προσφυγές, περιοριστικούς όρους κ.ά. Στην πραγματικότητα όμως, η επιλογή μας όχι μόνο δεν είναι στενά προσωπική αλλά είναι βαθύτατα κοινωνική και συλλογική, αφού θέτει στο επίκεντρό της όχι την προσωπική στάση απέναντι στον στρατό και την θητεία αλλά το πρόταγμα μας, τις κοινωνικές αρνήσεις στον εθνικισμό και τον милитарισμό.

As γνωρίζουν αυτοί που μας θέτουν στο στόχαστρό τους ότι δεν πρόκειται να μείνουμε απαθείς. Οι επιλογές τους δεν είναι ούτε τυπικές, ούτε διεκπεραιωτικές, ούτε έξω από την πολεμική τους προς τους «διαφορετικούς». Κάθε ιθύνων νους που νομοθετεί, κάθε επιτελικό και τοπικό στρατηγείο που υπογράφει και δίνει εντολές, κάθε κρατικός υπάλληλος που εκτελεί «άνωθεν εντολές» ενάντια σε ανθρώπους του αγώνα, έχει άμεση ευθύνη και ενεργό ρόλο σε ό,τι αποφέρει στις ζωές των «άλλων». Δεν περιμένουμε προφανώς από στρατοκράτες, μπάτσους και δικαστές να απαρνηθούν τη

Οι (σκέτοι) Ιρλανδοί δεν ξέρω πώς έχουν στο νου τους τον Τζόου. Οι Ιρλανδοί ναύαρχοι τους προτείνουν να τον έχουν στο νου τους σαν τον Διονύσιο Σολωμό. Ο σακατεμένος συντάκτης του άρθρου μάλλον τον έχει στο νου του να στάζει πατριωτικά σάλια πάνω από το τοπίο –Σεφέρης φάση. Παρεπιπτόντως το λογοκριμένο ήταν «η αρχαιοδοσφίχτρα θάλασσα»– γιατί το έβγαλε;

Ξεφύλισσα λίγο το πρώτο βιβλίο του που'χε πέσει στα χέρια μου. Για κάποιον λόγο πήγα προς τις τελευταίες σελίδες, σαν ψάχνοντας κάτι συγκεκριμένο. Γέλασα, το ξανάκλεισα και άναψα ένα τσιγάρο. Το όλο στόρι των Ιρλανδών ναύαρχων με οδήγησε να ξαναφέρω στην επιφάνεια της μνήμης μου κάτι δικό του που είχα ξεχάσει.

«Σε αυτήν τη χώρα, με το που γεννιέται μια ψυχή, πετάγονται από παντού δίχτυα για να την εμποδίσουν από το να πετάξει. Εσύ μου μιλάς για εθνικότητα, γλώσσα και θρησκεία. Λοιπόν, θα προσπαθήσω να πετάξω μακριά από αυτά τα δίχτυα».

Κάτω τα χέρια από τους συντρόφους μας, αλληλεγγύη στους ολικούς αρνητές

Τον Σεπτέμβριο του 2010, λίγους μόλις μήνες μετά την ψήφιση του πρώτου μνημονίου και το πέρασμα στο καθεστώς έκτακτης ανάγκης, ο τότε υπουργός Εθνικής Άμυνας Ευάγγελος Βενιζέλος αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο καταστέλλονταν οι ανυπότακτοι του ελληνικού στρατού. Διατηρώντας στο ακέραιο όλες τις υπόλοιπες ποινές, προσθέτει το μέτρο της επιβολής διοικητικού προστίμου, το οποίο λίγους μήνες αργότερα, με κοινή υπουργική απόφαση με τον τότε υπουργό Οικονομικών Γιώργο Παπακωνσταντίνου, καθορίζεται στα 6.000 ευρώ.

Η αλλαγή αυτή δεν επιχειρεί απλά να στοχοποιήσει και να τρομοκρατήσει τους δεκάδες χιλιάδες ανθρώπων που δεν έχουν παρουσιαστεί για την εκπλήρωση της στρατιωτικής τους θητείας. Αυτό που τη χαρακτηρίζει είναι το άπλωμα της καταστολής στη λογική της οικονομικής περιθωριοποίησης. Στο χορό των διώξεων και των στρατοδικείων προστίθεται μία χρηματική μέγγενη, μέσα σε ένα γενικότερο περιβάλλον αφαίμαξης και λεηλασίας των καταπιεσμένων. Και πλάι στους καραβανάδες, τους στρατοδίκες και τους μπάτσους προστίθενται διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες όπως οι Δ.Ο.Υ. που αναλαμβάνουν την οικονομική εξουθένωση όσων αρνήθηκαν τα κελεύσματα των στρατοκρατών.

Οι ολικοί αρνητές στράτευσης έχουν αναδειχθεί ως μία άτυπη αλλά διακριτή κατηγορία ανάμεσα στους δεκάδες χιλιάδες ανυπότακτους για τον ελληνικό στρατό. Κι αυτό διότι αρνούνται τη στρατιωτική θητεία και το σύνολο του στρατιωτικού μηχανισμού δημόσια, επιτίθενται τόσο στις αυταπάτες των εθνικών ιδεολογημάτων όσο και

θέση τους στον κόσμο των «από πάνω», της εξουσίας. Σε αυτές όμως τις εποχές, εργαζόμενοι σε εφορίες ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες (δημοτολόγια, ΚΕΠ κ.ά.) είναι τουλάχιστον υποκριτικό να κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν τι σημαίνουν τα πρόστιμα των 6.000€...

As γνωρίζουν αυτοί που μας θέτουν στο στόχαστρο, ότι οι νόμοι με βάση τους οποίους αντιμετωπιζόμαστε εμπεριέχουν μια δομική επιβολή, και σίγουρα καμιά κοινή συμφωνία ή συναίνεση επί του «δικαίου» που επικαλούνται (το δίκαιο δηλαδή του κράτους, του κεφαλαίου και των στρατών τους). Ακόμη και για τα στρατοδικεία τους, αντιμετωπιζόμαστε για την άρνηση μιας πράξης που δεν συμβαδίζει με την πολιτικο-ιδεολογική φιλοσοφία μας. Στην ουσία όμως αντιμετωπιζόμαστε και ποινικοποιούμαστε για την στάση μας να μην μείνουμε αδρανείς και να μην δεχτούμε τα εθνικά ιδεώδη και τον милитарισμό αλλά να τα αμφισβητήσουμε εμπράκτως. Ποινικοποιούμαστε για την άρνηση να υπηρετήσουμε κάτι (στρατός) που το αντιμαχόμαστε ως δομή και ως μηχανισμό, την άρνηση να ρυθμίσουμε με θεσμικό τρόπο (τρελόχαρτο, εναλλακτική θητεία) κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τον αντιθεσμικό τρόπο αντίληψης της πολιτικής και των ζώων μας και τέλος, την άρνηση να ταυτιστούμε με κάτι που το αντιλαμβανόμαστε ως μια επίπλαστη και φαντασική κατασκευή (έθνος). Πρόκειται για ξεκάθαρες πολιτικές διώξεις.

Διαρκείς αρνήσεις στον στρατό και τα πρόστιμά του...

Η άρνησή μου να καταταγώ στον στρατό δεν ξεκίνησε ούτε τελείωσε στη συλλογική δήλωση ολικής άρνησης τον Δεκέμβριο του 2012. *Οι αρνήσεις μας είναι οι ζωές μας*, είχαμε γράψει τότε αλλά φαίνεται ότι οι στρατοκράτες δεν το κατάλαβαν. Τους υπενθυμίζω λοιπόν και πάλι ότι η άρνηση είναι διαρκής, είναι μια συνολικότερη καθημερινή πολιτική στάση. Όσο θα υπάρχει υποχρεωτική στράτευση, στρατός, σύνορα και σημαίες, θα βρίσκομαι συνειδητά απέναντί τους. Όσο ο милитарισμός και ο εθνικισμός θα δηλητηριάζει την κοινωνία, τόσο θα παραμένω «ανυπότακτος» στη στρατοκρατική κανονικότητα.

Με αφορμή μάλιστα την επιβολή του προστίμου των 6.000€, δηλώνω δημόσια ότι δεν αναγνωρίζω ούτε αποδέχομαι την «ποινή» αυτή και φυσικά αρνούμαι να την αποπληρώσω. Έχω προ πολλού ξεκαθαρίσει –και αυτό είναι σε γνώση των αρχών– ότι δεν αποτελώ κουκίδα κανενός έθνους και δεν αποδέχομαι καμιά «υποχρέωση» προς τον στρατό τους. Συνεπώς, δεν έχω κανένα ούτε ηθικό ούτε οικονομικό χρέος να αποπληρώσω στους εθνικούς και κρατικούς νταβατζήδες. Το μόνο μου χρέος είναι να συνεχίζω να βρίσκομαι στους κοινωνικούς και ταξικούς αγώνες, μαζί με τους φτωχούς, τους απόκληρους και τους κυνηγημένους αυτού του κόσμου. Το μόνο μου χρέος είναι να συνεχίσω να βρίσκομαι μαζί με τον κόσμο του αγώνα, στους δρόμους, στις αυτοοργανωμένες δομές και διαδικασίες, στα καθημερινά οδοφράγματα απέναντι στον πολιτισμό της εξουσίας, ακόμη και αν κάποιοι θέλουν να μου επιβάλουν μια νέα σχέση εξάρτησης και ομηρείας, ακόμη και αν κάποιοι με «ανταμείβουν» με ένα νέο ιδιώνυμο μέτρο.

Πρόστιμα, χαράτσια και «εθνικό χρέος»...

Η οικονομική καταστολή, ως μια μορφή αντιμετώπισης της κοινωνικής και πολιτικής απειθαρχίας, προϋπήρχε της κρίσης. Παρέμενε όμως ένα ευκαιριακό ή επιλεκτικό εργαλείο, αφού το καθεστώς βασιζόταν κυρίως σε άλλες μορφές πειθάρχησης και συναινέσεων. Οι απόπειρες εξάλλου να γενικευτούν ή να μονιμοποιηθούν μέτρα οικονομικής καταστολής, συνάντησαν κατά καιρούς αντιδράσεις, βρέθηκαν όμως και μπροστά σε ενδοσυστημικά αδιέξοδα. Με την μετάβαση στην εποχή της κρίσης και την εγκαθίδρυση του καθεστώτος έκτακτης ανάγκης, η οικονομική καταστολή απέκτησε για το κράτος μεγαλύτερη βαρύτητα.

Παράλληλα, η έννοια του «εθνικού χρέους» ήρθε για να εξυπηρετήσει όχι μόνο τους νέους όρους κυριαρχίας και διακυβέρνησης της ελληνικής κοινωνίας, τις μνημονιακές πολιτικές και τις μεταρρυθμίσεις του καπιταλισμού. Ήρθε για να διαμορφώσει και τα νέα πεδία συναινέσεων: εσωτερική ευνοϊκή των ενοχών, κοινωνικοποίηση των ευθυνών, φόβος, εθνική (συ)στράτευση κ.ά. Στο προκείμενο, το χρέος κατονομάζεται ως «εθνικό» ενώ στην ουσία του είναι ένα χρέος ταξικό, απόρροια της λειτουργίας του καπιταλισμού και των δομικών του αντιφάσεων, απόρροια της αδυναμίας ή της επιδίωξης του κεφαλαίου για μεγαλύτερα ή νέα κέρδη. Σε καμία περίπτωση λοιπόν το όποιο χρέος δεν μπορεί να καταλογιστεί στους «από κάτω», ακόμη και αν αυτοί έχουν κληθεί να το αποπληρώσουν στο όνομα ενός «εθνικού σκοπού».

Καθόλου τυχαία λοιπόν δεν ήταν η από το 2010 προσπάθεια του ελληνικού κράτους για την χρηματοποίηση της πολιτικής και κοινωνικής σφαίρας. Σε αυτήν τη νέα πραγματικότητα βασίστηκε και το διοικητικό πρόστιμο των 6.000€ προς τους «ανυπότακτους» που εισήγαγε το 2011 ο Ευάγγελος Βενιζέλος (τότε υπουργός Εθν. Άμυνας). Η χρηματοποίηση των διώξεων αποσκοπεί μεταξύ άλλων στην αποπολιτικοποίηση της ανυποταξίας και των αρνήσεων. Μεταφέρει τον ανταγωνισμό (μεταξύ στρατού-αρνητών, κράτους-ανυπότακτων κ.ά.) από το πολιτικοκοινωνικό πεδίο, στο πεδίο των τυπικών και ατομικών γραφειοκρατικών διευθετήσεων, ενώ παράλληλα εξωραϊζει τον πολιτικό αυταρχισμό που υπάρχει στην έμπνευση, την εισαγωγή και την εφαρμογή αυτών των μέτρων. Παράλληλα με το πρόστιμο των 6.000€, εισήχθησαν πλήθος νέων και ευφάνταστων χαρατσιών, ως εισπρακτικά μέτρα. Η διαρκής απειλή της ανεργίας, των κατασχέσεων αλλά και της φτώχειας μαζί με την επίκληση των διαφόρων κατά καιρούς «εθνικών κινδύνων» είναι το πολεμικό εκείνο μέτωπο της πειθαρχησης και της λεηλασίας.

Μην υπολογίζετε σε εμάς...

Αν οι διωκτικές, οικονομικές και στρατιωτικές αρχές ψάχνουν για κορόιδα ή για θύματα, ας κοιτάξουν καλύτερα κάπου αλλού. Καμία κατασταλτική πρόκλησή τους δεν πρόκειται να με πείσει να αναγνωρίσω το έθνος και τον στρατό ως «κοινωνικό αγαθό» όπως και κανένα γαλανόλευκο-χακί χαράτσι δεν θα με εξαναγκάσει να κλειστώ στον εαυτό μου και να απομακρυνθώ από τους κοινωνικούς και ταξικούς αγώνες. Τους επιστρέφω λοιπόν τόσο το πρόστιμο όσο και την ύβρη να αποπειραθούν να με φοβίσουν με αλλότριους για εμένα όρους και αξίες, να κοστολογήσουν χρηματικά δηλαδή την άρνησή μου και τις πολιτικές μου αντιλήψεις. Όχι, δεν πρόκειται να τους κάνω την χάρη ούτε και θα δεχθώ εκβιασμούς για οτιδήποτε αφορά την καθημερινότητα και το περιβάλλον μου, αφού εκεί στοχεύουν όλοι αυτοί οι «εθνικοί προστάτες». Την ευθύνη στο εξής για οτιδήποτε συμβεί σε εμένα και το περιβάλλον μου θα την έχουν αυτοί που υπογράφουν και εκτελούν εντολές, αφού αδυνατούν να καταλάβουν ότι *...τα σώματά μας δεν είναι αναλώσιμα υλικά για καπιταλιστικούς σχεδιασμούς, δεν είναι υπολογίσιμα μεγέθη σε καμία μεγάλη ή μικρή εθνική ιδέα, δεν είναι πiónια κανενός στρατοκράτη, δεν συγκροτούν καμία ομοίομορφη μάζα, δεν υποτάσσονται σε «άνωθεν εντολές», δεν περιφράσσονται σε κανέναν στρατώννα. Αντιθέτως, λειτουργούν αδιαχώριστα από τη σκέψη μας, τις ιδέες μας, τη συνείδησή μας, τους αγώνες μας, για μία κοινωνία ελευθερίας και όχι μία κοινωνία φυλακή, για μία κοινωνία ίσων απέναντι σε ίσους...*

30/12/2014

Ζαχαρίας Ουσουλτζόγλου

στη στρατιωτικοποίηση της καθημερινής ζωής, ενώ παράλληλα αυτοκαθορίζονται σύμφωνα με τις δικές τους αξίες, αρνούμενοι να ενσωματωθούν και να υπηρετήσουν τα θεμέλια των εθνών, των κρατών και του κεφαλαίου. Για τους λόγους αυτούς ο στρατός δεν αρκείται μόνο στην ποινική και στην οικονομική καταστολή τους με διαδοχικές και επαναλαμβανόμενες διώξεις και πρόστιμα, αλλά προχωράει σε εκδικητικές μεθόδους με ξεκάθαρα πολιτικά και ιδεολογικά κριτήρια. Σε αβυσσική συνεργασία με τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα εκδικούνται τους ολικούς αρνητές με παρακολούθησεις, αυτόφωρες συλλήψεις, κρατητήρια και μεταγωγές απ' άκρη σ' άκρη της ελληνικής επικράτειας, κι όλα αυτά με πρόσχημα την άσκηση δίωξης και την επίδοση μίας απλής τακτικής δικάσιμου που σε κάθε άλλον άνθρωπο επιδίδονται εγγράφως για τέτοιου βαθμού υποθέσεις. Έτσι, μία σύμπλευση στρατιωτικών, εισαγγελέων, μπάτσων και διευθυντών Δ.Ο.Υ. διαμορφώνουν το νέο «κατασταλτικό τόξο» των ολικών αρνητών στρατεύσεως.

[...] Όσο η στρατιωτική εκδικητικότητα επιχειρεί να εντείνει την καταστολή ενάντια στους ολικούς αρνητές άλλο τόσο μάταια είναι η επιδίωξή της να κάμψει τις επιλογές τους. Οι αρνήσεις μας δεν είναι τυχοδιωκτικές τακτικές, ούτε σπασμωδικές κινήσεις εκ του ασφαλούς. Οι αρνήσεις μας είναι οι ζωές μας, είναι όσα είμαστε και όσα πραγματώνουμε έχοντας επίγνωση της κρατικής εξουσίας και εκδικητικότητας. Καμία δίωξη, κανένα πρόστιμο, καμία ευτελής προσπάθεια κοστολόγησης των συνειδήσεών μας δεν πρόκειται να μας κάνει να διαπραγματευτούμε τις επιλογές μας. [...]

* κείμενο της Πρωτοβουλίας που μοιράστηκε τον Γενάρη του 2015 στις παρεμβάσεις στην Κοζάνη.

